

REVISTA MUSICAL CATALANA

Nova producció de
'La Cenerentola'
al Liceu

Matilde Salvador
recordada en
el seu traspàs

**Músics
estrangers**
a les nostres
orquestres

Maria del Mar Bonet
la gran senyora
de la Cançó

Les
emocions
no es creen
soles

Darrere de les emocions, els records i les experiències úniques, hi ha persones, empreses, Patrons, Membres d'Honor, Membres Protectors, Patrocinadors, Socis de l'Orfeó Català i Amics del Palau, que amb el seu suport i col·laboració fan possible el Palau de les emocions. Gràcies a tots.

Tu també pots ajudar a crear emocions trucant al 93 295 72 14.

ABC CATALUNYA, ACCENTURE, ACERS BERGARA, AGEFRED, S.A., AGROLIMEN, AGUAS FONT VELLA Y LANJARÓN, S.A., AGUSTÍ TORELLÓ, S.A., AITANA, AIRAT, S.A., ALIANÇA, ALSTOM TRANSPORTE, S.A., ALTAE BANCO PRIVADO- (GRUPO CAJA MADRID), ALLIANZ SEGUROS, AON-GIL & CARVAJAL, ARMAND BASI, ASCENSORS JORDÀ S.A., ASEPEYO, ASSOCIACIÓ/COL·LEGI D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, ASTRALPOOL, BAGUÉS-MASRIERA JOIERS, BANCO POPULAR ESPAÑOL, BANKINTER, BAQUÉS ASSOCIATS, FAMILIA BARCELÓ BONADA, BASSAT OGILVY, CADENA COPE, CAIXA DE GIRONA, CAIXA DE TERRASSA, CAMBRA DE COMERÇ DE BARCELONA, CANON ESPAÑA, S.A., CAPRABO, S.A., CAVA SUMARROCA, CHOPARD, CEMENTS MOLINS, CLARANT IBÉRICA, CLOS INTERIORS, S.L., COBEGA, S.A., COL·LEGI D'ENGINYERS DE CAMINS CANALS I PORTS- CATALUNYA, COL·LEGI DE FARMACÈUTICS DE BARCELONA, COMRADIO, COMSA, S.A., CONDIS SUPERMERCATS, CONSORCI DE LA ZONA FRANCA DE BARCELONA, COPCISA, CRÉDITO Y CAUCIÓN, JOAN CURTO I MASSANA, CHOCOLAT FACTORY, JOSEP DANIEL I LLUÏSA FORNOS, DIARI AVUI, CARLES DÍAZ I GÓMEZ, DOW CHEMICAL IBÉRICA, DRAGADOS, S.A., EL MUNDO DE CATALUNYA, EL PUNT, ERCROS, ESTEVE, EUROFIRMS TREBALL TEMPORAL, FRANCESC FERNÁNDEZ I JOVAL, RAMON FERRER I CANELA, FIGUERAS INTERNATIONAL SEATING, S.A., FIRA DE BARCELONA, FM.2 INSTAL·LACIONS, S.A., MARIA FONT DE CARULLA, FUNDACIÓ JESÚS SERRA, FUNDACIÓ PUIGVERT, FUNDACIÓN ALTADIS, FUNDACIÓN CUATRECASAS, FUNDACIÓN HERBERTO GUT DE PROSEGUR, FUNDACIÓN VODAFONE, GABINET URIBE, GADE / GRUPO DE ASISTENCIA Y DISEÑO ELECTRÓNICO, S.L., GISA, GLAXOSMITHKLINE, G.P.O., S.A., GREMI DE CONSTRUCTORS DE BARCELONA I COMARQUES, GRUPO AC MARCA, HABITAT GRUP EMPRESARIAL, IBERCAJA, IBERDROLA, I.C. EMPRESARIAL, S.L., INDRA, INVERSIÓ BANCO, ISS, LA SEDA DE BARCELONA, LABORATORIS DR. ECHEVARNE, LABORATORIS INIBSA, S.A., LABORATORIS ALMIRALL, S.L., LAYETANA IMMOBILIÀRIA, LOTO CATALUNYA, ALBERT MALLOFRÉ, MIQUEL ALIMENTACIÓ GRUP, S.A., HORACI MIRAS I GINER, MORGAN STANLEY, MRW, NATUR SYSTEM, S.L., NEC IBÉRICA, S.A., NESTLÉ ESPAÑA, S.A., NISSAN MOTOR IBÉRICA, S.A., NOVELL, ONA F.M., ONDA RAMBLA, OVIDEO TV, PANASONIC TECHNICS, PORT AVENTURA, PORT DE BARCELONA, PRICEWATERHOUSECOOPERS, QUADIS, RACC, RECOLETOS GRUPO DE COMUNICACIÓN, S.A., RENFE, REGAL, REVISTA MUSICAL CATALANA, REYAL GRUPO, RICARDO MOLINA, S.A., ROCA JUNYENT, S.L., FRANCESC RUBIRALTA I VILASECA, JOSÉ ANTONIO RUMEU DE DELÁS, SABA APARCAMENTS, S.A., S.A.C.R.E.S.A., SAGE LOGIC CONTROL, SALICRU, SANOFI - AVENTIS, JOAN SANTAUJÀRIA I SEGURA, EMILI SARRIÓ I AVINENT, SAYTEL SERVEIS INFORMÀTICS, SELMAR, S.A., SERVIRED, S.G.A.E-FUNDACIÓ AUTOR, JOSEP SINGLA I BARCELÓ, SOLVAY IBÉRICA, S.L., SONY GROUP, TORRASPAPEL, OSCAR TUSQUETS BLANCA, VIATGES BAIXAS, S.A.

Nova producció de
'La Cenerentola'
al Liceu

Matilde Salvador recordada en el seu traspass
Músics estrangers a les millors orquestres
Maria del Mar Bonet la gran senyora de la Cançó

RMC

CONSELL EDITORIAL: Fèlix Millet (president), Montserrat Albet, Josep M. Bricall, Josep M. Busquets, Josep Caminal, Salvador Cardús, Jordi Casas, Gregori Estrada, Gabriel Ferrer, Joaquim Garrigosa, Joan Guinjoan, Carles Guinovart, Teresa Lloret, Joan Matabosch, Jordi Montull, Ramon Muntaner i Ramon Pla.

CONSELL DE DIRECCIÓ: Pere Artís (editor), Jaume Comellas (director), Lluís Millet (director musical) i Montserrat Urpí (coordinació amb l'ESMUC).

DISSENY ORIGINAL: Ferran Sendra.

MAQUETACIÓ I SECRETARIA DE REDACCIÓ: Teresa Martínez.

PUBLICITAT: Gestac
Indústria, 13, pral. 2a. 08037 Barcelona.
Tel.: 646 46 84 38

A/e: molist@gestac.org

PREIMPRESSIÓ: Ormograf, S.A.

IMPRESSIÓ: Agpograf, S.A.

DISTRIBUCIÓ: Distribarna, S.A.

DIPÒSIT LEGAL: B-34.432/83

ISSN: 1887-2980

COL·LABOREN EN AQUEST NÚMERO:

Joan Alcaraz, Pere Artís, Josep Barcons, Antoni Batista, Xavier Chavarria, Narcís Comadira, Jaume Comellas, Mercedes Conde Pons, Ana María Dávila, Jordi Maluquer, M. Lluïsa Moran, Mònica Pagès i Santacana, Josep Pasqual, Eduard V. Patsi, Jordi Salazar, Francesc Taverna-Bech, Albert Torrens i Lluís Trullén.

PALAU MÚSICA CATALANA
BARCELONA

c/Palau de la Música, 4-6
08003 BARCELONA
Tel.: 93 295 72 28
Fax: 93 295 72 10
WEB: www.palaumusica.org
A/E: revista@palaumusica.org
Palau de la Música Catalana, telèfon d'atenció al client: 902 44 28 82 (de dilluns a dissabte, de 9.30 h a 21 h)

Els articles publicats a REVISTA MUSICAL CATALANA expressen només l'opinió dels seus autors. REVISTA MUSICAL CATALANA no mantindrà correspondència amb els autors d'originals no encarregats i enviats espontàniament a la Redacció.
© de les reproduccions autoritzades.
VEGAP, Barcelona 2007.

Membre d'Appec.
Amb el suport de la Generalitat de Catalunya.

PORTADA: MUNTATGE DE LA CENERENTOLA (FOTO: BRETT COOMER).

Sumari

4a ÈPOCA

ANY XXIV

NÚM. 278

DESEMBRE 2007

EDITORIAL

5 Per la renovació de criteris programadors

PANORAMA

EN LA MORT DE
MATILDE SALVADOR

COMENCEN ELS CICLES
CAMBRA CORAL I ONCA
AL PETIT PALAU

6 En record de Matilde Salvador
per Francesc Taverna-Bech

7 Taula rodona d'El Primer Palau.
"Músic solista o músic d'orquestra"
per Mercedes Conde Pons

8 Cicle Cambra Coral. Cicle ONCA
per RRM

9 Dietari d'un crític en excedència. Enric Ruiz & Cia
per Antoni Batista

10 Mikrokosmos: Una eina excel·lent
per Pere Artís

11 Tangents: Fenòmens íntims
per Jordi Maluquer

14 Del seu afm.: Sr. Manuel Valls i Gorina
per Jaume Comellas

Cobla: De Ceret a Banyoles
per Josep Pasqual

15 Ars Subtilior: Ravel
per Xavier Chavarria

17 Impromptu: Aproximar-se a la música
per Francesc Taverna-Bech

19 Doble efemèride al Festival Narciso Yepes d'Ordino
per Jordi Salazar

20 Ho han dit, ho han escrit

21 A propòsit de... Columna Música
per Albert Torrens

22 Crítiques
per Jaume Comellas, Francesc Taverna-Bech, Lluís Trullén,
Mercedes Conde Pons, Albert Torrens, Xavier Chavarria,
Josep Barcons i M. Lluïsa Moran

TEMA

29 Músics estrangers.
El fruit d'un procés inexorable

30 La perspectiva internacional de les orquestres «de casa».
per Mercedes Conde Pons

34 Amb el cor a Catalunya
per Ana María Dávila

MUSICALIA

MARIA DEL MAR BONET

36 Maria del Mar Bonet. Esclats mediterranis
per Joan Alcaraz

38 El mes de desembre a l'abast. Música de cinema amb
l'OBC. Quartet Casals. Recordant Marlene Dietrich.
Música per a nens i grans. *Boscòs endins* per Dagoll
Dagom. Nova producció de *La Cenerentola* al Liceu
per Mercedes Conde Pons i Jaume Comellas

43 Paper d'assaig. La música, sovint...
per Narcís Comadira

44 Música encreuada. Sidokus.com
per Eduard V. Patsi

CONCERTS

45

Cambra Coral

IV Temporada 2007-2008

COR DE CAMBRA DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Jordi Casas Bayer, *director*

Dijous, 13 de desembre de 2007, 19.30 h

MESTRES DE L'ORFEÓ CATALÀ

Jordi Armengol, piano
Jordi Casas Bayer, director

L. Millet: *Jovenivola, Pregària a la Verge del Remol, La dama d'Aragó i Catalanesques* (piano sol)
F. Pujol: *Què dirà la gent i La gata i el belitre*
A. Nicolau: *Entre flors i Lo noi de la mare*
A. Vives: *L'emigrant i La balanguera*
Ll. M. Millet: *Bruc i galzeran i El nústec villancet*

Dijous, 24 de gener de 2008, 19.30 h

EL VELL S'APROPA AL NOU

Jordi Armengol, piano
Johan Duijck, director

B. Holten: *Klagesangene (De: Visdom og Galskab)*
P. Eben: *Dizionario Greco*
B. Britten: *The Ballad of Little Musgrave and Lady Barnard*
J. Duijck: *Alma, búscate en mí, op. 25*

Dijous, 21 de febrer de 2008, 19.30 h

"RE-VISIONS"

Diana Baker, piano
Jordi Casas Bayer, director

Algunes obres de certs compositors han estimulat altres compositors a completar-les, adaptar-les o a "enriquir-les", segons un altre punt de vista

Bach - Bussoni
Bach - Myra Hess
Chopin - Falla
Gesualdo - Stravinsky
Guerrero - Turina
Isaac - Bach
Palestrina - Wagner
Scandelli - Schönberg
Wagner - Liszt

Dijous, 27 de març de 2008, 19.30 h

COLORS DEL NORD

Jordi Armengol, piano
Daniel Mestre Dalmau, director

E. Grieg: *Peces Liriques* op. 57, núm. 6 - *I Hjemve (Enyorança)* i *Nottuno - i Fire Salmer (Quatre Salms)*, op. 74
D. Wikander: *Kung Liljekonvalje (El rei de la vall de Lilje)*
J. Sibelius: *Valse Triste*, op. 44 i *Kör av vindarna (Cor dels vents)*

FUNDACIÓ CAIXA CATALUNYA

Patrocinador del Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana

ABONAMENT A 4 CONCERTS: 36 i 43 €
PREU PER CONCERT: 10 i 12 €

INFORMACIÓ I VENDA D'ENTRADES:
Internet: www.palaumusica.org
A les taquilles del Palau de la Música Catalana
Tel.: 902 442 882 · A/e: taquilles@palaumusica.org

Organitza i patrocina:

 FUNDACIÓ
ORFEÓ CATALÀ
PALAU DE LA MÚSICA

E

n el nostre número anterior es publicava la informació que la versió de l'òpera *Boulevard Solitude* de Hans Werner Henze, presentada en la darrera temporada del Gran Teatre del Liceu, havia estat escollida per la crítica convocada per Amics del Gran Teatre del Liceu com la millor proposta de l'última temporada.

El fet té valor en si mateix, però ara ens interessa remarcar-ne la capacitat que té per projectar una realitat molt interessant. I és que propostes estèticament avançades, ja sigui per contingut –en aquest cas partitura– o per continent –dramatúrgia–, o pels dos components junts, cada dia tenen una millor acceptació dels espectadors.

En aquest sentit, i sense abandonar l'àmbit operístic català, cal recordar que en el curs de les darreres set edicions –les que corresponen exactament a la centúria actual–, l'esmentada distinció ha anat a raure a quatre espectacles també liceístics que gaudeixen

Per la renovació de criteris programadors

de l'esmentada doble característica. Recordem *Billy Budd* (temporada 2000-01), *Lady Macbeth de Msenk* (2001-02), i *Die tote Stadt* (2005-06). I encara, en calent, caldria afegir l'esplèndid resultat acabat d'aconseguir per la doble

RMC
278

proposta, tan atrevida, d'*El castell de Barbablava/Diari d'un desaparegut*.

Pel mig s'hi han interposat tres grans títols wagnerians: *Parsifal* (2004-05), *Siegfried* (2003-04) i *Das Rheingold* (2002-03); títols que tanmateix han estat servits des de pressupòsits dramatúrgics innovadors; per tant, lluny d'estètiques convencionals.

Un component molt important de la qüestió és que es pot extrapolar també a l'àmbit concertístic estricte, salvant diferències evidents, la principal de les quals l'absència del recurs al component plàstic. En aquest sentit, cal trencar els encrostaments argumentals que tot allò innovador és objecte de resistències pels receptors, fet que suposa perpetuar uns models programadors repetitius i rutinaris que acusen símptomes clars d'un desgast cada dia més perceptible. Perquè en el fons hi ha una vara de mesurar infal·lible, que no és tant la del criteri estètic com el de la qualitat intrínseca. I aquí, entesos i no tant, ancorats o no en pressupòsits d'una o altra mena, a la fi acabem trobant-nos-hi tots.

EN RECORD DE Matilde Salvador

Va ésser el passat mes de setembre quan vam rebre la notícia del traspàs de la compositora Matilde Salvador.

RMC
278

per FRANCESC TAVERNA-BECH

Dos mesos abans, en el cicle Celebracions que organitza la Fundació Caixa de Catalunya, se li havia dedicat un concert en el qual Xosé Aviñoa ens va oferir una interessant semblança de la seva personalitat, mentre que la soprano Isabel Monar i el pianista Mac Macure van interpretar dos dels seus nombrosos cicles liederístics –entre tots assoleixen més de 500 cançons– més representatius de la seva aportació musical. Ben segur que per a Matilde Salvador, amb els seus 89 anys de vida, el concert degué constituir una mena de recapitulació de la seva trajectòria creativa, desenvolupada en una labor de veritable nivell artístic.

Havia nascut a Castelló l'any 1918, va estudiar el piano amb Joaquima Segarra i el seu pare, Josep Salvador Ferrer; amplià estudis al Conservatori de Castelló i el compositor Vicente Asencio Ruano, el seu marit, va ésser el seu preceptor en composició. Des de 1933 inicià la seva carrera compositiva. Remarquem en la seva primera etapa *Alba lírica* (1936), les *Tres cançons valencianes* per a soprano i orquestra, guardonades el 1937, i l'òpera *El rei barbut*, estrenada al Teatre Principal de Castelló l'any 1943, i a continuació desplegà la seva vena creativa en un ampli ventall de formulacions que, mantenint la seva fidelitat a la cançó de concert i del

lied, passava per l'òpera i el ballet, sense oblidar la música coral. Un repertori en el qual figura com a títol emblemàtic l'òpera *Vinatea*, estrenada el 1972 al Gran Teatre del Liceu –fins al moment l'única obra d'una dona representada al nostre escenari– i recala en la cançó, sigui aquesta de caire popular, àdhuc infantil, o bé adscrita en la d'estil culte. I en totes s'adverteix l'aproximació als aires mediterranis i francesos, i a la vegada una ascendència de caire romàntic. Per altra banda, com diu ella mateixa: “*Cerco sempre que en el contingut emocional hi hagi una ressonància popular...*” Així, en la música de Matilde Salvador trobem la constant d'aquells artistes o creadors que persegueixen més el comunicar unes emo-

Segons Florent Schmitt, les melodies vocals de Matilde Salvador “*Eren extremament originals, admirablement fetes i d'un sentiment profund i comunicatiu.*”

cions o sensacions abans que circumscriure's en l'originalitat, o bé en l'especulació del fenomen sonor. Ella va romandre arrelada en la fidelitat a la terra nadiua per parlar o compondre en un llenguatge intel·ligible per als oients. Fet que no significà que la seva música s'inscrigués en el tòpic, o bé en la reiteració d'unes fórmules autoritzades per la tradició i l'ortodòxia. Sinó que, ben al contrari, el que sí pretenia era profunditzar

en l'esperit, en les arrels d'allò que a través dels temps els músics han anat aportant i validant amb llurs vivències en l'art dels sons. Allò que tan bé ens manifesta Mompou –un compositor profundament admirat per Matilde Salvador–, “compondre és començar de nou amb tot allò que ja sabem”. I és així com la compositora llewantina plantejava la creació, creació que no abdica als preceptes tonals i que defugia tot el que tingués de fons estrictament acadèmic, per declarar com a exigència indefugible i essencial: “Respectar exactament i minuciosament l'expressió del text, dins d'una línia sòbria i natural...” D'ella, de la seva música, arrelada i escrita sota el mestratge espiritual de Falla i Turina. El compositor francès Florent Schmitt escrivia que les melodies vocals de Matilde Salvador: “Eren extremament originals, admirablement fetes i d'un sentiment profund i comunicatiu.” Fins a cert punt unes composicions dignes de figurar en una antologia del lied conreat des d'una perspectiva inqüestionablement llatina.

Destaquem també els seus ballets: *El segoviano esquivo* (1951), estrenat per la companyia del mític Antonio en el Festival de Granada, *Sortilegio de la luna* (1954), *Com és la lluna i Les hores*; com també *L'enamorada del rei*, *Retaule de Nadal*, *Betlem de la piga*, o bé en el camp simfònic: *Plany per la mort de Falla* (1946), en l'apartat instrumental, *Planyívola* i la *Sonatina* per a piano, i especialment les seves col·leccions líriques per a veu i piano o bé corals, com *Tres tonades antigues*, *Homenatge a la poesia femenina sud-americana*, *Els asfodels*, *Cançoners de l'enamorada*, *Tonadillas sefardíes*, i les delicioses *Trenta cançons per a guitarra...* Totes elles i altres partitures donen forma a un nodrit catàleg de música en el qual sempre t'impressiona l'estil directe i planer d'un discurs allunyat dels artificis purament ornamentals, admirablement estructurat quant a forma i tensió expressiva. Certament, els pentagrames de Matilde Salvador tenen aquella simplicitat pròpia de les creacions que emanen d'una equació ben resolta entre el que cal dir d'essencial i el que és estrictament necessari per comunicar-ho. És a dir, no extralimitar-se en les maneres i centrar-se estrictament en l'acció d'expressar.

Fins a cert punt són aquestes raons que aquí esbossem com a comentari improvisat davant la mort d'una compositora entrevistada en el curs de l'audició esporàdica i no continuada de les seves músiques, que mai, però, deixà de captivar-nos per la seva bellesa i l'elegància d'un lirisme profundament poètic, mai banal, ni tampoc complex, però sí escrit amb naturalitat i sincera emoció.

TAULA RODONA D'EL PRIMER PALAU

“Músic solista o músic d'orquestra”

D'ESQUERRA A DRETA: NABÍ CABESTANY, PATRICIA DE NO, XAVIER CESTER, ÀNGEL JESÚS GARCÍA I JOAN ENRIC LLUNA

per M. C. P.

El passat 9 d'octubre va tenir lloc la taula rodona que cada any convoca el cicle de concerts El Primer Palau i que enguany tractava del tema “Músic solista o músic d'orquestra”. En aquesta ocasió es va comptar amb quatre destacats músics del territori espanyol que treballen amb assiduitat a Catalunya, sigui com a solistes o com a membres d'una orquestra, i que destaquen per la seva important trajectòria artística. Es tracta del concertino de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC) –i antic concertino de l'Orquestra del Festival de Bayreuth– Ángel Jesús García, el clarinetista Joan Enric Lluna –clarinet solista a l'Orquestra de la Comunitat Valenciana, l'Academy of Saint Martin in the Fields i l'Orquestra de Cadaqués i membre fundador del grup de vents Moonwinds–, Nabí Cabestany –assistent de solista de violoncel a l'OBC– i Patricia de No, flautista a l'Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu. De la interessant conversa que va moderar el crític del diari “Avui” Xavier Cester, van destacar diverses idees que defineixen la situació del músic actual –tant en el vessant solístic com en el de membre d'una orquestra– i la problemàtica que l'envolta. L'increment massiu d'orquestrades a l'Estat espanyol els darrers vint anys ha provocat un canvi radical en la situació dels músics espanyols: la manca de preparació inicial d'aquests es compensa progressivament per un augment del seu nivell professional, fet que els permet cada cop més assolir el nivell que demanen les orquestrades. Anys enrere ni l'oferta ni la preparació era l'actual. Això va portar molts músics amb talent –com l'Àngel Jesús García o el Joan Enric Lluna– a viatjar a l'estranger per tal de re-

bre la formació necessària, una circumstància enriquidora però que no ha de fer caure en la idea errònia que tot el que ve de fora és millor que el que hi ha al nostre país.

Davant la dicotomia entre ser músic d'orquestra o músic solista, tots quatre músics van estar d'acord a considerar totes dues tasques com a destacades, ja que participar com a músic en una orquestra permet madurar com a músic, compartir el fet musical i participar en la interpretació d'un extens catàleg del qual no participa un músic solista. Tot i això, com a solista, el músic pot oferir el cent per cent d'allò que vol expressar, d'una manera molt més directa que no pas dins d'una orquestra, però també d'una manera molt més individual, sense participar de la col·lectivitat i la socialització musical. La tendència educativa a Espanya ha portat erròniament a considerar la tasca d'un músic solista molt per sobre de la d'un músic d'orquestra, tot creant també expectatives errònies en els músics, atès que la competitivitat com a solista és encara més gran que la del músic d'orquestra. Això va plantejar la problemàtica de l'educació actual –tot i que de més qualitat que en el passat–, poc realista davant la situació en el món real. Actualment hi ha una allau d'informació excessiva, en detriment de la formació musical, que consisteix, a la fi, en l'execució, tant individual com col·lectiva, musical. Els músics van destacar també la necessitat de ser un bon professional, sigui quina sigui la tasca que es desenvolupi en el mercat laboral, i tenir la ment oberta a la realitat artística: escoltar molta música i anar a concerts per conèixer altres perspectives. I no oblidar que al cap i a la fi, la feina del músic és vocacional: un no pot ser músic si no sent aquesta necessitat o voluntat d'expressar mitjançant la música.

RMC
278

CICLE CAMBRA CORAL

Quatre concerts per a una programació oberta i eclèctica

per RRM

Una programació molt oberta, variada i eclèctica és la proposta que fa el cicle del Cor de Cambra del Palau de la Música, en la seva edició de concerts que se celebrarà al Petit Palau. De l'Escola de l'Orfeó Català a compositors contemporanis i versions i revisions de diversa índole, hi ha un mosaic molt atractiu, a manera de vast calidoscopi del món coral cambrístic universal. A més, hom hi obre les portes a un director forà, Johan Duijck, que amb Jordi Casas, titular del Cor, que dirigirà dos programes, i Daniel Mestre, director assistent, compartiran la responsabilitat del cicle.

Per començar i sota la direcció de Casas, el dia 13 de desembre s'interpreta un programa integrat per obres de la família de l'Orfeó Català: Lluís Millet, Lluís Maria Millet, Francesc Pujol i Amadeu Vives, ultra Antoni Nicolau, que s'hi va relacionar. Són obres, moltes de les quals ben conegudes, que arri-

baran en la versió original i més autèntica, per exemple amb veus exclusivament masculines per a *Jovenívola* i *L'emigrant*, i femenines per a *Pregària a la Verge del Remei*.

Johan Duijck és un nom importantíssim en el món de la direcció i també de la direcció coral, també en la parcel·la pedagògica. Dirigirà el segon programa, amb el títol d'"Old meets New" (que no quedi per anglosaxofília lingüística), amb un programa en el qual compositors actuals escriuen sobre referents musicals o literaris antics. No es tracta, per tant, de noves versions d'unes obres concretes. Els compositors són Bo Holten, Petr Eben, Claude Debussy —de qui s'oferirà *Hommage à Ra-*

meau—, Benjamin Britten, Maurice Ravel ("Menuet" de *Le tombeau de Couperin*) i dues obres del mateix Duijck, una curiosament el "Menuet" (de *Le Tombeau de Ravel*) i finalment una composició coral basada en textos de santa Teresa de Jesús. La part pianística serà a càrrec de Jordi Armengol, titular del Cor.

"Re-visions" és el títol del quart programa, en el qual s'ofereixen noves versions d'anteriors obres; aquí sí que correspon a un material original concret treballat per nous creadors. És el cas del tractament coral amb text de mossèn Cinto Verdager de la *Balada de Mallorca* de Chopin fet per Manuel de Falla, o el conegut *Ich ruf' zu dir, Herr de J. S. Bach* en la versió de Ferruccio Busoni, la d'Stravinsky per als motets de Carlos Gesualdo *Ilumina nos*, etcètera. Hom comptarà amb la col·laboració de la pianista Diana Baker i la direcció serà de Jordi Casas. Finalment, Daniel Mestre, amb Jordi Armengol al piano, dirigirà un programa integrat per obres de Grieg, Wikander i Sibelius.

RMC
278

Josep Colom i 'Les quatre estacions' al cicle de l'ONCA

per RRM

El cicle que protagonitza l'Orquestra Nacional Clàssica Andorra (ONCA), al Petit Palau començarà una nova edició, la quarta, el pròxim 20 de desembre amb un dels concerts sobre el paper més interessants, amb la presència del pianista barceloní Josep Maria Colom, que interpretarà el *Concert per a piano en Mi bemoll, "Jeunehomme"* de Mozart. El programa serà precedit per quatre obres curtes: *La oración del torero* de Joaquín Turina, *Romança op. 42*, en *Do major* de Sibelius i *Adagio op. 11* de Barber. El títol del programa és "L'Onca convida" i, naturalment, el convidat és Colom.

El cicle es vertebra com en les edicions anteriors a través de quatre concerts d'una hora aproximadament de durada, sense descans, que se situa a la franja horària del vespre, a partir de dos quarts de vuit. Normalment s'hi ofereix una obra de durada llarga complemen-

JOSEP COLOM

tada amb altres de menor extensió.

La versió de *Les quatre estacions* d'Antonio Vivaldi mereix sempre una gran atenció, atès com n'és aquesta partitura, de mengívola, brillant, descriptiva i assumida per amplis sectors d'aficionats. És una obra que algun dia havia de caure en la programació barcelonina de l'ONCA i que ara arriba amb el protagonisme solista del seu director i fundador, Gerard Claret.

L'estrena barcelonina de la composició de títol tan insòlit com *15 x 15 x 15* d'Albert Garcia Demestres esdevé

pretext per al títol del tercer programa, "L'Onca estrena"; aquesta composició va ser un encàrrec del XV Festival de Peralada. El programa comptarà amb l'al·licient de l'actuació del duo de violoncel·listes Jordi i Daniel Claret —cosins— en el *Concert per a dos violoncel·lístes núm. 2* de Vivaldi. Completarà el programa la bella *Serenata op. 6* de Josef Suk, un nom gran del món de la corda europea.

El cicle acabarà el 13 de març amb una proposta absolutament atípica. Amb el títol de "L'Onca proposa" s'oferirà un muntatge en què text parlat i text musical situen un món llegendari andorrà emparat pel títol *L'Andorra màgica en vuit dies "Llegendes d'Andorra"*. El text és de Miquel Desclot i la partitura de Pere Bardagí. Amb Gerard Claret en la doble funció de concertino i director, hom comptarà amb el treball actoral de Jordi Bosch, un dels actors catalans més prestigiosos, i de l'actriu Ester Nadal. Aquest muntatge ja es va oferir fa força temps a Andorra.

DIETARI D'UN CRÍTIC EN EXCEDÈNCIA

Enric Ruiz & Cia

La música té una rebotiga; tot i que diria que tots tenim una rebotiga. L'espai, que no per invisible no existeix, que fa possible que les coses quadrin i que llueixi qui té el focus i la càmera al davant. La rebotiga del Palau ha estat molts anys regida per l'Enric Ruiz, que tot just s'ha jubilat. Parlar d'ell és parlar de les moltes persones que, com ell, fan possible que, en aquest cas, la música s'escolti i es vegi, se senti i es gaudeixi.

per ANTONI BATISTA

Però abans d'entrar-hi cal deixar clares dues prèvies qüestions. Una, d'ordre periodístic. Sé que l'article d'avui és força de portes endins i per tant contradiu la norma periodística de la generalització, però m'abellix de recuperar el caràcter de butlletí intern que aquesta RMC va tenir als seus orígens. La segona, d'ordre semàntic: jubilar-se no es fer-se vell, jubilar-se és assolir el jubileu, la festa, el merescut homenatge del lleure *full time*.

Lleure *full time*, en el cas de l'Enric, de qui ha treballat *full time*. L'Enric sempre era al Palau; com es deia en la vella Catalunya industrial, obria i tancava la fàbrica. Ser als llocs ja és un mèrit, treballar, l'acaba d'arrodonir. Si a més a més, com és el cas, la persona és polivalent, podem parlar de prestacions exponencials. Tot plegat fa que la gent que treballa tant i de tantes maneres, acabi esdevenint un nivell encara més preuat en l'ordre laboral, el de solucionar problemes.

L'Enric tenia les claus angleses manuals i intel·lectuals. La mà li funcionava, i el cap també, li van reconèixer els seus companys de feina, els seus caps i els seus subordinats, i els artistes amb els quals va haver de tractar. Els que va haver de tractar i, sobretot, els que va haver de suportar. Hi ha noms que no diré que encara li posen la pell de gallina.

L'Enric havia de gestionar les manies de camerino, psicopatologies molt freqüents en els artistes, que s'incrementen en els episodis crítics en els quals estan en capella, abans de sortir a l'escenari. L'Enric ha viscut inoblidables moments com a improvisat metge de divan. La gran cantant que li feia guardar un metre per parlar amb ella, per evitar possibles contagis. El músic que sortia a l'escenari amb un mitjó de cada color, el que s'oblidava de calçar-se. Les corredisses per un tenor que cancel·lava un concert i calia reposar-lo. Les anades a buscar un vi d'una deter-

ENRIC RUIZ
VA REBRE L'HOMENATGE
DELS SEUS COMPANYS
I AMICS A LA SALA DE
CONCERTS DEL PALAU DE
LA MÚSICA CATALANA

minada marca i anyada, un medicament a la farmàcia de guàrdia o la més inversemblant (perdó) *collonada*. Els problemes dels protocols. Les indisposicions i desmaís, a les bambolines o al pati de butaques. El tamboret o la cadira exactes per a tal o tal altre pianista. Les demandes de *catering* de camerino, un increïble univers de capricis: les fruites, les aigües, els alcoholos, els *kosher*, els fumadors, els antitabac... I els imprevistos, com la improvisació de la capella ardent del gran Tete Montoliu, en plena canícula d'agost. I els derivats de les obres, Mare de Déu, les obres!

L'arribada de l'Enric Ruiz al Palau ja va suposar una innovació. Ell va portar

les formes d'uns temps nous i va amorosir tractes. Jo puc dir en primera persona que d'esperar palplantat a la porta a esperar assegut a l'interior, hi vaig passar quan l'Enric es va fer càrrec de la consergeria. El tracte telefònic, lluny d'aquell gèlid i imperatiu, veritablement esfereïdor "Palau, parli!". Una educació igualment estesa als acomodadors, que ell va saber contagiar, tret sempre dels que neixen vacunats contra l'amabilitat i les bones maneres, i et fulminen amb la llanterna quan has comès delictes tan gruixuts com per exemple deixar-te un abric al damunt d'una barana patrimoni de la humanitat.

Descriure l'Enric físicament no és difícil: mana el bigoti.

Impecablement vestit sempre, amb gust. No sabré, però, descriure el que deu de ser un personatge complex,

però això ja dona detall de la seva personalitat. La discreció. Saber estar, saber dir el just, saber callar. Un toc de sentit de l'humor i la bondat. Que parlin bé de qui els ha manat, aquells als qui ha manat, arrodoneix aquest breu apunt.

L'Enric era el noi dels encàrrecs, però en Fèlix Millet, que ell no ho sap però és clarivident, el va elevar al màxim rang saltant-se tot l'escalafó. Ara vindrà el centenari del Palau i parlaré d'en Fèlix, no s'escaparà de la meua columna, però avui he volgut contribuir modestament a jubilar l'Enric, i en valorar la seva feina, valorar també la de tots els que, com ell, no toquen cap instrument però fan possible la música.

RMC
278

NOTICIARI

MIKROKOSMOS

Una eina excel·lent

Tot i els evidents progressos pedagògics experimentats els darrers anys, encara hi ha una mancança notòria de material adient per explicar una assignatura tan important i transcendent com la Història.

Per això els folkloristes i pedagogs Jaume Aiats, Valentí Girbau i els germans Xavier i Ignasi Roviró, després d'un extens i acurat treball de recerca i compulsa han publicat a l'editorial Farell un llibre magnífic: *Cançons populars de la història de Catalunya*, amb la transcripció del text i la melodia de cada cançó.

Amb aquest llibre els alumnes poden aprendre la història de Catalunya mitjançant les cançons tradicionals que expliquen el contingut sencer o els episodis més importants d'un fet concret.

Fent un malleu a la parèmia diria que amb aquest llibre es maten dos pardals d'un sol tret: a) s'aprèn sense esforç la història del nostre país, i b) s'educa i es fa progressar la sensibilitat musical dels estudiants.

No hi ha dubte que aquest volum, en mans d'un professor competent i il·lusionat, és una eina magnífica per al seu treball docent.

Caldria que l'exemple s'escampés i s'apliqués el procediment a altres matèries com les de l'àrea social. Lamentablement, em temo que no es podria aplicar a les matemàtiques.

Felicitem-nos, doncs, per poder disposar d'aquest treball excel·lent i sobretot als autors que han fet fàcil allò que per a molts era difícil o gairebé impossible de dur a terme.

L'arrelada tradició pedagògica del nostre país –amb noms tan il·lustres com Alexandre Galí, Àngels Garriga, Marta Mata i M. Teresa Codina entre molts d'altres– té una nova demostració amb aquest llibre que caldria que totes les escoles tinguessin i apliquessin.

per PERE ARTÍS

Premis 2007

El Primer Palau

FERNANDO ARIAS

ANTONIO ORTIZ

El violoncel·lista madrileny Fernando Arias va resultar guanyador del Premi El Primer Palau 2007, dotat amb 6.000 euros, que s'atorga en el cicle El Primer Palau promogut per la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música amb el patrocini de Mitsubishi Electric Europe.

El segon premi, dotat amb 3.000 euros, va ser atorgat al pianista malagueny Antonio Ortiz; i van ser concedits dos accèssits de 1.500 euros cadascun a la violinista barcelonina Carlota Amargós i a la percussionista lleidatana Carme Garrigó. El jurat era format per Ramon Coll, Eva Graubin, Francesc Llongueras, Assumpta Mateu, Lluís Millet, Cristoforo Pestalozzi i Adolf Pla.

Per la seva banda, el jurat de la crítica, format per Manuel Cereijo, Jaume Comellas, Mercedes Conde Pons, Jordi Maluquer, Pablo Meléndez-Haddad, Javier Pérez-Senz i Francesc Taverna-Bech, va atorgar el Premi de la Crítica, dotat amb 1.000 euros per a adquisició de material musical, a la percussionista Carme Garrigó.

El lliurament de premis va tenir lloc el propassat 22 de novembre en el concert de cloenda del cicle, també concert de la Festa de la Música, en el qual intervingué el pianista Francesco Tristano Schlimé, guanyador del Premi El Primer Palau 2006, juntament amb la Jove Orquestra Nacional de Catalunya, dirigits per Manuel Valdivieso.

Fèlix Millet, reelegit president de l'Orfeó Català

L'assemblea general de l'Orfeó Català, que se celebrà el passat dia 22 d'octubre, va reelegir Fèlix Millet i Tusell president d'aquesta entitat. També va ser reelegida com a vocal Marta Maragall i Garriga. Joan Segura i Pons va ser elegit secretari II, i l'Assemblea ratificà la proposició de la Junta Directiva de nomenar secretari honorari Pere Artís i Benach, atesa la seva llarga vinculació a l'entitat i el coneixement que té, com a historiador de l'Orfeó i del cant coral en general, de tots els aspectes de la història de l'Orfeó Català i del Palau de la Música Catalana.

La memòria d'activitats de l'exercici 2006-2007 se centrà majoritàriament en l'àrea artística de l'entitat, integrada per l'Orfeó Català, el Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana i els cors de formació de l'Escola Coral.

En l'assemblea també es donà informació als socis de l'Orfeó sobre els diversos actes –musicals, culturals, institucionals– previstos per celebrar el Centenari del Palau de la Música Catalana.

Avuimúsica

Nova temporada

L'Associació Catalana de Compositors presenta la seva XI temporada d'Avuimúsica i la tercera temporada de Lloc de Pas, que incideixen una vegada més en les estrenes, en les noves propostes musicals i, en definitiva, en la difusió de les obres dels compositors catalans. En aquesta ocasió, els grups o solistes escollits per formar part de la temporada han estat clarinet i percussió, Septimíni, quartet de corda mitjançant l'acord amb l'OBC; el concert de guitarra solista interpretat pel finalista del Concurs Miquel Llobet; el duo de piano a quatre mans: Joan Miquel Hernández i Mireia Fornells; el Grup Instrumental de l'ACC, constituït pels següents instruments Vl., vla., vlc., fl., ob., cl., fg., percussió i veu. Finalment, un concert de *mezzo* i piano i la col·laboració amb la Banda Municipal configuraran una temporada en la qual destaquen la varietat i la qualitat de les propostes.

A més, també es durà a terme el minicicle Lloc de Pas, en el qual es farà un diàleg entre la música i altres llenguatges artístics, com la poesia, el cinema i el videoart. Així, una vegada més, Avuimúsica esdevindrà el gran aparador de la música contemporània a Barcelona tant per la quantitat d'obres estrenades com els compositors de reconegut prestigi programats. A banda d'Avuimúsica, no hem d'oblidar l'increment de la difusió de la música contemporània duta a terme per l'Associació Catalana de Compositors i reflectida en activitats paral·leles i en col·laboracions amb altres cicles de concerts, concursos, conferències, cursos i publicacions. Els llocs on es faran aquests concerts seran L'Auditori, Sala Mompou de l'SGAE i el MACBA. El primer dels concerts serà el dia 11 de desembre de 2007 a les 20 h a l'SGAE, i l'últim, inclòs en el minicicle Lloc de Pas, es farà el dia 5 de juliol al MACBA. Com ja és costum, tots aquests concerts s'enregistraran i seran emesos per Ràdio Nacional d'Espanya i per Catalunya Música. La roda de premsa de presentació del cicle es farà el dia 10 de desembre a les 12 h al local de l'SGAE.

Josep Vila, nou director del Coro de RTVE

El director de l'Orfeó Català, Josep Vila i Casañas, ha estat nomenat recentment director del Coro de RTVE, en substitució de Mariano Alfonso, i a partir d'ara alternarà la direcció dels dos cors.

Josep Vila va participar en la inauguració d'aquesta temporada els dies 11 i 12 d'octubre passat, en què el Coro i l'Orquestra de RTVE van interpretar *Carmina Burana* de Carl Orff, sota la direcció del mestre titular de l'Orquestra, Adrian Leaper. Amb aquesta obra es commemorà el 25è aniversari de la mort d'Orff.

Nascut a Sabadell, Josep Vila inicià els estudis musicals al Conservatori Municipal de Música de Sabadell, on també estudià la carrera de piano, harmonia, contrapunt, fuga i composició i els estudis de direcció d'orquestra amb Salvador Mas. Ha dirigit diverses formacions vocals i instrumentals, entre les quals destaquen la Coral de Belles Arts de Sabadell, Orquestra de Cambra del Conservatori d'Igualada i Coral Càrmina. El gener de 1990 fundà el cor de cambra Lieder Càmera de Sabadell. Des de l'abril de 1998 és el director de l'Orfeó Català, i des de 2005 professor de direcció de cors a l'ESMUC.

Nou projecte discogràfic entorn dels Borja

El Centre Internacional de Música Antiga i l'Ajuntament de Gandia, representats pel director del Centre, Jordi Savall, i l'alcalde de Gandia, José Manuel Orenge, han signat un preacord que estableix l'edició d'un nou projecte discogràfic titulat «La Música en temps dels Borja», a càrrec de Jordi Savall i els seus ensembles, amb motiu de L'Any Borja el 2010.

Aquest preacord se signà el passat octubre en el transcurs de la Fira del Llibre de Frankfurt, on Jordi Savall, amb La Capella Reial de Catalunya i Hespèrion XXI, oferí dos concerts, l'un a Frankfurt i l'altre a Dortmund.

TANGENTS

Fenòmens íntims

Suposo que tothom ho ha experimentat: et lleves al matí i et ve al cap una melodia que tal vegada, almenys conscientment, fa molts anys que no l'has escoltada. Fa la sensació que el cervell descontrolat és com una màquina escurabutxaques que quan li toca fa "clinc" i surt el que surt. Quan un pot dominar una mica aquest atzar es produeix una lleugera i íntima satisfacció.

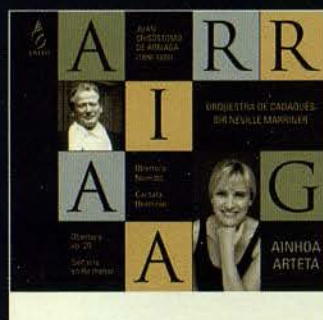
Darrerament vaig poder sentir els dos dies seguits el programa de compositors catalans del segle XX que va oferir l'OBC a L'Auditori amb la finalitat també de dur-lo a Frankfurt en el marc de la seva Fira del Llibre com un exponent musical de la cultura catalana. D'aquesta intensitat, en va néixer un referent musical que no em va abandonar durant uns quants dies. La melodia que més em revenia era la d'una de les peces que formen el cicle *La rosa als llavis* que va compondre Eduard Toldrà sobre poemes de Joan Salvat-Passèit. Tot el cicle m'agrada molt i si hagués d'escollir un parell de cançons, potser triaria "Mocador d'olor" i "Seré a ta cambra, amiga", en canvi, em venia al cap la tercera, "I el seu esguard...". Al cap de poc aquesta melodia s'alternava amb el començament del segon moviment de *Don Quixotte* de Robert Gerhard, aquesta pàgina literària cervantina descrita amb un so ben català, en què es desgrana una melodia popular val·lenca i es cita en més d'una ocasió l'inici d'*Els segadors*. Després de tres dies intensos en què interiorment anava taral·lejant una o altra cosa, de cop se'm va imposar una altra cançó del mateix concert, la conegudíssima "Damunt de tu només les flors" del cicle *Combat del somni* de Frederic Mompou sobre poemes de Josep Janés. Però no em venia en la melodia inicial tan coneguda i que ja havien emprat Biber, en el seu *Passacaglia per a violí sol*, i Vivaldi, en la segona ària del motet *In Furore*, sinó que em venia en la frase musical cantada quan diu... "perquè la meua vida"...

Tot un consol veure que, abocat a escoltar música exquisida, el gruix del subconscient es va omplint d'aquests sons i ens els recorda. En una època menys selectiva, quan el meu treball em feia estar al mig del món i obert a tots els fils musicals i emissions televisives, em venien al cap, sense voler, la *Poupée de cire* que no deixava de ser un tema afusellat del "Prestissimo" de la *Sonata op. 2 núm. 1* de Beethoven, o, ja sense cap justificació que no fos la poesia insòlita d'alguna de les seves frases, *Las chicas son guerreras* del Grupo Coz. Uff!

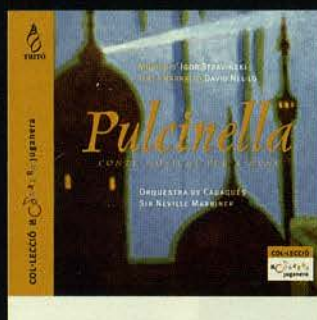
per JORDI MALUQUER

RMC
278

CATALAN! MUSIC

AINHOA ARTETA,
ORQUESTRA DE CADAQUÉS
Arriaga:
Cantata Herminie i més

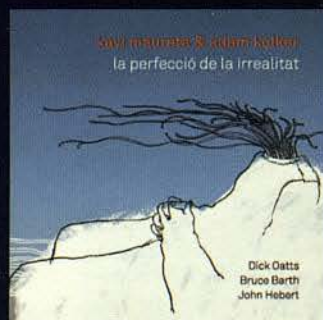
ORQUESTRA DE CADAQUÉS
Stravinski: Pulcinella

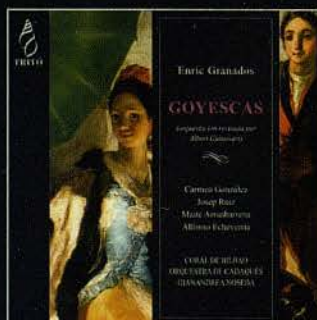
OLGA SALA
Cançons de bressol

ROSA MATEU,
ORQUESTRA DE CADAQUÉS
Guinovart · Morera · Txaikovski

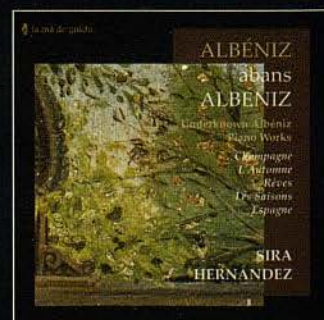
XAVI MAURETA & ADAM KOLKER
La perfecció de la irrealitat

ORQUESTRA DE CADAQUÉS,
CORAL DE BILBAO
Granados: Goyescas

BOCANEGRA
U

SIRA HERNÁNDEZ
Albéniz abans Albéniz

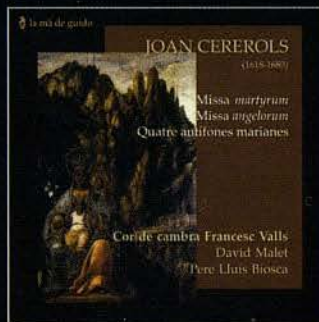
Regala Música!

LOM PIANO TRIO
Cançons i trios de piano,
Shostakovich

MIQUEL FARRÉ
Brahms: Intermezzi,
Klavierstücke, Fantasies

JOAN CEREROLS
Misses i antífones

EXAUDI NOS
Magnificat anima
mea Dominum

MAX SUNYER
Secrets

CORAL SANT JORDI
Sardanes cantades

**TETE MONTOLIU,
JAVIER COLINA**
1995

**J.C. MARTÍNEZ /
ROSA MATEU**
Nadales medievals
catalanes

DEL SEU AFFM.

Sr. Manuel Valls i Gorina

Des d'una nostàlgia plena d'admiració

Estimat amic,

Queda una mica lluny el dia 2 d'octubre, quan una bona colla d'amics ens vàrem aplegar a La Pedrera per recordar-lo en un acte que va tenir el mèrit de la concordança molt exacta amb la seva manera de ser. Almenys amb la que jo l'identifico.

Va ser un acte en primer lloc digne, i també distès, afable, senzill, planer, optimista i fins i tot amb un punt d'enjogassament i ironia. I és clar, per força nostàlgic i evocador. I molt carregat d'afecte. Estic segur que a vostè li hauria agradat disfrutar-lo; s'hi hauria trobat còmode.

Jo m'hi vaig sentir molt feliç, perquè em vaig retrobar amb qui per a mi va ser un gran referent de virtuts, que no sols vaig admirar i estimar, sinó que vaig intentar emmirallar-me en el seu mestratge implícit, a manera d'osmosi. Vostè formava part d'una generació de crescuts en l'auto-disciplina feixuga dels anys més refractaris a la gran cultura i a la dignitat convivencial; per tant, persones que van haver de lluitar amb els contravents ferotges anorreadors dels valors més elevats. Amb el recurs solitari d'una acrescudat sensibilitat i dignitat, van maldar primer per afermar-se individualment i de manera consegüent per fitar referències de normalitat en el nostre cos social; per fer que en l'erm gairebé absolut que era el nostre ambient cultural i social, no manquessin mai illes esparses de verdor, referenciadores de la veritat autèntica i no de l'imposada. Mareja pensar en el buit que hauria dominat el nostre ambient musical sense persones com vostè i altres companys de generació.

Vostè va respondre sempre quan se'l va necessitar. Va estar literalment a totes -musicals o no-, fins al límit del risc personal més immediat (tancada d'intel·lectuals a Montserrat en plena època de gran duresa repressiva). I és clar, va escriure música bona i de tota mena i per a diversos interessos: teatre, cinema, coral, lied, òpera, música simfònica i fins i tot una òpera de butxaca que caldria que el festival *ad hoc* pogués estrenar-li. Alhora, la barreja d'erudició i proclivitat comunicativa el va menar, ultra esdevenir un crític rigorós, compromès i ple d'autoritat, a escriure gairebé una vintena de llibres d'un gran interès, mentre quedava al calaix un ambició i no nat projecte d'Història de la Música Catalana. Molta feina, per a tan sols 64 anys d'una existència acabada just pocs dies abans del naixement d'aquesta Revista a la qual tant hauria aportat.

Però a part, jo voldria destacar la seva finor d'esperit. Amb una imatge senyorívola i elegant, convertia tot el que passava per vostè -fins i tot allò més irrellevant i si cal vulgar- en matèria distingida. El seu intel·ligent, permanent i fi sentit de l'humor l'haurien envejat els anglesos més conspicus. Era un humor -irònic però no sarcàstic i mai feridor-, fruit molt en un primer pla del context de generositat tan definitori de tot vostè. També de la seva amplitud d'horitzons intel·lectuals i encara d'una visió profundament optimista de la vida, que com va recordar molt oportunament el seu fill Víctor el va portar a escriure en el seu epítafi que quan moriria seria "sense tenir-ne ganes".

Tan poques com vostè en teníem els que el vàrem conèixer i, inevitablement, estimar.

Del seu affm.

Jaume Comellas

COBLA

De Ceret a Banyoles

L'aposta de Banyoles per l'animació de la creació per a cobla per la via del concurs es va produir gairebé en paral·lel al desenvolupament de la mateixa formació instrumental. Als inicis, les obres participants se centraven gairebé en exclusiva en la forma sardana, però ja aleshores s'hi presentaven glosses per a cobla o sardanes per a cobla i cor amb participacions il·lustres, com les d'Eduard Toldrà i Josep M. Ruera. La dictadura va actuar amb la seva aclaparadora solemnitat i va tallar una activitat que no es va recuperar fins als primers vuitanta. Des d'aleshores, els Foment de la Sardana de Banyoles i Ceret s'han mantingut aliats per desenvolupar un model de competició creativa que ha estat patró per a altres propostes similars i amb el qual no ha parat d'incrementar la literatura per a cobla, tant quantitativament com qualitativa. L'aposta pel format lliure ha facilitat que els creadors indaguessin en formes musicals no habituals en cobla, mentre que l'interès per indagar en diferents camps sonors ha afavorit un creixement estètic del qual la cobla ha resultat clarament beneficiada. En tots aquests anys, el Certamen Ceret-Banyoles ha estat valedor de primers noms de la composició catalana, com ara Vicenç Acuña, Josep Prenafeta, Joan Lluís Moraleda, Salvador Brotons i Xavier Boliart, mentre que ha afavorit la incorporació de promeses com Albert Carbonell, Paco Vicià, Esteve Palet, Víctor Cordero i Marc Timón. D'aquesta manera, la literatura per a cobla s'ha nodrit d'un bon nombre d'aportacions estel·lars, entre les quals es poden destacar *Le cirque des étoiles* de Joan J. Blay o el *Tirant lo Blanc* de Joan Ll. Moraleda.

El certamen ha estat basat en un model la columna vertebral del qual s'ha mantingut, amb comptades variacions i afegitons puntuals, inalterable durant gairebé trenta anys. Els seus objectius, basats en l'afavoriment per la creació i en l'aportació de nous valors i estètiques a la literatura per a cobla, s'han acomplert sobrerament, però com a gran deute hi ha el fet que massa sovint les obres premiades han estat condemnades a les prestatgeries de l'oblit. La divulgació no té per què ser un objectiu principal (tot i que convé no oblidar-lo), però el pitjor és que el país no ha sabut aprofitar la feina que s'hi ha desenvolupat. En un país normalitzat, les aportacions culturals que n'han sorgit haurien perfectament afavorit que les mateixes ciutats acollidores disposessin a hores d'ara d'equipaments musicals de primer ordre per tal de no haver d'aprofitar espais d'acústiques dubtoses, mentre que la xarxa musical hauria aprofitat el deversall creatiu per incorporar les noves obres als circuits comercials. Un cop vertebrat i consolidat el procés creatiu, sembla lògic que al seu redós es configurin les infraestructures necessàries per tal que els seus fruits no es converteixin en flor d'estiu.

per JOSEP PASQUAL

Calixto Bieito, entre els millors artistes de 2007 segons "Opernwelt"

La revista "Opernwelt" (El món de l'òpera), la més influent de l'àmbit operístic germànic, inclou Calixto Bieito en la seva llista dels millors d'artistes de l'any 2007 i li dedica un article en què repassa la seva trajectòria als territoris de parla germànica. Com a director escènic, Bieito ha estrenat, entre altres ciutats, a Salzburg, Hannover, Stuttgart, Frankfurt, Berlín, Friburg i Basilea (Suïssa).

Segons el crític Heinz W. Koch, "*Bieito detecta allò catastròfic amagat darrere la façana d'allò artísticament bell. Tanmateix, no per això es(?) nega als intèrprets l'oportunitat del lluir-se vocalment. Al contrari, la gran expressivitat del context escènic els(?) du a aprofitar al màxim l'expressió musical.*" "*És indiscutible que Bieito és d'aquells que alimenten el nou i desitjat públic jove aportant perspectives noves i radicals. Quan Bieito estrena, sempre tornem perquè ens continua despertant la curiositat.*"

La temporada 2006-07 Bieito va estrenar *Don Carlos* de Verdi a Basilea; *Electra* d'Strauss a Friburg; i *Jenufa* de Janáček i *La fanciulla del West* de Puccini, a Stuttgart. Per a aquesta temporada, la Komische Oper de Berlín manté en el seu repertori les seves posades en escena d'*El rapte del serrall* de Mozart, i *Madame Butterfly* de Puccini.

Jordi Codina presenta un nou CD

El passat 27 de novembre es presentà a Casa Luthier (Balmes, 73, a Barcelona) el disc compacte *L'almanac*, de la compositora Glòria Villanueva, interpretat pel guitarrista Jordi Codina.

Jordi Codina ha tingut una intensa activitat els darrers mesos i en podem destacar la participació com a solista, el passat octubre, en el concert d'homenatge al compositor Francesc Taverna-Bech interpretant la seva obra *Caminava la nit*, amb l'Orquestra de Cambra Catalana dirigida per Joan Pàmias.

També el passat estiu, el guitarrista va participar en els festivals de Cadaqués, Pals i Sant Pere Pescador, i amb l'Orquestra de Cambra de l'Empordà a l'Estartit amb un programa dedicat a The Beatles. També cal destacar el concert que va oferir el passat agost en el cicle Música a l'Entresòl de la Pedrera, amb obres de Sor, Tàrraga, Llobet, Poulenc, Villa-Lobos i Montsalvatge.

D'altra banda, Jordi Codina estrenà en la temporada passada del cicle Avui-música la seva obra *La guitarra captiva*, per a guitarra, conjunt de vent i percussió (obra única en el seu gènere), amb la Banda Municipal de Barcelona dirigida per Domènec González de la Rubia.

Elena Copons guanya un premi a Stuttgart

El passat octubre la soprano terrassenca Elena Copons, acompanyada de la pianista japonesa Chihiro Gordon, va guanyar el segon premi del III Concurs Internacional de Lied 2007 d'Stuttgart, per a duos de cant i piano i dotat amb 12.000 euros.

La soprano catalana és la primera representant de l'Estat espanyol d'arribar a la final i fer-se un lloc al podi de guanyadors. En l'edició d'enguany, els 39 duos participants, provinents de 25 països diferents, van haver d'interpretar un total de 31 *lieder* dels compositors Robert Schumann, Hugo Wolf i Hermann Reuter, repartits entre les tres fases eliminatòries i la final.

Elena Copons resideix a Viena des de fa vuit anys. Ja havia actuat anteriorment amb la pianista Chihiro Gordon a Catalunya (Palau de la Música, novembre de 2006) i ho tornarà a fer aquest desembre al Teatre Municipal d'Olot. També participa en tres concerts a l'Auditori de Barcelona amb el *Magnificat* de Bach amb l'OBC, sota la batuta del mestre Salvador Mas.

El Quartet Quiroga, Premi Ojo Crítico d'RNE

El Cuarteto Quiroga, format per Aitor Hevia, Cibran Sierra-Vázquez, Lander Etxebarria i Helena Poggio, acaba de ser distingit amb el Premio Ojo Crítico en la categoria de música clàssica, que atorga Radio Nacional de España. El jurat justificà la distinció en la "*seva inqüestionable qualitat artística i la seva notable trajectòria en tan sols quatre anys de carrera*".

Aquest premi s'afegeix als nombrosos que ha rebut aquesta formació recentment, d'algun dels quals hem fet esment en aquesta Revista. Recordem que l'any 2005 va resultar guanyador del premi que s'atorga en el cicle El Primer Palau i que fa pocs mesos ha aconseguit el segon premi i premi únic de la premsa i crítica internacional en el prestigiós concurs Internacional de Bordeus.

ARS SUBTILIOR

Ravel

M'ha sabut greu que el filòsof Eugenio Trias hagi ignorat Maurice Ravel en el seu llibre *El canto de las sirenas*. Em sembla que és un compositor fascinant, un dels més importants del segle XX, amb una producció minsa (no arriba a la vuitantena d'obres) però riquíssima i molt personal. I un detall com aquest no fa res més que confirmar el menysteniment i l'oblit injust a què el tenim sotmès. El 28 d'aquest mes farà setanta anys que va morir i encara és un compositor no ja desconegut, sinó pitjor encara, mal conegut. El *Bolero* li ha fet més mal que bé: tot i ser poc representativa de la seva producció, és l'única obra seva coneguda universalment, i pocs l'entenen com el que és, un sofisticat experiment tímbric al servei d'un ballet. Encara em retrunyen al cap animalades com les d'aquell biògraf desaprensiu que deia que el *Bolero* era la constatació de la incipient demència que patia Ravel; o, més recentment, atrocitats com les d'un titular demencial en la secció d'esports d'un diari pamflet (d'aquests que regalen) que comparava el joc previsible i ineficax del Barça amb el *Bolero*: dóna voltes i voltes, sempre repetint el mateix, i no sap mai com acabar la jugada (sí, sí: en un titular!). La ignorància sol ser descarada.

Els músics inclassificables desconcerten. A la marmita de Ravel, hi trobes impressionisme, *Tombeaus* a la barroca, eflusis romàntics, esquitxos de jazz, aires de *zortziko*... No creà escola ni tingué hereus, però pocs artistes han estat tan genuïns, personals, únics i irrepetibles. Transgressor al punt just, sense trencar mai amb un públic que sempre el va estimar; seduït per l'exòtica combinació de gràcia melòdica, refinament harmònic i instrumentació sublim (és, sens dubte, el millor orquestrador de la història).

Ravel era un personatge singular, un dandi de metre seixanta, misteriós, discret, solitari; francès de sang basca, perfeccionista i meticulós, de passions contingudes i humor amable. I la seva música té el seu mateix somriure melangiós, nostàlgic i amb un cert desencant, que incomoda i no s'estila. En el seu art, a diferència de molts dels seus coetanis i predecessors, no hi ha vehemència ni arrogància, no pretén impressionar o commoure; més aviat ens parla d'un delicat art de saber viure, d'allò més mediterrani. Ravel demana el seu temps, un estat mental, i una disposició a deixar-se hipnotitzar pel sortilegi de la seva música, a viatjar al món que ell genera, oníric i fantasiós, i abandonar-se dolçament al seu canterí. Li cal una oïda fina, atenta a les subtilitats d'una música delicada i essencial. Jo m'apunto al gest simbòlic de Xavier Montsalvatge, que es va fer una foto agenollat i en actitud devocional davant la casa on va néixer, al poblet de Ciboure, a la costa d'Iparralde. I en tot cas, me'n ric, com ho faria ell, de comentaris com el que un servidor va sentir en certa ocasió (us en dono paraula!), d'algú que admirava profundament una obra titulada *Bolero de Ravel*, però de qui no en recordava l'autor... Ah, sí! Rakhmáninov!

per XAVIER CHAVARRIA

RMC
278

**AGUA
LAVANDA
PUIG**

...la frescor de la naturalitat

Quatre compositors en concert i representació a la Sala Beckett

Amb un recital de música de Ximo Cano va començar el dia 23 del mes passat la tercera edició del cicle titulat 4x4 de Música Actual que se celebra a la Sala Beckett. Aquesta iniciativa ofereix cada any obra de concerts de diversos compositors actuals de l'àrea lingüística catalana, servits amb un complement dramàtic.

Es tracta de propostes que, tant musicalment com escènica, es mouen en el context del petit format, tot cercant una forma nova, original i còmoda de fer penetrar la normalment poc còmoda acceptació de la música contemporània.

A l'obra de l'esmentat Ximo Cano, s'hi va afegir el dia 30 d'octubre la d'Anna Bofill, una de les escasses compositores catalanes, amb interpretació del pianista Jean Pierre Dupuy i amb l'actor Jordi Colet, escenografia d'Ignasi Llorens i direcció escènica de Glòria Balaña. El dia 13 de novembre el compositor protagonista serà Manuel Ribera i la seva obra serà interpretada per un conjunt format per Rosa Maria Caparrós (clarinet), Jordi Sánchez (piano), Oleguer Bertran (violí), l'actor Elías Barberà, escenografia de l'esmentat Ignasi Llorens i direcció escènica d'Iban Beltran.

Finalment, el dia 11 de desembre el concert serà dedicat al compositor Ramon Humet, recentment guanyador del Premi Reina Sofia, amb interpretació d'un conjunt format per Silvia Vidal (piano), Teresa Garrigosa (mezzosoprano), Horacio Curti (*shakuhachi*), l'actriu Anna Casas, direcció escènica de Raquel Tomàs i escenografia d'Ignasi Llorens. La coordinació del cicle és a cura d'Albert Mestres i Iban Beltran.

Carme Bustamante, homenatjada per l'ACIMC

L'Associació Catalana d'Intèrprets de Música Clàssica (ACIMC) va inaugurar el seu habitual cicle de concerts amb un homenatge que va retre a la soprano Carme Bustamante, que en va ser una de les fundadores. L'acte es va celebrar al Conservatori del Liceu el dia 10 d'octubre i hi van intervenir, en sengles parlaments, el president de l'esmentada entitat, Cecilio Tielles; l'antic rector de la UB, Josep Maria Bricall; el pianista i compositor Manuel García Morante, i Antonio Bustamante, ultra el germà de la protagonista, autor d'un llibre biogràfic sobre ella.

Al llarg dels parlaments es van manifestar tant els mèrits que ha acumulat la cantant i pedagoga al llarg de la seva dilatada i molt més consistent trajectòria del que és conegut de manera generalitzada, com també les seves virtuts personals, que formen part del patrimoni més selecte del món de relació de la família musical catalana.

Carme Bustamante va cloure el torn de discursos amb un parlament d'una exacta idoneïtat i senyoriu. L'acte es va cloure amb un concert en el qual van prendre part deixebles i companys de l'homenatjada, com el mateix Manel García Morante, els cantants Rosa Mateu, Albert Montserrat, Josep Ferrer, Toni Marsol, Raquel Lojendio, Xerach Alonso, Juan José Lopera i la pianista Eugènia Gassull.

Estrenes de Francesc Prat i Ramon Humet

El passat 4 de novembre s'estrenà a Basilea l'obra *...und ich wandle durch meine stille Einsamkeit...* del compositor i director d'orquestra català Francesc Prat, interpretada per l'Ensemble Phoenix Basel, sota la direcció de Jürg Henneberger. L'obra (un encàrrec de la mateixa Ensemble per al seu segon concert de la temporada, que es completà amb obres de Helmut Oehring, Tristan Murail i Hanspeter Kyburz) és per a flauta, clarinet, violí, viola i violoncel, i suposa el retorn del compositor a una música pura, lliure de temàtica. És, també, un passeig a través del fet compositiu i una reflexió sobre el valor de les notes i la seva relació amb el silenci.

D'altra banda, el passat 18 d'octubre fou estrenada a Madrid, per l'Orquestra de RTVE dirigida pel seu director titular, Adrian Leaper, l'obra *Escenas de pájaros* del compositor barceloní Ramon Humet, obra guanyadora del Premi Reina Sofia de Composició de la Fundació Ferrer Salat, dotat amb 18.000 euros. Posteriorment a l'obtenció d'aquest premi, *Escenas de pájaros* també va ser l'obra guanyadora del Premi Internacional de Composició Oliver Messiaen.

I també, en el decurs del darrer any, Ramon Humet ha guanyat el Premi de Composició de l'Orquestra Simfònica de Montreal i té diversos encàrrecs simfònics i de cambra que s'han d'estrenar pròximament.

IMPROMPTU

Aproximar-se a la música

Com digué el crític Adolfo Salazar: *la música entra i surt per l'orella*. D'altra banda, l'impromptu és una peça musical que té com a característica principal d'ésser un cant a la llibertat creativa; és una obra que generalment s'acosta més a la improvisació i a l'exercici de la fantasia que no pas a la creació sobre uns motlles formals preestablerts, com succeeix en el cas de la sonata o bé de la fuga. En són ben il·lustratives de quina és la fesomia d'un impromptu, les peces així intitolades per Schubert i Chopin.

Transvasant aquest esperit al camp literari de la música, l'impromptu podria ésser com una reflexió lliure i gairebé sobtada sobre qual-sevol tema referit a l'art dels sons, sense pretendre-hi, però, cap teoria o idea definida...

Certament, la crítica d'un concert, d'una obra, o bé el fet d'informar sobre una activitat, tractar d'una qüestió d'ordre sociològic, així com altres aspectes més concrets i tècnics com els continguts estilístics i estètics o l'estudi de la trajectòria històrica, ens mostren el repertori extens i variadíssim de la literatura musical, on cap també, doncs, la fantasia d'un impromptu...

Ara, amb l'epígraf "Impromptu" volem proposar als nostres lectors una sèrie de qüestions que vinguin a ésser com una reflexió d'ordre quasi estètic que, excitant la nostra fantasia, afloren en el nostre esperit quan s'escolta una obra, una interpretació o bé quan reflexionem sobre el que ens comunica la música o fins i tot quins són els avantatges i els problemes de la informàtica a l'hora d'escriure una partitura... Seran unes reflexions quasi sense ordre ni concert, sense pretendre unes conclusions fermament assentades, ni endinsar-se per camins de l'estètica -tot i que s'hi acostaran-, sinó que es plantejaran com una mena de suggeriment sobre unes possibilitats que originen motius suficients per continuar meravellant-nos en aquesta activitat on els humans, a través del raciocini i de l'esperit, i mitjançant el so, entès com a art, exposen idees, vivències i sentiments...

I, com a primer pas, caldria definir què és la música: es diu que és l'art del sons, i hi afegiria que també potser l'art del soroll, si aquest l'elaborem amb un cert sentit expressiu i una ordenació profundament conscient i amb capacitat per evocar sentiments i sensacions. També diríem que la música s'ha d'entendre com el resultat d'unes vibracions audibles que el compositor o músic ordena i coordina segons les seves apetències de comunicació i que, aquest conjunt de sons (vibracions audibles) s'estructura segons unes lleis que s'han establert al llarg dels temps i segons les vivències de la sensibilitat dels que han cultivat la música. En definitiva, com diem: *la música entra i surt per l'orella* i cal, a més, per assolir l'autenticitat, que ens faci pensar...

per FRANCESC TAVERNA-BECH

RMC
278

CONVOCATÒRIES

IX CONCURS INTERNACIONAL DE DIRECCIÓ DE L'ORQUESTRA DE CADAQUÉS. Del 2 al 7 de juny de 2008, hi poden participar tots els directors d'orquestra nascuts a partir del dia 8 de juny de 1972. S'hi atorgaran dos premis: 6.000 euros (primer premi) i 1.500 euros (segon premi); el primer premi també inclou la direcció de 32 orquestres d'Espanya i Europa durant les tres properes temporades. El jurat serà format per Guennadi Rozhdestvenski, Lutz Köhler, Alejandro Posada, John Neschling, Cornelia Schmidt, Enrique Diemecke i l'Orquestra de Cadaqués. Cal fer la inscripció per Internet abans del dia 7 de gener de 2008 a <www.orchestradekadaques.com>. Per a més informació, condicions de participació i obres que cal preparar, es pot consultar el mateix web.

23è PREMI DE MÚSICA CIUTAT DE MANRESA. PIANO I MÚSICA DE CAMBRA. Del 15 al 17 de febrer de 2008, hi poden prendre part els joves espanyols, o residents a l'Estat espanyol. En l'especialitat de piano, els participants han de tenir fins a 25 anys per a la categoria A i fins a 16 anys per a la categoria B. En l'especialitat de música de cambra, cal que la mitjana d'edat dels participants de la categoria A no superi els 28 anys (cap membre del grup pot superar els 31 anys), i que la mitjana d'edat de la categoria B no superi els 20 anys. Les edats s'estableixen amb referència al dia 1 de febrer de 2008. En l'especialitat de piano s'atorgaran premis des de 2.200 a 300 euros; i en la de música de cambra, de 3.000 a 350 euros. La data límit per inscriure-s'hi és el dia 25 de gener de 2008. Per a més informació i obres que cal preparar: <www.conservatori-manresa.org>.

CONCURS INTERNACIONAL DE JAZZ DE BUCAREST 2008. Convocat per Joventuts Musicals de Romania, se celebrarà entre els dies 7 i 13 de maig de 2008 a la capital romanesa i és adreçat a bandes i vocalistes (instrumentistes i vocalistes, instrumentistes i/o vocalistes; les bandes han de tenir un màxim de 6 components), presentant un repertori completament lliure. Els concursants han d'haver nascut després del dia 1 de maig de 1976. Hi haurà dues proves eliminatòries i una final, i s'hi atorgaran tres premis: el gran premi, dotat amb 1.200 euros, i dos premis especials de 400 euros cadascun, a la millor banda i al millor vocalista, respectivament. Cada premi també inclou la realització de tres concerts. La data límit per inscriure-s'hi és el dia 10 de febrer de 2008. Per a més informació: <www.jmEvents.ro>.

Inscripcions al Concurs Maria Canals

El 54 Concurs Internacional de Música Maria Canals de Barcelona que se celebrarà del 8 al 20 de maig de 2008 al Palau de la Música Catalana, ha obert la convocatòria per a la inscripció dels concursants. El termini per inscriure-s'hi és el 25 de gener de 2008. El reglament del Concurs i el butlletí d'inscripció es poden trobar a <www.mariacanal.org>. Enguany el Concurs farà un procés de preselecció entre tots els candidats inscrits, que per primera vegada podran presentar un DVD. Una altra novetat important és la introducció en la segona prova d'una obra obligatòria a escollir pel concursant que hagi estat escrita a partir del 1980. El Concurs ofereix més de 25 concerts i recitals amb orquestra remunerats per Catalunya, Espanya i el món. El Concurs també ofereix premis especials, com el premi al millor intèrpret de música espanyola, els premis al millor intèrpret espanyol i català, i el premi al millor intèrpret de Manuel Blancafort.

Organitzat per la Fundació Orquestra de Cambra de l'Empordà i l'Ajuntament de Figueres, el passat 1 de novembre tingué lloc al Teatre Jardí de Figueres el Concert d'Homenatge de l'Alt Empordà a Joaquim Serra, amb motiu del centenari del seu naixement a Peralada. Hi van participar La Principal de la Bisbal, l'Orquestra de Cambra de l'Empordà i l'Orquestra Filharmònica de Catalunya, que van interpretar una selecció de les millors obres que va compondre Joaquim Serra.

Esteve Palet, Premi de Composició Villa de Madrid

El jove músic banyolí i professor de l'Escola Municipal de Música de Banyoles Esteve Palet ha estat el guanyador del Premi de Composició Musical per a Orquestra Joaquín Rodrigo, dels Premis Villa de Madrid 2007 i dotat amb 9.000 euros, amb l'obra *Eclipse*. El jurat era format per Enrique García Asensio, José Ramón Encinar, Zulema de la Cruz i José Luis Temes.

Com a compositor ha escrit per a tot tipus de formacions, des de piano sol, obres corals, orquestra simfònica, grup de cambra i sardanes. En destaquen *Mönlik* (per a cobla i percussió, guardonada amb el premi especial Autor Jove del 18è

Certamen Ceret-Banyoles de 2002), *Rapsòdia per a piano, cobla i percussió* (Premi Manel Saderra i Puigferrer del 20è Certamen Ceret-Banyoles de 2004), *Als Juncans* (sardana, segon premi en el 21è Certamen Ceret-Banyoles de 2005), *Protesta!* (per a mezzosoprano i piano, primer premi del 1r Concurs de Composició Vocal Amics del Liceu de 2006) i *Salvadoriana* (sardana, accèssit del 14è Certamen Ciutat de Mollet de sardanes i música per a cobla de 2007).

D'altra banda, Palet és el jove compositor en residència de la temporada 2007-08 del cicle JIC (Joves Intèrprets Catalans) organitzat per La Porta Clàssica a l'Auditori de Barcelona.

Ferran Granja, la pèrdua d'un gran professional

Ferran Granja encara no tenia trenta anys i ja havia fet molta feina al món de la música. La seva formació com a músic i com a historiadore li donava el perfil perfecte per realitzar tota mena de tasques tant en l'àmbit del documentalisme com de la gestió de tota mena d'esdeveniments musicals. Era un estret col·laborador de la seu de l'SGAE a Catalunya i a ell devem el contingut de l'exhaustiu web que existeix sobre Frederic Mompou i de la part de documentació de les darreres publicacions sobre Xavier Benguerel i Joaquim Homs. Havia col·laborat amb moltes altres entitats, com la Fundació "la Caixa" o la Fira de Teatre al Carrer de Tàrraga. La seva activitat en el

món de la música també abastava la interpretació, d'una banda com a violinista de l'Orquestra Simfònica de Sant Cugat del Vallès i de l'Orquestra de Cambra de Castellbisbal, i també com a professor a l'Escola de Música Creu Alta de Sabadell. Ferran Granja era, per tant, un clar exemple de la professionalitat que necessita actualment la música per desenvolupar-se a tots nivells. La seva desaparició significa una gran pèrdua, pel seu rigor i dedicació en totes les tasques que desenvolupava. Per als qui el vam conèixer és, evidentment, una pèrdua personal encara més gran. Des de la "Revista Musical Catalana", volem expressar el nostre record més profund. **Mònica Pagès i Santacana**

Doble efemèride al Festival Narciso Yepes d'Ordino

per JORDI SALAZAR

L'Auditori Nacional d'Andorra, a Ordino, va ser escenari durant el mes d'octubre passat d'una nova edició del Festival Internacional Narciso Yepes, marcat en aquesta ocasió per una doble efemèride: d'una banda, la proposta cultural arribava a la vint-i-cinquena edició; de l'altra, es complien deu anys de la mort del popular guitarrista que dona nom al certamen, i que en va ser padrí des del primer any de vida del cicle, el 1983. El director artístic del Festival, Gerard Claret, va concebre una programació en què aquestes fites es posaven en relleu a través de dos recitals que van constituir l'espina dorsal d'aquest Festival Yepes.

Així, en primer lloc, el quart de segle d'existència del certamen va ser celebrat amb un recital a càrrec de dos intèrprets que n'han estat involucrats des de bon començament: el mateix Gerard Claret com a solista de violí, i el seu germà Lluís Claret, el prestigiós violoncel·lista, van oferir el dia 20 d'octubre una brillant versió del *Doble concert* de Johannes Brahms. Al costat dels solistes, Marzio Conti dirigia l'Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra (ON-

CA), un altre dels projectes que s'ha anat consolidant de manera paral·lela al mateix Festival. El públic va poder escoltar una interpretació acurada d'aquesta obra magna del concertisme, que va anar encaminada a reforçar els aspectes més intimistes de la partitura. L'obra va anar seguida de l'audició de la *Simfonia núm. 1* de Franz Schubert, que va ser objecte d'una lectura igualment correcta, però menys treballada pel que fa als matisos.

D'altra banda, i a una dècada de la desaparició de Narciso Yepes, el Festival va finalitzar el dia 27 d'octubre amb un concert homenatge protagonitzat per l'Orquestra Clàssica Santa Cecilia, dirigida pel seu titular i fill del guitarrista -Ignacio Yepes-, i amb el pianista Joaquín Achúcarro -un altre col·laborador habitual del certamen ordinenc- en la part solista. El cartell del recital estava format per tres obres imprescindibles del gran repertori, que van ser excel·lentment interpretades per la formació madrilenya: l'obertura *Egmont* de Beethoven, *Noches en los jardines de España* de Manuel de Falla i la *Simfonia núm. 6*, "*Patètica*" de Txaikovski. Clausura d'alt voltatge orquestral per a un cicle en el qual tampoc no va faltar, com és habitual, una cita amb la música moderna, en aquesta ocasió de la mà del

prestigiós saxofonista Llibert Fortuny. El jove intèrpret, acompanyat del seu darrer projecte, l'Electric Big Band XXL, va oferir el 13 d'octubre un lloable concert marcat per la fusió de les sonoritats de les orquestres de jazz tradicionals amb les darreres aportacions de la música electrònica.

Quant a la música tradicional, un altre gènere assidu del cicle, va estar representada pel popular gaiter Carlos Núñez, que va actuar al costat de l'ONCA, sota la direcció de David Brophy, en el concert d'obertura del certamen, el 7 d'octubre. Així mateix, també va haver-hi ocasió per presentar a la societat andorrana una nova formació de cambra sorgida de la Jove Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra (JONCA). Es tracta dels Solistes de la JONCA, grup format per Sergi Claret i Francesc Planella, violins; Sílvia Garcia i Elias Porter, violes; i Jordi Claret i Daniel Claret, violoncel·lens. En aquest primer concert al Principat, el 14 d'octubre, la formació va optar per un programa que combinava música romàntica i contemporània, integrada pels sextets de corda de Brahms i Martinu, dues interpretacions marcades per la bona sintonia entre els membres del conjunt.

RMC
278

REVISTA MUSICAL CATALANA

C/ PALAU DE LA MÚSICA, 4-6 . - 08003 BARCELONA

BUTLLETA DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Senyors, els agrairé que amb càrrec al meu compte/llibreta atenguin els rebuts que els presentarà el Consorci del Palau de la Música Catalana, pel pagament de la meua subscripció a 'Revista Musical Catalana'

ENTITAT OFICINA DC NÚM. COMPTE

Titular compte:..... DNI:

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Nom i cognoms del subscriptor:

Adreça:

Població i Codi postal: Telèfon:

Signatura:

Amb la quota anual de 25,24 €. Faré efectiu l'import mitjançant domiciliació bancària

(o bé taló bancari adjunt a favor de 'Revista Musical Catalana'). Per a subscripcions a l'estranger, consulteu el preu.

LES SEVES DADES SERAN INCORPORADES ALS FITXERS DEL GRUP PALAU DE LA MÚSICA (ORFEO CATALÀ, FUNDACIÓ ORFEO CATALÀ-PALAU DE LA MÚSICA I CONSORCI DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA), AMB SEU AL CARRER PALAU DE LA MÚSICA 4 - 6, DE BARCELONA, CP 08003, PER FER-NÉ LA GESTIÓ GENERAL, I EN AQUESTA ADREÇA POT EXERCIR TOTS ELS DRETS D'ACCÉS, RECTIFICACIÓ, CANCEL·LACIÓ I OPOSICIÓ.

HO HAN DIT, HO HAN ESCRIT

La publicació del llibre **EL CANTO DE LAS SIRENAS** del filòsof barceloní **EUGENIO TRIÁS** ha afavorit un concret protagonisme als mitjans de comunicació d'aquest pensador i, amb ell, de la reflexió en profunditat a redós del fet musical. Això es trasllada inevitablement al contingut d'aquesta secció. En tot cas, **EL SUBSTRAT REFLEXIÓ**, de forma curiosa, s'escampa també a altres aportacions d'un interès notable: des de la que fa l'escriptor **JORDI CABRÉ NO DIRECTAMENT SOBRE LA MÚSICA** però sí amb el seu pretext, a la més directa de **LA MEZZOSOPRANO CECILIA BARTOLI**, de protagonisme també exultant a casa nostra a final d'octubre i principi de novembre. També reflexió és la que ofereix l'editorial d'una publicació col·lega madrilenya a **L'OMBRA ALLARGADÍSSIMA DE LUCIANO PAVAROTTI**.

«Afortunadamente, **LO QUE QUEDARÁ DE PAVAROTTI** será lo que le hizo grande, **LA HERMOSURA DE SU VOZ, LA GRANDEZA DE SU ARTE** y la luminosidad que otorgaba a sus interpretaciones. No diremos aquí si fue peor o mejor que otros [...] pero sí que **FUE ENORME NO SÓLO EN LO FÍSICO**. El mundo del marketing cultural deberá buscarle ahora un sucesor que seguramente vaya de la mano de ese otro mundo real que constituye el público de los teatros. **ÉL SEÑALÓ CON EL DEDO A JUAN DIEGO FLÓREZ**, otros hablan de Rolando Villazón, ambos bien establecidos como **VENDEDORES DE DISCOS** y con ese punto de atractivo personal sin el que hoy no se triunfa. A ellos les toca responder a esas expectativas y **SUCEDER A PAVAROTTI COMO UNO DE LOS MITOS VIVIENTES** del mundo de la ópera en su versión masculina. El otro sigue en activo y **SE LLAMA PLÁCIDO DOMINGO**».

Editorial "Scherzo". Octubre de 2007.

«**LA MÚSICA TIENE VALOR DE CONOCIMIENTO**. A mi me permite conocer de una manera distinta de como conozco a través de la literatura o la filosofía».

Eugenio Triás (amb Ramon Andrés). Lourdes Morgades, "El País", 20 d'octubre de 2007

«En el siglo XX la música entró en una fase de una enorme audacia, por ejemplo **EL CUESTIONAMIENTO DE LA TONALIDAD**, la entrada en otras formas de entendimiento del concepto mismo de la materia sonora, la especificación de todos los parámetros musicales, **LA LA-**

BOR EN ESTE SENTIDO INTERESANTÍSIMA DE TODOS LOS SERIALISTAS, de las escuelas de la segunda posguerra. Pero también creo que lo que ha dado dramatismo a la historia de la música es que **SE HA EXACERBADO LA FUERZA, EL CONTROL DEL PODER PÚBLICO, ECONÓMICO SOBRE TODO; DEL CAPITALISMO, EN DEFINITIVA**. [...] ocurre, sin embargo, que mientras en otras artes, como la pintura, la arquitectura, el teatro o la literatura ha habido una especie de integración y acomodo natural en las estructuras de la modernidad, incluso en las formas institucionales y de poder económico que la constituyen, y llegan al público, **LA MÚSICA TOPA CON LOS PODERES TERRENALES, QUE SE INCLINAN POR UN TIPO DE MÚSICA, DE LA CULTURA DE MASAS, DE UNA CALIDAD DUDOSA**, aunque de vez en cuando haya destellos y despuntes. [...] **LA MÚSICA [A ESPAÑA] NO HA LOGRADO TODAVÍA LA INTEGRACIÓN QUE TIENEN TODAS LAS OTRAS ARTES**. Ha quedado arrinconada. En parte por la propia tendencia que tienen los músicos a una cierta autoprotección lógica y porque la musicología ha sido a veces muy hermética, pero también porque como es un mundo difícil, muchos pensadores y gente de la cultura tiene miedo a penetrar en este terreno».

Ramon Andrés (amb Eugenio Triás). Lourdes Morgades, "El País", 20 d'octubre de 2007.

«[...] i és que segurament si avui **ENTRE NOSALTRES HI VIU UN MOZART O UN BEETHOVEN** no tenim el temps ni les eines (ni segurament la sensibilitat) per detectar-lo. **EL SEU GENI SERÀ PROBABLEMENT IGNORAT, OBLIDAT O REDUÏT**. Ens agrada dir que bevem encara dels compassos del romanticisme, però hem

decidit liquidar aquest tipus d'existències i transformar-les en ficcions històriques perilloses d'imitar».

Jordi Cabré. "AVUI", 31 de octubre de 2007.

«**VOLIA REMARCAR LA POCA PRESENCIA QUE S'HA DONAT A LA MÚSICA AL SEGLE XX** en el camp del pensament, potser per l'excessiva presència de la filosofia del llenguatge. Heidegger, per exemple, parla sempre de la veu, el silenci, l'audició i en canvi res de la música. [...] Un filòsof melòman com **WITTGENSTEIN, TAMPOC TÉ PRESENT LA MÚSICA EN LA SEVA FILOSOFIA**. [...] La música, tot i que té a veure amb emocions i passions i els afectes, apel·la al pensament i a la intel·ligència. **NO ÉS CASUAL QUE ES PARLI DE PENSAMENT I INTEL·LIGÈNCIA MUSICAL**, ja que els músics són grans constructors de formes. La bona música no és la que solament desperta emocions i sentiments, sinó la que a través dels afectes remou les nostres idees».

Eugenio Triás. Valeria Gaillard, "El Punt", 1 de novembre de 2007.

«**LA ÓPERA ES LIBERTAD Y SENSUALIDAD. Y PARA LA IGLESIA, LA MÚSICA, COMO TODO LO QUE IMPLICA LIBERTAD, ERA UN PELIGRO MORAL**. Temían cualquier expresión del sentimiento humano porque podía cuestionar su poder y sus verdades absolutas. En aquella época [sigle XVIII] **LA VOZ FEMENINA ERA CONSIDERADA COMO UN DESNUDO, COMO UN ANCLA SENSUAL**. [...] **TERMINOLÓGICAMENTE, LA DIVA DEBE SER ALGO ASÍ COMO LA REPRESENTACIÓN DE UNA DIVINIDAD**. Una mujer, como en el caso de la Malibran, que sepa crear proyectos, curiosa, con sentido del humor. Y que sea capaz de actuar contra corriente. ¿Que yo lo consigo? No sé, depende a quién lo pregunte [...]. **PARA EMPEZAR, LAS DIVAS DE HOY NO SABEMOS HACER NADA, NO ESTAMOS A LA ALTURA, EN COMPARACIÓN CON LAS DE ANTES**».

Cecilia Bartoli. Núria Ecur, "La Vanguardia. Magazine", 28 d'octubre de 2007.

A PROPÒSIT DE...

L'edició d'una sèrie d'enregistraments
inèdits de Victòria dels Àngels per

Columna Música

Una de les iniciatives posades en marxa per la Fundació Victòria dels Àngels per honorar la memòria de la soprano barcelonina és el rescat de gravacions seves que fins ara mai no havien vist la llum. Una tasca que du a terme, des de fa uns mesos, Núria Viladot de la mà de Columna Música.

per ALBERT TORRENS

—Fins ara hem vist tres entregues d'aquesta sèrie. Amb quin ritme n'apareixeran més i quin ordre se seguirà?

—Abans de presentar el projecte, i fins i tot abans de constituir la Fundació, ja havíem començat a treballar-hi. En set mesos, vam treure l'òpera *Martha* i el disc de recitals a Tòquio, perquè ens vam comprometre a començar el 15 de gener, que va fer dos anys de la mort de la Victòria. La nostra intenció és agafar la velocitat de creuer de fer entre 2 i 3 discos l'any i anar intercalant l'òpera amb els recitals. És clar que això encara no és definitiu, perquè algunes edicions només estan emparaulades i encara no n'hem demanat els permisos.

—Quin procés segueixen els enregistraments des que us arriben fins que surten al mercat?

—Tot el material original arriba primerament a la Fundació, que ens l'ofereix després de fer-ne una primera tria i de valorar cada projecte en una reunió amb el Consell Assessor. Aquest material procedeix de fonts molt diverses, però sobretot de grans seguidors d'ella, que han anat a recitals arreu del món i que se'n saben la vida i miracles. A causa de l'estat en què arriba —cassets, cintes i fins i tot bobines grans dels enregistraments fets per les ràdios—, el primer que fem és enviar-lo a un bon tècnic. Nosaltres, concretament, en tenim un a Àustria que treballa amb una tecnologia molt bona.

—Com és que hi ha tants enregistra-

NÚRIA VILADOT NO POT EVITAR TRANSMETRE EN LA CONVERSA EL MATEIX ENTUSIASME QUE POSA EN LA SEVA FEINA. AIXÒ NOMÉS VOL DIR QUE LES GANES DE TREBALLAR FORMEN PART DEL CARÀCTER D'UNA PERSONA QUE HA FET CAMÍ PRÀCTICAMENT SOLA I PER CONVENCIMENT PROPI I QUE POSA TOT L'AMOR EN UNA TASCA QUE SAP DIFÍCIL PERÒ IMPRESCINDIBLE. I ÉS QUE ELLA NO ES LAMENTA DE LES DIFICULTATS AMB QUÈ TOPA, SINÓ QUE SE'N QUEIXA ENÈRGICAMENT I EXIGEIX QUE CANVIÏN LES COSES. ÉS TRACTA, DONCS, SENSE CAP MENA DE DUBTE, D'UN CAS DE SANA PASSIÓ PER LA FEINA.

ments inèdits de Victòria dels Àngels?

—Certament, n'hi ha molts, i el més important és que no es tracta d'un repertori repetitiu. Per això nosaltres intentem anar a buscar aquest valor diferencial: és molt estrany, per exemple, que l'*Ave Maria* de Schubert no estigués editat, i per això ho fem. Però aquest fenomen també passa amb altres músics.

—Per què la Fundació tria Columna Música?

—Suposo que, en part, per la cura amb què fem les nostres edicions: hi posem ganes i entrem per la vista. Tot s'edita en tres idiomes i s'envia arreu del món —tot i que al Japó ens haurem de plantejar de fer els llibrets en japonès. Crec que se'n veu una voluntat de ser una discogràfica amb tots els ets i uts i tenir un funcionament normal.

—Parli'ns del funcionament del seu negoci.

—Estem fent de manera sistemàtica una feina de recuperació de patrimoni

que altres fan només esporàdicament. Fem uns vint projectes cada any, gairebé tot primers enregistraments, i el 90% és música contemporània, en la qual ens hem especialitzat per gust personal, però també perquè és un buit que hi ha en les discogràfiques. La música contemporània és molt difícil de comercialitzar: com que s'hi han de pagar drets, no es programa i, per tant, no es crea públic i no es ven. Hi ha entitats que poden fer molt per la música contemporània —encàrrecs, exposicions...—, però cal que hi creguin.

—Però no tot és culpa de la música contemporània...

—No, és clar. Ara, a més, hi ha una crisi discogràfica. La gent s'ho baixa tot d'Internet. Nosaltres ens hem anat adaptant a tot: vam crear de seguida la nostra pàgina web, som a totes les botigues digitals, tenim distribució internacional per tot el món... Tot plegat, una feina addicional a la programació i promoció de més de vint discos.

RMC
278

Terratrèmol Bartoli

PALAU 100. Cecilia Bartoli, mezzosoprano. Orchestra La Scintilla. Vicente García, Persiani, Mendelssohn, Rossini, Donizetti, Balfe, Hummel, Bériot, Bellini.

PALAU DE LA MÚSICA. 4 DE NOVEMBRE DE 2007.

per J. Comellas

Ignoro si quan va acabar el recital, Cecilia Bartoli se sentia cansada; del que sí estic segur és que els espectadors, si no cansats sí que estàvem totalment atuits, molt feliçment atuits, davant l'allau d'energia que va desfermar la cantant en el curs de dues hores llargues de presència damunt l'escenari del Palau.

La seva va ser una actuació a part, molt a part dels motlles comuns d'un recital líric. Des de l'ambientació prèvia fins a la conclusió, tot va ser diferent de tot. Seguint les formes d'actuar del món del *pop*, el recital

no dissimulava la condició subliminal de pretext per promocionar el seu darrer enregistrament discogràfic, ell mateix també un producte molt a part en el marc d'aquesta indústria. Hi havia per tant un context mercadològic que embolcallat amb les teles oripe llades del món clàssic, donaven a aquest món un atractiu molt improp, i per tant, original, insisteixo, en el context.

L'homenatge de Cecilia Bartoli a Maria Malibran esdevé, d'aquesta manera, una operació ben calculada i de resultats segurament previsibles. És clar

que això també es pot contemplar, i el supòsit és prou vàlid, des de l'òptica de la recerca d'originalitat de plantejaments, en una època en què trencar rutines esdevé una tasca evangelitzadora inajornable. Vegem-ho pel costat que ho vegem –no pontifico–, resultava imprescindible que el contingut estrictament artístic tingués una categoria a to. I això ningú no li ho pot negar, a la mezzosoprano italiana, i tampoc no ho descobrirem ara; en tot cas, permeteu-me perpetuar el record de la versió de l'ària "Assisa al piè d'un salice" d'Otello de Rossini.

Un programa atractiu pel seu cos intrínsec i pel contingut poc convencional, l'acompanyament modèlic del conjunt La Scintilla –una descoberta feliç– i finalment la manera tan

CECILIA BARTOLI

exultant, energètica i joiosa de manifestar-se –ni que tot fos calculat–, acabà convertint el recital en una autèntica festa lírica.

Música entrevista

IBERCAMERA. Wiener Kammerorchester. Ingrid Fliter, piano. Dir.: Virginia Martínez. Barber, Chopin, Schubert, Wagner.

PALAU DE LA MÚSICA. 29 D'OCTUBRE DE 2007.

per Francesc Taverna-Bech

El prolífic Schubert va compondre vuit simfonies i tanmateix diríem que solament se'l considera en la seva important significació per la *Vuitena*, coneguda com "la Inacabada", i la *Setena*, que porta el sobrenom de "la Gran"; la resta constitueixen una me-

na de conjunt simfònic de variadíssim contingut i nivell estètic que sembla escrit per omplir les vetllades musicals que passava amb el seu grup d'amics. Veritablement, aquestes produccions, en el fons deuen més al classicisme vienès que no pas al romanticisme beethovenià.

Més o menys la música de la *Tercera* no sobresurt especialment d'aquest esperit formulari i convencional no allunyat de Salieri. D'altra banda, l'amable *Adagio per a cordes* de Barber, amb la seva música ni compromesa ni innovadora, més aviat acadèmica i hedonista, es complementava amb el poètic *Idil·li de Siegfried* de Wagner i, per acabar, el sempre brillant, emblemàtic i perfecte *Concert núm. 2 per a piano i orquestra* de Chopin.

Aquest era el programa que presentà l'Orquestra de Cambra de Viena i potser podríem dir que la selecció resultà un xic

desmesurada, és a dir, hi havia obres que s'haurien pogut suprimir, sense que, per aquesta causa, l'actuació hagués perdut nivell i, en canvi, hauria alleugerit el concert. Així, tot i sent notable, el nivell s'apropà més a la voluntat d'arrodonir bellament el discurs que no pas a incentivar l'expressió emotiva de la música. També, d'alguna manera, ens hauríem de preguntar si Virginia Martínez o fins i tot la remarcable pianista Ingrid Fliter van poder sintonitzar amb un conjunt orquestral de nivell instrumental correcte però quelcom fred i poc inclinat al diàleg musical.

Bon començament

IBERCAMERA. Viviane Hagner, violí. Till Fellner, piano. Bach: *Sonata núm. 5. BWV 1018*. Kurtág: *Tres peces op. 1 4/e*. Bartók: *Rapsòdia núm. 1 Sz 86*. Beethoven: *Sonata núm. 9 op. 47, "Kreutzer"*.

PALAU DE LA MÚSICA. 4 D'OCTUBRE DE 2007.

per Lluís Trullén

Un programa escollit amb precisió; amb Bach i Beethoven com a alfa i omega del recital, envoltant Kurtág (1926), l'autor romanès de la plenitud del segle XX que tanta influència ha rebut de Bartók, de qui precisament s'oferia la seva primera *Rapsòdia*. Era un concert amb el qual la violinista Viviane Hagner –que un any després tornava al Pa-

lau, en aquesta ocasió acompanyada per Till Fellner– inaugurava la XXIV temporada IBERCAMERA i en què l'essència de la música de cambra rebé un tracte summament meticulós i subtil a càrrec dels dos intèrprets.

Resulta ineludible, però, començar pel final del recital, amb la versió de la *Sonata Kreutzer*, en la qual la música

de Beethoven, sublim, poderosa, majestuosa, va ser compresa, recordem-ho, l'any 1889 per Lev Tolstoi amb la novel·la homònima en què com a rerefons hi ha la gelosia del protagonista portada a l'extrem i motivada per la incomprensió que en veure la seva estimada interpretar aquesta obra li resulta del tot impossible evitar de pensar en la plena simbiosi entre els dos artistes, una unió amb la qual fins i tot es podria assolir un amor quasi transcendent, si no real. I de fet, afrontar la *Kreutzer* suposa encara avui un repte, endinsar-se en el més sublim del romanticisme cambrístic per aconseguir extreure'n tota la poètica inherent de l'obra.

Hagner i Fellner van enfocar la *Kreutzer* amb fortaleza, seguretat, majestuositat, desplegant una tècnica poderosa i aprofundint en el seu caràcter més poètic i subtil. Un Beethoven essencialment bell en el qual no va faltar aquella entesa tan indispensable per assolir el màxim de musicalitat. Una versió que corroborava la qualitat de tot l'escollat a la primera part, amb un Bach d'una elegància i sentit discursiu perfectament traçat en el decurs de *Sonata*, un Kurtág en el qual Hagner va endinsar-se dins aquest món miniatúrista amb precís detallisme i un Bartók en el qual el ritme i el color van predominar en el decurs d'una versió dinàmica de la *Rapsòdia*.

Kyrie eleison

JOHN ELIOT GARDINER

PALAU 100. Orquestra Revolucionària i Romàntica. Monteverdi Choir.
Dir.: John Eliot Gardiner. Brahms, Mendelssohn, Schumann.
PALAU DE LA MÚSICA. 22 D'OCTUBRE DE 2007.

per Mercedes Conde Pons

Saber gaudir dels silencis que ofereix la música sembla ser l'esforç més difícil d'aquell qui n'és receptor. En un món en què la comunicació verbal i tecnològica ocupen cada cop més l'atenció, és fàcil oblidar que hi ha un altre tipus de comunicació molt més íntima, molt més essencial, que és la que porta alguns homes a escriure música, que és la que porta d'altres homes a rebre-la. I perquè aquesta comunicació es pugui dur a terme, cal respectar els silencis que ofereix la música. Aquesta interjecció ve suggerida pel canvi d'actitud que es va poder percebre per una part del públic en el con-

cert que va oferir John Eliot Gardiner al Palau de la Música. Si a la primera part el públic es va mostrar subjugat per l'etereïtat i uniformitat vocal d'un Cor Monteverdi amb unes obres *a cappella* de Mendelssohn, Brahms i Schumann absolutament redemptores –afavorint el clima de recolliment i reflexió a què conviden els salms d'origen luterà d'aquests grans compositors romàntics–, a la segona part el mateix públic –això s'ha de creure– va perdre la concentració, tot desdibuixant la unitat d'una *Segona Simfonia* de Brahms executada notablement per una Orquestra Revolucionària i

A. BOFILL

Romàntica si bé no tan eficaç com el cor, si apassionada i mereixedora d'aplaudiment al final de la interpretació, no a l'entremig. Seguint les sàvies paraules dels salms luterans posats en música per Brahms,

"Crea en mi, oh Déu, un cor pur i fes renéixer en mi un esperit ferm" i "no ens deixis allunyar del conhort de les rectes creences. Kyrie eleison". Gràcies Mestre Gardiner i tanmateix, *Kyrie eleison*.

El talent de La Fura... i d'un productor

DIARI D'UN DESAPAREGUT de Leos Janáček. Llibret: Ozef Kalda. Michael König. Marisa Martins. Assumpta Mateu. Beatriz Jiménez. Anna Alàs. **EL CASTELL DE BARBABLAVA** de Béla Bartók. Llibret: Béla Balázs. Williard White. Katerina Dalayman. Orquestra del Gran Teatre del Liceu. Dir. escènica: Àlex Ollé i Carles Pedrissa (La Fura dels Baus). Escenografia i vestuari: Jaume Plensa. Dir. musical: Josep Pons. Coproducció: Gran Teatre del Liceu, Opéra National de Paris. **LICEU. 2 DE NOVEMBRE DE 2007.**

per J. C. C.

No tothom podia esperar les convençudes i entusiàstiques demostracions de satisfacció amb què es va saludar un dels programes operístics –no del tot operístic, a més– més arriscats i sobre el paper més poc agraïts que hagi ofert el Gran Teatre del Liceu en el decurs de moltes temporades.

El mèrit rau en primer lloc en assumir l'aposta la Direcció del Teatre; i, naturalment, en els artífexs que el van fer possible: direccions dramaturgica i musical i intèrprets. Però hom remarcaria amb una insistència al marge però no gens marginal, el del productor, aquesta figura a la qual em referia fa un cert temps –vegeu recensió del Festival de Peralada–, que primer la inventa i després la mena a port tot seleccionant acuradament els recursos més idonis. Gérard Mortier, des de la

direcció de l'Opéra National de Paris és qui, com el bon escultor entreveu en un tros informe de marbre una escultura mestrívola, va intuir que darrere d'aquest doble programa insòlit podia haver-hi una gran realitat. I, sobretot, podia haver-hi una visió nova i profundament enriquidora i suggestiva de dues obres coetànies, fàrcides de Veritat i unides pel context argumental de sengles viatges iniciàtics vers l'autodestrucció; obres, especialment la de Janáček, que normalment dormen empolsinades a les golfes dels despatxos dels programadors.

La resta, que no és poc, és el talent de l'imaginatiu i poderosament creador equip que tan bé va saber entendre l'encàrrec. I aquí barretada fins al límit de la lumbàlgia per a tots: en primer lloc per als furers Ollé i Pedrissa, juntament amb Jaume

A. BOFILL

A. BOFILL

Plensa, malgrat incisions d'ortodòxia "furera" (*Diari...*) poc justificables, amb un fantasiós recurs de la perspectiva espacial basada en components lumínics. Barretada també per a un aplec de cantants, d'aquests tan sòlids com allunyats de l'estrellat convencional –entrar en el regateig de mèrits

gairebé resulta ofensiu–; i finalment barretada per a Josep Pons, que va lligar tots els recursos amb aquesta capacitat tan seva de fer que les coses funcionin de manera fluida i amb un domini còmode i no gens emfàtic de tots els ingredients al seu abast.

RMC
278

Impactant 'Requiem' de Verdi

CONCERTS SIMFÒNICS AL PALAU. Orquestra Simfònica del Vallès. Orfeó Català (dir.: J. Vila). Verònica Villarroel, soprano. Nancy Fabiola Herrera, mezzosoprano. Aquiles Machado, tenor. Stefano Palatchi, baix. Dir.: David Giménez Carreras. *Requiem* de Verdi. PALAU DE LA MÚSICA. 27 D'OCTUBRE DE 2007.

per F.T.-B.

Deixant de banda la dialèctica de si Verdi va fer una òpera religiosa a la seva manera o estil o bé tota l'ostentació de la litúrgia incidí profundament en el dramatisme de la seva música, Verdi, en compondre aquesta monumental missa de difunts, va imbuir-se totalment de l'esperit tràgic amb el qual l'home afronta el seu dubte existencial.

Què és la mort o què és l'existir? Quin és el disseny diví? Veritablement, resulta tràgicament angios admetre aquest trànsit vers la incògnita del que ens és desconegut. I com a home de teatre, Verdi interpreta

aquesta cerimònia mortuòria amb una desesperació absolutament vital, cridant amb tota la força possible el seu no a la mort. Certament, no és aquí el lloc de dilucidar si la religiositat de la música ha de passar per aquests viaranyos, o bé si la justícia de Déu podem entendre-la o explicar-la. Amb tot, sí podem afirmar que en la interpretació d'aquesta espectacular obra lírica, cal abocar-s'hi amb tota la passió possible i fins i tot descontrolar-se en l'entusiasme del cant i de l'execució instrumental...

Així, amb justícia es van ovacionar les intervencions dels

cantaires de l'Orfeó, pletòrics en la vitalitat i força del seu cant, en un dramatisme líric veritablement impressionant i notablement ben resolt tant en l'emissió vocal, com en puntuació de les frases. Igualment Nancy Fabiola impressionà pel seu cant majestuós i emotiu, de musicalitat entranyable en la seva dicció apassionada. Dins d'aquesta tònica es va desenvolupar també el treball del baix Stefano Palatchi, pel seu noble i vigorós lirisme. No hi van desentonar tampoc les facultats vocals del tenor Aquiles Machado, mentre que Verònica Villarroel va assolir moments de notable nivell en les seves intervencions finals del "*Liberame*". L'orquestra va resoldre sense problemes la seva labor, amb una lectura d'estimable nivell i tensió de l'extensa partitura. I, per últim, destaquem l'espectacularitat de la versió

NANCY FABIOLA HERRERA

que oferí amb gest enèrgic el director David Giménez Carreras d'aquest impressionant fris sonor que és el *Requiem* de Verdi, ovacionat amb entusiasme pel públic que emplenava la sala del Palau.

Excel·lent interpretació de Bagaría

TEMPORADA OBC. José Enrique Bagaría, piano. Dir.: Vassili Petrenko. Rodríguez Picó: *El lleó afamat* (versió 2006). Rakhmàinov: *Concert per a piano núm. 1*. Prokófiev: *Sinfonia núm. 5*. L'AUDITORI. 19 D'OCTUBRE DE 2007.

per LL.T.

Afrontar una obra com el *Concert per a piano núm. 1* de Rakhmàinov amb uns resultats tan brillants i amb una qualitat interpretativa indubtable confirma el bon nivell que està assolint un dels nostres valors pianístics més rellevants, com és José Enrique Bagaría. Acompanyat per l'OBC dirigida pel jove director Vassili Petrenko, Bagaría va

endinsar-se en les demandes tècniques d'aquest concert amb uns criteris interpretatius basats en la solidesa tècnica, en la sonoritat brillant i en la càrrega emotiva romàntica, segell inequívoc del llenguatge del compositor. Sonoritats majestuoses, fortaleza tímbrica, poderosos atacs, claredat d'articulat, tot enfocat cap a una versió plena de fogositat i vehe-

mència, més exterioritzada que no aprofundida, més passional que no intimista.

Una lectura tècnicament impecable, objectiva, fins i tot cerebral, que deixava a banda enfocaments més tendents cap a la recerca de la personal sensibilitat que envolta aquest concert. L'OBC, dirigida pel jove director Vassili Petrenko, va obrir el concert amb la versió de 2006 d'*El lleó afamat*, una de les obres que gaudeix de més reconeixement de Rodríguez Picó, revisió de la pàgina orquestral de 1998, i que continua posseint un atractiu i un color certament remarcables i

que atorguen al compositor una personalitat musical definida. Ja a la segona part, la monumental *Sinfonia núm. 5* de Prokófiev, amb un Petrenko que dominava a bastament els colors, les temàtiques d'una obra optimista i triomfal escrita el 1944 i estrenada el gener de 1945. L'OBC va respondre-hi correctament, amb una certa fredor, amb un excés de rotunditat tímbrica i amb unes sonoritats que alguns moments no manifestaven una nitidesa del tot diàfana. Un Prokófiev rotund, brillant, eloqüent, marcial, en detriment d'una visió serena i solemne i del perfil de música popular que envolta respectivament el primer i darrer moviments.

Un torrent organístic impetuós

ASSOCIACIÓ D'AMICS DE L'ORGUE DE COLLBATÓ. MÚSICA ANTIGA I POPULAR. Montserrat Torrent, orgue. Carme Miró, soprano. Raül Fernández, tenor. Obres del Renaixement català, espanyol i italià. Església de Sant Corneli (Collbató). 21 D'OCTUBRE DE 2007.

per Albert Torrens

Una feliç trobada entre dues generacions de músics és el que va propiciar el primer concert d'un nou cicle de l'Associació d'Amics de l'Orgue de Collbató. L'auditori, a més de l'excel·lent instrument de l'església de Sant Corneli, va ser testimoni de la

col·laboració –tan harmoniosa com poc habitual– entre l'entusiasme de dos joves cantants –la soprano Carme Miró i el tenor Raül Fernández– i la veterania, però també el saber fer, d'una de les interpres més reconegudes del nostre país entre els que encara estan en ac-

tiu, l'organista Montserrat Torrent.

El programa del concert proposava un recorregut des de la música medieval catalana –amb dues peces del *Llibre vermell de Montserrat*– fins a duets del Renaixement italià, passant per cançons castellanes de l'època, i alternant en tot moment les interpretacions de l'orgue en solitari amb les de veu i instrument. És clar que, més enllà d'una interpretació adequada, el més destacable del concert va ser tot allò que l'envoltava i que el va convertir en tot un regal: sobretot, l'excel·lent orga-

nització de l'Associació d'Amics de l'Orgue de Collbató, una entitat que cal felicitar per la cura amb què tracta tots els detalls, des de la projecció en una pantalla de primers plans dels interpres fins a la qualitat del programa de mà que tants programadors sovint menyspreen. El concert –no cal dir-ho– va acabar amb el públic dempeus, premiant la iniciativa i homenajant de manera especial una organista a qui els anys no han minvat ni l'art ni les ganes inesgotables de treballar. Que sigui per molts anys!

ESMUC

DESEMBRE 2007
NÚMERO 25

Escola Superior de Música de Catalunya

ESMUC - MÚSICA TRADICIONAL

L'ESMUC

a la Fira 'Mediterrània'
d'Espectacles d'Arrel
Tradicional de Manresa

Article: Història
recent de la tuba
a Espanya, per
Carles Lorente

ACTUALITAT

Manresa

punt de trobada i balanç en el desè aniversari de 'Mediterrània'

FOTOS: MIGUEL PERALES

Diverses imatges corresponents als quatre dies de durada de la mostra. Els professors Cati Plana i Marcel Casellas, van fer diversos concerts al mateix estand de l'ESMUC i van convidar la gent a conèixer l'oferta educativa de l'Escola

La desena Fira "Mediterrània" d'Espectacles d'Arrel Tradicional, que es va celebrar de l'1 al 4 de novembre passats a Manresa (Bages), va comptar un any més amb la participació activa de l'ESMUC, a través del Departament de Música Tradicional de l'Escola. Enguany, a més de comptar amb un estand informatiu destinat a donar a conèixer l'oferta docent per al curs 2007-2008, ja sigui vinculada als estudis de grau (titulació oficial) com també a la formació continuada; l'ESMUC també va organitzar diverses audicions que van

comptar amb la participació tant d'estudiants com també de professors de l'Escola.

En paraules del cap del Departament de Música Tradicional de l'ESMUC, Josep Moliner, la Fira representa "una oportunitat per donar-nos a conèixer com a Escola i com a músics; en aquests deu anys Manresa s'ha erigit com un autèntic punt de trobada ineludible per als músics, els programadors, els constructors, els mitjans de comunicació...". En aquest sentit, Moliner també va destacar el caràcter interdisciplinari de la Fira, en tant que

aposta per tot tipus de vessants derivats del fet tradicional i popular: música, dansa, teatre, arts de carrer... És en relació a la programació de la Fira que Moliner va fer una petició explícita als responsables de la mostra: "De cara a futures edicions, seria bo que la cobla hi tingués un paper més destacat, a *Mediterrània*. És una pena que, com a formació, sempre quedi relegada a un segon terme quan en realitat té moltes possibilitats des del punt de vista artístic", va afirmar. Aquest és el tercer any consecutiu de participació de l'ESMUC en la Fira de Manresa.

Classes magistrals i concert de luxe amb el violoncel·lista Wen-Sinn Yang

FOTOS: MIQUEL PERALES

Aquest músic reconegut, de família de Taiwan i nascut a Suïssa, va impartir diverses classes magistrals als estudiants de l'ESMUC els dies 5 i 6 de novembre passats. Durant la seva estada a l'Escola, Wen-Sinn Yang va treballar individualment amb dotze estudiants seleccionats de manera prèvia entre tots els alumnes de vio-

loncel de l'ESMUC. Per últim, el músic taiwanès va oferir un recital de violoncel sol on va tocar obres de Bach, Crumb i Cassadó. Tant els estudiants com els professors de l'Escola defineixen les classes de Yang com a "profundament competents tant des del punt de vista tècnic com també musical". En paraules del professor de l'ES-

MUC i violoncel·lista Cristoforo Pestalozzi, també cal remarcar "les seves explicacions, extremadament clares, així com un tracte humà molt respectuós i agradable, sense renunciar en cap moment a una exigència màxima".

Wen-Sinn Yang va començar a tocar el violoncel als quatre anys d'edat i es va formar amb Claude Starck a Zuric i

Wolfgang Boettcher a Berlín. Posteriorment va seguir les classes magistrals impartides per Janos Starker i David Geringas. L'any 1989 es va convertir en violoncel solista de l'Orquestra de la Ràdio de Munic i l'any 1991 va guanyar el Primer Premi al Concurs Internacional de Ginebra. Des de l'any 2004 és professor al Conservatori Superior de Munic i actua com a solista en les sales més conegudes del món. Ha col·laborat, entre altres, amb els directors Lorin Maazel i Mariss Jansons.

Tret de sortida a la segona edició del cicle “Els concerts de l'Acadèmia”

FOTOS: MIQUEL PERALES

Leonid Sintev va ser especialment generós en la realització dels bisos

Montserrat Vellvehí va recitar el text de Plató adaptat pel poeta Manuel Forcano

Piano solo. Aquest és el títol del concert inaugural de la segona edició del cicle “Els concerts de l'Acadèmia de l'ESMUC”, que va omplir la sala Tete Montoliu de *L'Auditori* el 6 de novembre passat. El pianista rus Leonid Sintev va tocar la *Sonata op. 101*, en La major, de Ludwig van Beethoven i la *Sonata núm. 7*, op. 83, de Serguei Prokofiev, així com nombrosos –i generosos– bisos destinats a mostrar el seu clar domini de l'instrument. De manera prèvia al concert, va tenir lloc la lectura d'un frag-

ment dels “Diàlegs de l'Acadèmia de Sòcrates (Llibre III) / La música en La República” de Plató, en una adaptació del poeta i traductor Manuel Forcano. La lectura va anar a càrrec de l'actriu, professora de l'Institut del Teatre i directora del Festival Shakespeare, Montserrat Vellvehí.

Aquest cicle, que enguany integren un total de vint actuacions de caràcter gratuït (excepte el concert que s'inclou dins el Festival de Música Antiga de Barcelona), tindrà lloc a les sales de *L'Auditori*. En paraules del director de

l'ESMUC, Salvador Mas, “Els concerts de l'Acadèmia” volen ser “la veu de l'Escola en allò que li és propi, l'activitat acadèmica, donant a conèixer a la ciutat i al país allò que es fa a l'ESMUC de portes endins”. El cicle inclou també les actuacions dels grans conjunts de l'ESMUC que durant el curs acadèmic 2007-2008 s'ampliaran amb la incorporació del conjunt de Música Antiga (que se suma, així, a la Cobla, l'Orquestra Simfònica i la Big band de l'Escola, formacions presentades el mes de gener passat).

Podeu consultar la programació sencera del cicle a: www.esmuc.cat.

Audició d'estudiants de final de carrera de viola

FOTOS: MIQUEL PERALES

Els estudiants de final de carrera de viola Manuel Esteban, Sixto Franco, Lander Molinos, Carlos Vallés i Laura Resina, tots ells alumnes del professor Ashan Pillai, van realitzar un concert –audició el dia 5 de novembre passat, a la sala de Cor, oberta al públic. Bona part d'aquests estudiants realitzaran al llarg del curs acadèmic 2007-2008 el seu projecte final de carrera, imprescindible per finalitzar la seva titulació oficial a l'ESMUC. En la imatge, un dels músics que van participar a l'audició

Història en clau de tuba

per CARLES LORENTE

La cita del tubista nord-americà Roger Bobo sintetitza el que podríem dir que és la història de la tuba dels darrers vint-i-cinc anys a Espanya. L'interès vers aquest instrument s'ha expandit i ha creat un moviment molt esperançador pel seu futur. Algunes de les manifestacions que constaten aquest moviment són evidents: l'aparició d'una literatura especialitzada, la proliferació d'un repertori específic, la programació de recitals i un llarg etcètera que demostren que és un instrument amb projecció de futur. Malgrat que l'existència de la tuba és relativament curta, —el director de banda prussià Wilhelm Wieprecht i el constructor berlinès Johann C. Moritz patentaren la tuba l'any 1835¹—, aquest instrument ha patit una acceptació i una introducció per part de la societat musical com cap altre membre de l'orquestra. En poc més de segle i mig d'història, la tuba ràpidament desplaça de l'orquestra els que havien intentat ser els greus de la secció de vent: el serpentó i principalment l'oficleide.

Durant tota la història de la tuba, els intèrprets d'aquest instrument han hagut d'estudiar amb professors no tubistes: trompetistes i principalment trombonistes, per proximitat, han estat els principals pedagogs dels tubistes i bombardinistes espanyols fins fa escassament vint-i-cinc anys. Aquest fet ha produït una desconexió del repertori específic de l'instrument i una falta d'interès generalitzada per l'evolució del món de la tuba. No obstant això, aquesta situació es va començar a resoldre amb la creació de la que va ser la primera plaça de professor de tuba de conservatori superior. L'any 1985 el tubista valencià Miguel Moreno va guanyar una plaça a Madrid. A partir d'aquesta data trobem tot un seguit de professors als principals conservatoris superiors.

La creació de cursos d'especialització² ha facilitat que els intèrprets es puguin trobar amb nous professors, apro-

“Mai abans en la història de la música no havia succeït res com açò; un instrument relativament nou entra en escena, en un increïble curt espai de temps sofreix un desenvolupament a aquest nivell... amb artistes virtuoses, un repertori massiu i una espantosa energia col·lectiva entre els seus aficionats”.

Pérez Casas i Vega

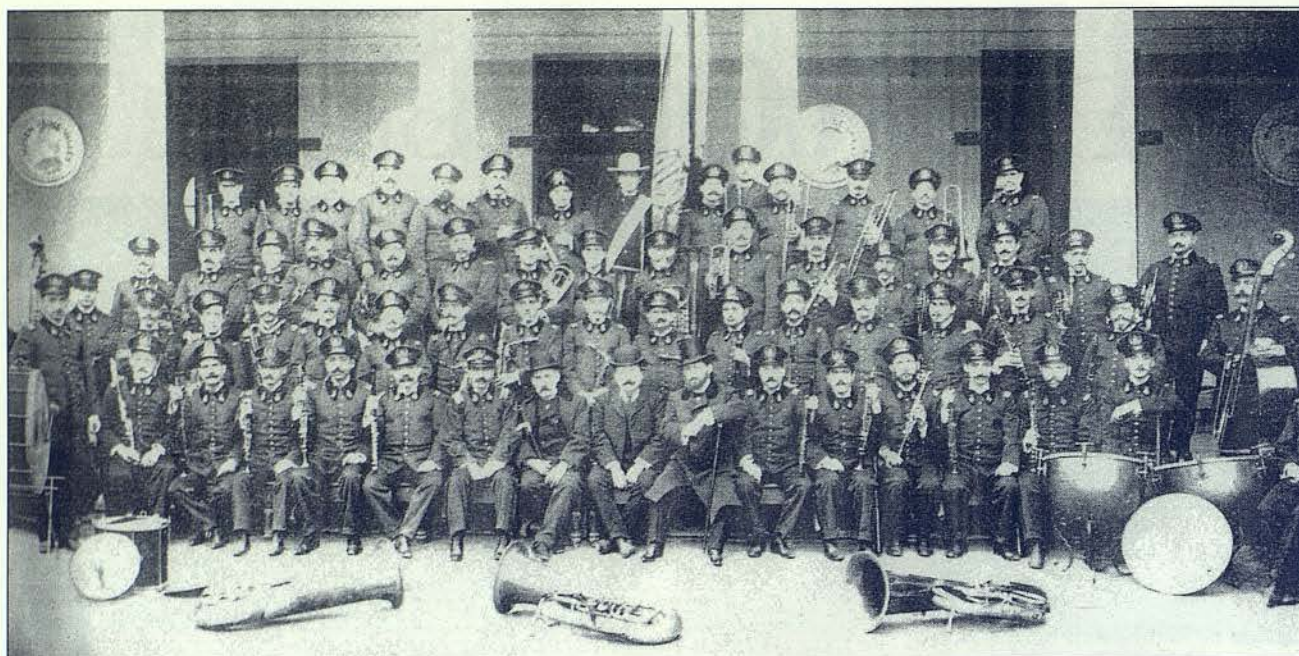
fundir en la tècnica de l'instrument i ha estat determinant per a alguns dels primers tubistes, que van decidir sortir a estudiar a l'estranger arran de l'expe-

“L'interès vers aquest instrument s'ha expandit i ha creat un moviment molt esperançador pel seu futur?”

riència. I és que cap a la dècada dels 80, el retard tècnic i interpretatiu dels tubistes espanyols en relació amb els d'altres països europeus i dels Estats Units era una realitat, però no mancava la inquietud d'alguns per posar-se al mateix nivell; el sorgiment d'aquests cursos ho constata.

La manca de mètodes específics espanyols per a tuba, ha fet que als conservatoris i escoles de música s'utilitzessin principalment mètodes d'altres instruments i països; en el cas dels metalls greus, provenien principalment de l'escola francesa. Així i tot, hi ha uns pocs mètodes escrits per espanyols com el conegut mètode de Francisco Funoll y Alpuente, que possiblement siga el primer de les seues característiques que trobem a l'Estat durant el segle XIX, i concretament va ser editat el 1862 i publicat per l'editorial A. Romero³. El títol d'aquest mètode és *Método completo de bombardino bajo, de bombardino barítono y de trombón tenor, en Do o en Sib, con tres o cuatro pistones o cilindros*.

Un dels primers mètodes de tuba que trobem a Espanya és el de José María Beltrán Fernández (València, 1827-1907), compositor, director i docent. Músic major del regiment d'infanteria de Zamora núm. 8 l'any 1860. Co-nexim que fou publicat a Madrid l'any 1866. El pròleg d'aquest mètode comença amb el text següent: “Método de bajo profundo aplicable a todos los instrumentos graves conocidos con el nombre de saxhorn, bombardón, contrabajo, helicón, bastuba, pellitón, etc., bien sea que estén contruidos en tono de Do, de Sib, de Mib, o de Fa y que tengan tres o cuatro pistones o cilin-

Banda de València

dros a rotación”.

Un altre testimoni és el *Método Completo para trombón de pistones, bombardino, tuba y demás saxhorns bajos* de Miguel Badia, antic professor del Conservatori Municipal de Barcelona, que va publicar un dels primers mètodes espanyols. Actualment la tuba ja compta amb un molt variat i complet programa d'estudis adaptats a l'instrument o de nova producció.

La manca d'un repertori específic en què la tuba tingués un paper solista ha propiciat multitud de transcripcions i ha estat sempre un dels factors més preocupants de l'instrument. Fins fa aproximadament vint-i-cinc anys, era un instrument pràcticament discriminat pels compositors.

El referent quan es parla de repertori per a tuba solista és el primer concert per a tuba i orquestra del compositor anglès Ralph Vaughan Williams que data de l'any 1945⁴. A més d'aquesta obra hi ha el *Tuba Concerto* d'Edward Gregson, la *Sonata per a tuba i piano* de Paul Hindemith, el *Concert* del rus Lebedev, el *Concert* de John Williams, i les obres per a tuba d'Alec Wilder.

La producció d'obres per a tuba solista de compositors espanyols, ha estat pràcticament nul·la durant tot el segle XX. A Espanya trobem poques composicions que calgui destacar: els concerts o obres obligades que es demanaven per a accedir a les bandes militars. Per als exercicis de terra i aire, el *Concert* del murcià Bartolomé Pérez Casas, i com a obra obligada per a l'exèrcit de terra, el *Concert per a tuba* d'Emilio Vega.

Gran part dels primers materials específics de la tuba com a solista van ser importats per músics que viatjaven a

l'estranger amb la banda o quan anaven per Europa a rebre classes d'altres tubistes i intentaven portar el màxim material possible de les cases de partitures franceses, alemanyes o nord-americanes principalment. Donada la poca informació i material de què es disposava, va aparèixer una iniciativa conjunta de diversos tubistes espanyols durant la dècada dels vuitanta. Es creà l'Associación Amigos de la Tuba, que va ser una peça clau per a la introducció d'un nou i extens material per a l'instrument, i va promoure l'organització de diversos cursos. Aquesta associació va agrupar gran part dels tubistes i bombardinistes professionals o no professionals de l'escena espanyola.

Avui dia pots trobar amb certa facilitat mètodes i concerts de tota mena, enregistraments de solistes de tot el món, informació dels diferents conservatoris i professors de tuba de tot arreu, així com pàgines web i publicacions especialitzades en el camp de la tuba. Així és que aquest instrument no resta immune a l'era mediàtica que s'obre pas en l'actualitat.

“Fins fa aproximadament vint-i-cinc anys, era un instrument pràcticament discriminat pels compositors.”

NOTES

1. La tuba és l'únic instrument orquestral del qual es coneix la data exacta de la patent, que va ser el 12 de setembre de 1835.

2. L'any 1981 va néixer a la localitat de Torrent (València) el *Curs Mariano Puig*. Aquest curs és pioner entre els cursos d'estiu de la seua categoria a tot Espanya. Des dels seus inicis, el solista de l'Orquestra Nacional d'Espanya, Miguel Navarro Carbonell, imparteix la classe de tuba.

3. Anys més tard el va tornar a publicar la Unión Musical Española.

4. Estrenat per Philip Catelinet amb la London Symphony Orchestra.

5. Lorca (Múrcia, 24 de gener de 1873-Madrid, 15 de gener de 1956). Director de l'antiga Banda del Real Cuerpo de Alabarderos de Madrid des del 1897 fins al 1911. És la banda actual de la Guardia Real.

6. Emilio Vega (Madrid, 1877-1943) va succeir Pérez Casas en la direcció de la Banda de Alabarderos. Destaquen les seues obres per a instruments solistes acompanyades de piano.

BIBLIOGRAFIA

-AUSTRELLS MORENO, Salvador. (2003) *La Banda Municipal de Valencia y su aportación a la historia de la música valenciana*. Valencia: Universitat de València.

-FERNÁNDEZ DE LATORRE, Ricardo. (2000) *Historia de la Música Militar de España*. Madrid: Ministerio de Defensa.

-TubaNews <http://www.tubanews.com/>

Carles Lorente és titulat en l'especialitat de tuba per l'Esmuc. Actualment és professor de bombardí i tuba a l'EM de la Banda d'Ulldecona i de Llenguatge Musical a l'AMTP de Vila-seca i a l'EMM de Tarragona. Membre de Toobass Quartet, del Hipplips Quintet de Metall i de la JONC. Recentment ha realitzat el projecte final de carrera entuba't! del qual s'extrau part de la informació d'aquest article.

carlsolorente@hotmail.com

Activitats

desembre 2007

Els concerts de l'Acadèmia

(L'Auditori. Sala Tete Montoliu. Lepant, 150. Barcelona)
Entrada gratuïta

A les 19 hores

Dia 11: Concert de postgraduats.

1a Part: Tribut a Rakhmàninov.
Músics: Ferran Cullell, piano.
Obres de Sergej Rakhmàninov.

2a Part

Músics: Maria Hinojosa, soprano. Francisco Poyato, piano.
Eduard Toldrà: *Canciones sobre textos de poetas clásicos castellanos*.
Manuel de Falla: *Canciones populares españolas*.

Dia 18: Quintet Yberia

Antón García Abril: *Alba de los caminos*.
Johannes Brahms: *Quintet op. 34, en Fa menor*.

Aquest programa pot estar subjecte a canvis d'última hora.

Concert de cloenda del 39è Festival Internacional de Jazz de Barcelona

Dia 1, 21 h / Palau de la Música

El festival clausurarà l'edició d'enguany amb un concert homenatge a Tete Montoliu, i comptarà amb la participació d'una *big band* formada per membres de l'ESMUC i del Taller de Músics, dirigida per Zé Eduardo.

Teoria i Composició i Direcció

Classes magistrals 4x4

Dia 11, a les 16 h. Aula 356

A càrrec de Ramon Humet.

Música Clàssica i Contemporània (Música de Cambra) Marató de Música de Cambra

Dia 14 al 16 de desembre - Matí i tarda

Actuacions gratuïtes durant tot el cap de setmana

Horaris:

Divendres, 14 de desembre, de 16 h a 21 h, a la Sala d'Orquestra

Dissabte, 15 de desembre, de 10 h a 14 h / de 16 h a 21 h, a les Sales de Cor, Orquestra i Tete Montoliu (L'Auditori)

Diumenge, 16 de desembre, d'11 h a 14 h / de 16 h a 20 h, a les Sales de Cor i Orquestra

Gent ESMUC

FOTO: MIQUEL PERALES

Leandre López

Estudiant de trompeta de l'ESMUC (Jazz i Música Moderna)

Participa com a músic en la producció
"La plaça del Diamant" del TNC

"Participar en una producció com aquesta t'ensenya les moltes hores de treball que hi ha en tot muntatge"

El trobem entre canvi i canvi d'escenari, al "camí tècnic" del Teatre Nacional de Catalunya, tot just un parell de dies abans d'estrenar la producció que donarà el tret de sortida a la celebració de l'Any Rodoreda. A més de Leandre López, el també estudiant de l'ESMUC Blai Navarro (acordió i piano) formen part de l'orquestrina d'aquest ambiciós muntatge. Tota una experiència que aquest trompetista de Molins de Rei (1977) no ha volgut desaproveitar.

per RUT MARTÍNEZ

-Per contextualitzar una mica... Quan entres a l'ESMUC?

-Després d'estudiar durant anys el que coneixem com a "música clàssica"; és a dir, partint de la formació clàssica tot i que ja des d'un bon començament vaig tenir interès per la música més "moderna". A més, feia força "bolos" de música moderna, jazz, funky... Més que no pas de clàssic. D'aquí que em plantejés per què no centrar-me en estudiar estrictament el llenguatge associat a la música moderna. Em vaig presentar a les proves de l'ESMUC i vaig tenir la sort d'entrar a la primera.

-I ara?

-Sóc alumne de tercer, de Matthew Simon. La veritat és que el fet de venir de formació més clàssica ha fet que em sigui relativament fàcil adaptar-me a la disciplina de l'ESMUC; tot això de combinar les classes teòriques i pràctiques. A més, la clàssica és una base bona, molt sòlida, sobretot en aspectes especialment delicats, com l'afinació en el cas de la trompeta. El món del Jazz també m'era familiar perquè des de ben jove vaig començar a anar a concerts de manera regular, tot i que encara no en coneixia la tècnica, si més no des del punt de vista pràctic. Però és com tot: per aprendre'n cal treballar molt. En el cas del músic, tocar, tocar i tocar...

-Per què, la trompeta?

-La veritat és que vaig començar tocant la guitarra però, casualitats de la vida, un cosí del meu pare ja em va advertir que amb la guitarra em moriria de gana! (riu) Potser tenia raó... El cas és que, com a instrument, la guitarra no em

transmetia molta energia, no m'hi acabava de sentir còmode. D'aquí que optés pel metall i després de dubtar entre el trombó i la trompeta, em decidís per aquesta última.

-Com arribes al TNC i, més concretament, a un muntatge de les dimensions d'aquesta Plaça del Diamant?

-A més de la convocatòria difosa a través de l'ESMUC, tenia amistat amb una de les protagonistes d'aquest muntatge. D'aquí que m'assabentés que es feien unes proves per escollir els músics de la producció. Em vaig presentar i em van agafar. Vist així sembla fàcil però les coses, en realitat, sempre són una mica més complexes i la sort acaba convertint-se en un factor decisiu.

-Havies participat abans en muntatges teatrals?

-Fa molts d'anys recordo haver col·laborat, com a músic, en un muntatge titulat "Potser aquesta nit", un musical que es va fer a Badalona però poca cosa més... En cap cas, res semblant a una producció com aquesta.

-El mateix Toni Casares, director d'aquesta versió de "La plaça del Diamant" afirma que la partitura original d'Oscar Roig té una importància destacada en el muntatge. És així?

-Tota la música de l'obra va directament relacionada amb l'època -en especial, en el període comprès entre 1925 i 1945-; de fet, podem fins i tot resseguir el moment històric en què ens trobem a través de les músiques que sonen en cada moment. D'aquí que durant la primera part de l'espectacle, toquem un tipus de música molt fresca, associada al ball d'envelat, a la Festa Major, mentre que a mida que evoluciona el text també varia la música. Dels valsos i passos do-

bles inicials passem a uns ritmes finals molt més elaborats, amb harmonitzacions més complexes.

-A ningú se li escapa la complexitat de treballar en la Sala Gran del Nacional... Un espai amb una acústica molt particular...

-Tens raó, la sala és difícil i aparentment molt seca; tens la sensació que el so s'escapa.... I més tenint present la formació que som -violí, clarinet, trompeta, acordió/piano i contrabaix- i que toquem sense cap tipus d'amplificació (acústic, per tant). Però amb l'experiència dels assaigs generals i de les indicacions tècniques del personal del Teatre, sembla que s'han resolt els possibles entrebancs sonors i que la gent sentirà l'orquestrina perfectament.

-A dos dies de l'estrena, i havent fet ja els primers assaigs generals amb públic, com valoren l'experiència?

-La veritat és que és impressionant. La manera de treballar, l'estructura del mateix TNC, la complexitat de la producció, els actors... Han estat moltes hores de treball i d'assaigs -pensa que l'obra dura quatre hores!- i hem passat molts nervis però ha estat una experiència magnífica. Ens ho hem passat molt bé i hem après molt pel fet de participar en un muntatge absolutament professional.

-És, per tant, el teatre musical o si més no aquell que inclou música original una possible sortida per als instrumentistes i compositors?

-Pot ser-ho, per què no? S'han d'anar descobrint noves coses, malgrat que en alguns casos et pugui trencar el ritme que portaves -en el meu cas, el de les classes diàries a l'ESMUC. Si més no com a experiència ha estat molt interessant.

Redescobrint Granados

COR DE CAMBRA DE L'AUDITORI E. GRANADOS DE LLEIDA. Maria Lluïsa Cantos, piano. Francisco Poyato, piano. David Malet, orgue. Dir.: Xavier Puig. Obres d'Enric Granados. **AUDITORI ENRIC GRANADOS DE LLEIDA. 27 D'OCTUBRE DE 2007.**

per Xavier Chavarria

Enric Granados va ser el protagonista absolut d'aquest concert que celebrava el 140è aniversari del seu naixement i els 10 anys justos del primer concert del Cor de Cambra d'aquest auditori; la festa es coronava amb la reestrena d'una obra seva, perduda des de feia més de 90 anys: *El cant de les estrelles*.

A la primera part la pianista Maria Lluïsa Cantos ens en va oferir una magnífica selecció d'obres per a piano: *La maja y el ruiseñor*, *El amor y la muerte*, els *Valsos poètics* i l'*Allegro de concierto*, en una lectura apassionada, quasi arrauxada, plena de temperament i a una velocitat vertiginosa que,

tot i la meritòria nitidesa tècnica, va ofegar alguns passatges que demanen més aire, més elasticitat, per poder-ne paladar les delicades coloracions i el ric teixit harmònic.

A la segona part, i amb aquella sensació de qui desembolica un regal, vam assaborir dues obres corals, gairebé inèdites i sorprenents en la producció de Granados. Per començar, *L'herba de l'amor* per a tres veus mixtes i orgue, composta l'any 1914 i dedicada a l'Escolania de Montserrat; una obra amb un llenguatge insòlit en Granados, auster, contingut, de regust modal i atmosfera cecilianista. Xavier Puig i el seu cor, amb l'eficàcia acompanya-

ment de David Malet, van saber donar el color just i adequat a l'esperit devocional d'aquesta peça, de bella simplicitat. La cirereta del concert, però, era *El cant de les estrelles*, un poema coral per a piano solista, tres cors i orgue que, des de la seva estrena al Palau de la Música l'11 de març de 1911 interpretat per l'Orfeó Català i amb el compositor tocant el piano, no havia tornat a sonar mai més al nostre país. El manuscrit es va trobar ara fa tres anys als Estats Units i després d'una profunda restauració va tornar a sonar fa uns mesos a Nova York, i finalment ha tornat a Catalunya. *El cant de les estrelles* és una obra agradable, el gran protagonista de la qual és el piano, que té una brillant introducció de caràcter rapsòdic i diversos passatges d'inspiració romàntica, que el pianista Francisco Poyato va de-

fensar amb seguretat i convicció. Interessant també la textura sonora generada per la combinació del piano i l'orgue, tot i que ens hauria complagut més sentir-ho amb un orgue com cal i no pas amb un teclat elèctric.

El tractament de les veus, en canvi, és molt més modest: Granados, hàbil i enginyós creant per al piano, atorga un paper pla als tres cors, amb poc relleu i un joc de contrastos i textures poc visible. Tot i la impecable execució del cor, ens va quedar el dubte de saber com sonaria aquesta obra amb un centenar de veus i un orgue de grans dimensions, com quan es va estrenar. En qualsevol cas, interessant i valuosa la recuperació d'aquestes obres de Granados que ens va permetre intuir el bon moment de forma del cor que dirigeix Xavier Puig.

El Primer Palau. Un nivell notable de qualitat

EL PRIMER PALAU. Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra. Gemma Corrales, flauta. Xoan Elias Castiñeira, piano. Isabel Villanueva, viola. Carlota Amargós, violí. Dir.: Marzio Conti. J. C. Bach, Mozart, F. Martin, Kabalewski. (26 de setembre de 2007). / Antoni Ortiz, piano. Marisa Escobar, soprano (Alan Branch, piano acompanyant). Mozart, Mahler, Hahn, Toldrà, Chopin, Debussy, Prokófiev. (3 d'octubre de 2007). / OSV. Jorge Blasco, piano. Fernando Arias, violoncel. Maria Florea, violí. Dir.: Álvaro Albiach. Xostakóvitx, Mendelssohn, Liszt. (10 d'octubre de 2007). / Nèstor Bayona Pi-farré, piano. Carme Garrigó, percussió. J. S. Bach, Berg, Charles, Granados, Klobokar, De Mey, Xenakis, Rodeiro. (17 d'octubre de 2007).

per F. T-B.

enguany, onze joves artistes van ésser els escollits per participar en la dotzena edició d'El Primer Palau optant al Premi i a les gires de concerts que es promouen des de la mateixa organització. Certament, no va ésser gens fàcil escollir d'entre tots ells qui havia d'ésser el guanyador i quins els escollits a intervenir en els concerts de les gires El Primer Palau en Gira i El Primer Palau al Món que se celebraran en diverses poblacions. En realitat, tots ells van lluir en els concerts de prova un notable nivell musical, ja que les lectures que van oferir van captar sense obstacle l'atenció del públic assistent. Així es va manifestar en el subtil i poètic fraseig d'Isabel Villanueva, en la bellesa sonora del pianista Xoan Elias Castiñeira, en la musicalitat i bon gust de la flautista Gemma Corrales i en una lectura d'impactant força virtuosística de

la violinista Carlota Garrigó. Referint-nos ja al segon concert, Marisa Escobar, soprano, va exhibir uns notables dots vocals, mentre que Antonio Ortiz va lluir un pianisme impac-tant en la seva lectura de la *Sonata núm. 7* de Prokófiev. El violoncel·lista Fernando Arias va manifestar la maduresa del seu temperament musical amb una versió memorable del *Concert per a violoncel* de Xostakóvitx, mentre que Maria Florea es va lluir en una nítida lectura del *Concert per a violí* de Mendelssohn i el pianista Jordi Blasco va superar sense dificultats els esculls del *Concert núm. 1* de Liszt. Quant al quart i darrer recital del cicle, diríem que Nèstor Bayona, piano, va oferir unes estimables traduccions de la música de Berg, Charles i Granados, mentre que la percussionista Carme Garrigó va lluir-se en la seva execució espectacular de les obres de Klobokar, De Mey, Xenakis i

CARLOTA AMARGÓS

ISABEL VILLANUEVA

MARIA FLOREA

CARME GARRIGÓ

Rodeiro.

Igualment, les orquestres Nacional Clàssica d'Andorra i Simfònica del Vallès, dirigides,

respectivament, per Marzio Conti i Álvaro Albiach, van contribuir amb eficàcia al lluíment dels solistes.

RMC
278

Romanticisme amb batuta jove

TEMPORADA OBC. Denys Proshayev, piano. Dir.: Pablo González. Chopin, Schumann.
L'AUDITORI. 28 D'OCTUBRE DE 2007.

per Josep Barcons

Dues obres clàssiques del repertori romàntic, però no excessivament programades. En la primera part, el *Concert per a piano i orquestra núm. 1 en Mi menor, op. 11* de Frédéric Chopin: segona temptativa simfònica de Chopin per a l'instrument que ell mateix va elevar a cotes inusitades de virtuosisme. En la segona part, la *Simfonia núm. 4 en Re menor, op. 120* de Robert Schumann, última peça simfònica del catàleg del compositor alemany –escrita, tanmateix, abans que la tercera i la segona, de manera anàloga

al que passa amb els concerts per a piano de Chopin.

Per al concert, el jove director asturià Pablo González –guanyador de l'últim Concurs Internacional de Direcció d'Orquestra de Cadaqués– va optar per una corda força reduïda, de la qual va saber extreure un so compacte, rodó i precís, amb articulacions molt clares en les veus internes i un fraseig general molt ben dibuixat. Denys Proshayev va afegir-se a l'orquestra amb molt de gust en les seves primeres intervencions –sobretot en el registre agut–, si bé la claredat i la finor que

havia demostrat durant l'exposició va quedar un xic minvada en alguns passatges del desenvolupament. Després d'unes tos descomunals en acabar els prop de vint minuts que dura el primer temps, el segon moviment va destil·lar aquella sensació d'amor frugal i simple que porta a dibuixar més d'un somriure al rostre. Amb el públic més contingut, el "Rondó" i "Vivace" finals van deixar pas a un bis en el qual el pianista bielorús va fer gala d'una sobrietat molt continguda.

El simfonisme de Schumann sempre és difícil d'abordar, no només per la tendència a la proliferació temàtica –presentada, a més, amb constants reaparicions–, sinó per les peculiaritats del seu tractament

orquestral, que obliga a estructurar amb molta claredat els diversos nivells tímbrics. Pablo González va saber sortir-se'n a la perfecció, plantejant una lectura molt fresca i vigorosa de la partitura, que en cap cas no va anar en detriment de la precisió orquestral. Al contrari: l'oxigenació que aportava a l'obra va quedar palesa amb una rellevància especial en l'elegància que va imprimir al rítmic "Scherzo", o en la fúria de la coda que l'orquestra va resoldre amb una solvència admirable. Un molt bon regust de boca per a un matí lluminós de diumenge, que deixa entreveure la brillant carrera que espera a aquest jove talent. Apuntin-se'n el nom!

El Giordano més verista

EN OCASIÓ D'ANDREA CHÉNIER. Cécile de Boever, Rocío Martínez i Cristina Piperno, sopranos. Francisco Corujo i Maurizio Graziani, tenors. Carles Daza, baríton. Stanislav Anghelov, piano. Obres de Giordano.
FOYER DEL GRAN TEATRE DEL LICEU. 18 D'OCTUBRE DE 2007.

per M. C. P.

És fantàstic constatar l'interès que susciten les trobades "En ocasió de..." l'òpera que es representa contemporàniament en la temporada estable del Liceu. Són trobades en què no només és permès de gaudir d'una bona estona de música, sinó que a més tenen altres virtuts no menys rellevants. En aquests –diguem-ne– concerts de petit format, un pot aprendre molt –i divertir-se– amb les sempre ben trobades indicacions històriques de l'apuntador de la casa, Jaume Tribó, artífex dels programes que es presenten en aquests concerts. Però a més, un pot gaudir d'aquestes "tro-

balles" musicals –algunes d'absolutament ignotes– i endur-se més d'un cop una agradable sorpresa. Per últim, els concerts solen venir oferts per joves promeses del cant o, si més no, per cantants poc assidus a la casa, que d'aquesta manera poden presentar-se al públic, en alguns casos com a pas previ a assolir més responsabilitats a la mateixa casa.

En el cas del concert dedicat a l'obra d'Umberto Giordano, titulat "L'altre Giordano", cal destacar que a banda de les seves dues òperes conegudes –*Andrea Chénier* i *Fedora*–, cap de les altres –que són les que es van poder escoltar al Foyer–

A. BOFILL

han passat a la història de la música. No es tracta –tot s'ha de dir– d'una qüestió d'injustícia, perquè els fragments oferts no presentaven gaires al·licients a l'oïda, i menys encara com per imaginar-les damunt un escenari operístic. Tot i això, sí van semblar més meritòries les breus cançons amb acompanyament pianístic molt del gust de l'època –Puccini, Mascagni o Leoncavallo també en van compondre– en què sovint s'assajaven temes que després es desenvolupaven en una òpera. Va resultar especialment sensible *Se tu sapessi*, interpretada amb molt bon gust pel baríton Carles Daza i les tres cançonetes interpretades per la soprano Rocío Martínez,

de tímids mitjans però veu molt ben col·locada. La soprano Cristina Piperno i el tenor Maurizio Graziani es van responsabilitzar dels fragments més compromesos –en *Siberia* i *Malavita*–, amb prou mèrits tot i l'exigència. Al seu torn, el tenor Francisco Corujo va mostrar una bona línia vocal en els seus fragments juntament amb la soprano Cécile De Boever –la més completa de tots els cantants que intervingien en el concert– mentre que el pianista Stanislav Anghelov va servir atentament com a acompanyant, tot i que en les dues peces per a piano sol –*Cocktail* i *Gerbes de feu*– mostrés una certa manca d'unitat sonora.

40 % de descompte

Els subscriptors de la "Revista Musical Catalana" obtindran un 40% de descompte en la compra d'entrades a les taquilles del Palau de la Música Catalana per als concerts dels cicles Concerts Simfònics al Palau, Música de Cambra al Petit Palau, Cambra Coral i Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra, de la temporada 2007-08, a partir del dia 10 de desembre de 2007.

Cal presentar el darrer rebut de la subscripció.

Això també és música clàssica

FESTIVAL DE MÚSIQUES DEL MÓN. Anwar Abudragh & Maqamat Ensemble.

L'AUDITORI (SALA ORIOL MARTORELL). 27 D'OCTUBRE DE 2007.

per J. B.

Van ser dues hores ininterrompudes de música que transportava a llocs perduts. Als cafès de Bagdad, a les cases nobles, als palaus califals dels abassides... El repertori del Maqamat Ensemble –dirigit pel seu vocalista, oudista i jozista Anwar Abudragh– s'inscriu dins de la riquíssima tradició de la música clàssica àrab (i, concretament, en una de les seves manifestacions més excelses i més ben conservades fins ara: la música clàssica iraquiana). Una música que es basteix sobre la veu,

que canta versos escrits majoritàriament en àrab, però també en turc, kurd o hebreu. I que els canta, tradicionalment, sense posar èmfasi en la bellesa del cant, perquè es considera que el text, per si sol, ja convoca tota la bellesa possible.

Aquest no és el cas d'Anwar Abudragh, que té una veu calidíssima i sensual, que s'alterna amb les dels altres membres del grup seguint l'esquema responsorial que presenten la majoria de les peces. Durant el concert que van oferir en el XII Festival de Músiques del Món,

la veu d'Abudragh es va fondre i confondre, igualment, amb la infinitat de sons que Abed Kassim treia al *santur* –literalment, *santur* significa “cent sons” en persa–, amb la percussió subtilíssima de tons terrosos de Sattar al-Sadi, amb les seves pròpies melodies a l'*oud* –el llaüt àrab– i al *joze* –una espècie de violí originari de l'Iraq, la caixa del qual és un tros de coco recobert de pell–, i amb l'aire que exhala aquest instrument tan propi d'algunes tradicions espirituals islàmiques que és el *ney*.

El *ney* –i també l'*oud*– era tocat per Alla Majeed Al-Sudani, mestre d'aquests tres músics a l'Institut de Música de Bagdad, un centre d'alts estu-

dis musicals reduït ara a escola de tercera fila. Mestre i deïxebles, a través de l'encantament (*tarab*) a què condueix la sàvia combinació dels modes (*maqamat*) i els ritmes (*iqa'at*), van transportar el públic de la Sala Oriol Martorell cap a les fèrtils latituds de Mesopotàmia. I segur que ells mateixos, que viuen en l'exili europeu, també van transportar-s'hi. Com digué el gran filòsof iranià Al-Gazel (1058-1111), “l'èxtasi és aquell estat que sobrevé quan s'escolta música”. Si la música ens permet transportar-nos a llocs perduts, ara cal vetllar perquè aquesta música no es perdi un cop aquests intèrprets –que són els últims– deixin de viatjar.

“Encontres” entorn de la contemporaneïtat

ENCONTRES. Orquestra de Cambra Catalana. Jordi Codina, guitarra. Moisès Bertran, piano. Olivia Biarnés, soprano. M. Lluïsa Ibáñez, arpa. Dir.: Joan Pàmies. Taverna-Bech, Bertran, Turina, Guinovart. **AUDITORI CCCB.** 21 D'OCTUBRE DE 2007.

per M. C. P.

El Cicle de Concerts de Tardor 2007 de l'Orquestra de Cambra Catalana acollí el passat 21 d'octubre un homenatge a la figura de Francesc Taverna-Bech en el seu 75è aniversari. A l'auditori del CCCB es congregà un nombrós públic en un concert en què s'interpretaven sota el títol “Encontres” diverses obres de l'esmentat Francesc Taverna-Bech, Moisès Bertran, José Luis Turina i Carles Guinovart.

Es tractava certament, d'un “encontre” –trobada– entre amics, una celebració compartida, atès que el director de l'Orquestra de Cambra Catalana, Joan Pàmies, també va rebre com a sorpresa la felicitació dels membres de la formació pel seu recent seixantè aniversari. Sempre és d'agrair sentir-se com a casa quan de la música catalana, i alhora contemporània, es tracta. Llàstima, però, que els resultats no siguin

sempre els desitjats. Davant d'un programa interessant, l'Orquestra de Cambra Catalana no va manifestar l'aprofundiment necessari en peces de veritable complexitat com *Caminava la nit* (fantasia concertant núm. 1 per a guitarra i cordes) de Taverna-Bech, amb la col·laboració del guitarrista Jordi Codina. L'obra d'estrena de Moisès Bertran –en què el mateix compositor interpretava al piano– *Concertino per a piano i cordes* es va desvelar com un manifest d'impetuositat i reiteració melòdica –propera al minimalisme– de fort impacte auditiu. Va destacar per la seva qualitat tímbrica la soprano Olivia Biarnés en la interpreta-

JORDI CODINA

ció de les magnífiques *Cinco canciones amorosas* de José Luis Turina, però no ho va fer tant en la *Glossa sobre un tema renaixentista espanyol* de Carles Guinovart l'arpista M. Lluïsa Ibáñez. Un concert d'irregularitats, enmig, però, d'un ambient unitari de sincera celebració.

RMC
278

Moments màgics

INTERSECCIONS. Maria Lluïsa Muntada, soprano. Josep Surinyac, piano. Toldrà, Granados, Mompou, Montsalvatge, Falla. **MUSEU VÍCTOR BALAGUER (VILANOVA I LA GELTRÚ).** 26 D'OCTUBRE DE 2007.

per M. Lluïsa Moran

En l'epicentre museístic de Vilanova i la Geltrú va tenir lloc un event musical especial: Interseccions. En Interseccions van fer confluïr la poesia, les arts plàstiques i la música. Aquesta última va anar a càrrec de la soprano Maria Lluïsa Muntada –l'ànima d'aquesta iniciativa–, acompanyada magistralment per Josep

Surinyac. El concert es podia anar seguint amb un original programa de mà compost per unes targetes, cadascuna de les quals representava una cançó. En aquestes apareixia un quadre o figura pertanyent al mateix museu que evocava el sentit, el tema i/o sensibilitat de la cançó. A la part del darrere també figurava la lletra. Tot

això anava complementat de la projecció dels quadres de les postals juntament amb cada cançó.

La primera part del recital va ser dedicada al compositor vilanoví Eduard Toldrà amb cançons com *Abril* o *Els albercocs i les petites collidores*, en què el pianista Josep Surinyac, demostrant una comoditat absoluta, va saber conduir la música i complementar la poesia cantada molt melodosament i de forma prudent per Maria Lluïsa Muntada. Vam gaudir de moments màgics en *Les garbes dormen al camp*, sorprenents com *Cocorococ* o encisadores com el *Cantarillo*. A la segona part van començar amb

Granados i Mompou, en la qual ja trobarem més còmoda i lliure la soprano Maria Lluïsa Muntada, totalment integrada en les tres cançons del *Combat d'un somni*, en les quals també destacaríem els preciosos contrastos tímbrics del pianista i l'encert de la soprano en el càrter i els matisos. Tres cançons negres de Montsalvatge i tres més de Falla van configurar ja la part més lleugera, quant al *tempo* i el càrter, de la vetllada musical. Un final brillant dels músics, a una encertada iniciativa tant en el propòsit de redescobrir un patrimoni artístic com en la combinació dels sentits estimulats alhora. Felicitats a la ideadora.

ONCA al Petit Palau

IV Temporada 2007-2008

ORQUESTRA NACIONAL CLÀSSICA D'ANDORRA

Gerard Claret, concertino director

Dijous, 20 de desembre de 2007, 19.30 h

L'ONCA CONVIDA

Josep Maria Colom, piano

J. Turina: *La oración del torero*

J. Sibelius: *Romança op. 42, en Do major*

S. Barber: *Adagio op. 11*

W. A. Mozart: *Concert per a piano en Mi bemoll major, K. 271, "Jeunehomme"*

Dijous, 10 de gener de 2008, 19.30 h

L'ONCA PRESENTA

Gerard Claret, violí

A. Vivaldi: *Les quatre estacions*

Dijous, 14 de febrer de 2008, 19.30 h

L'ONCA ESTRENA

Jordi Claret i Daniel Claret, violoncels

A. Vivaldi: *Concert per a 2 violoncels F. III núm. 2 en Sol menor*

A. García Demestres: *15 x 15 x 15*
(obra encàrrec del XV Festival de Peralada)

J. Suk: *Serenata op. 6*

Concert patrocinat per: **BEQUES ANNA RIERA**

Dijous, 13 de març de 2008, 19.30 h

L'ONCA PROPOSA

Text: **Miquel Desclo**

Música: **Pere Bardagi**

Actors: **Jordi Bosch i Ester Nadal**

"Llegendes d'Andorra"

L'Andorra Màgica en vuit dies

Concert patrocinat per: **Sport Hotels Resort & Spa**

ABONAMENT A 4 CONCERTS: 36 i 43 €

PREU PER CONCERT: 10 i 12 €

INFORMACIÓ I VENDA D'ENTRADES:

Internet: www.palaumusica.org

A les taquilles del Palau de la Música Catalana

Tel.: 902 442 882 · A/e: taquilles@palaumusica.org

Organitza i patrocina:

Patrons de l'Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra:

FUNDACIÓ
ORFEÓ CATALÀ
PALAU DE LA MÚSICA

Govern d'Andorra

Fundació
Crèdit Andorrà

MÚSICS ESTRANGERS

El fruit d'un procés inexorable

Quan llegim la llista de components de les nostres dues grans formacions simfòniques –OBC i Liceu–, però també de l'Orquestra Simfònica del Vallès, ens adonem que sovintegen, i en la segona de les esmentades fins i tot en són majoria, cognoms estrangers.

Aquesta és una realitat que s'ha anat engrandint els darrers anys com a conseqüència d'una acumulació de circumstàncies inexorables. Una de les quals és la intensificació del ritme de treball a què avui dia estan sotmeses les formacions simfòniques, que té poc a veure amb el que tenien fa uns quants anys. A tall d'exemple, molts deuen recordar la compatibilitat de funcions de bona part de les plantilles de l'OBC i del Liceu, i fins i tot les corregides d'una part d'ells per desplaçar-se del Palau al teatre de la Rambla a completar la seva altra ocupació. I com els dos concertinos titulars ho eren d'ambdues orquestres i s'alternaven; aquests gaudien del privilegi de l'estalvi de presses. I, memòria per memòria, no oblidem que les aleshores curtes temporades operístiques de Madrid, que es des-

envolupaven quan la simfònica barcelonina havia acabat, eren cobertes per l'aleshores OCB i avui OBC.

Però és clar, aquest no és l'únic argument. L'altre, que tampoc no esgota el tema, és que el nostre sistema pedagògic –i hi afegiria social– fins ara no ha estat capaç de nodrir les necessitats creixents del sistema –valgui la redundància– professional. Aleshores, el recurs a mà d'obra estrangera ha resultat inevitable, afavorit a més, sovint, per procedències de països amb una tradició musical molt potent i arrelada que garantia uns mínims qualitius satisfactoris.

De tot això tracta el Tema a través de dos treballs de característiques diferents: el primer mostra el referons en profunditat del tema i el segon en desenrotlla el detall, la casuística, l'exemple concret que confirma i avala el que s'exposa en el primer escrit.

El testimoni humà directe esdevé, per tant, confirmació viva i definitiva de la realitat absoluta.

El Tema, naturalment, resta obert, perquè també hi resten les circumstàncies.

RMC
278

La perspectiva internacional de les orquestres «de casa»

La música és un llenguatge universal; no entén de religió, raça, geografia o política. Per això no és estrany veure cada cop més –i des de fa anys– músics estrangers a les plantilles de les orquestres catalanes. Un fenomen estès a la resta de l'Estat espanyol i comú a gran part de les orquestres de nivell internacional. Tot i això, la convivència de músics estrangers en una mateixa orquestra és un fet coetani al creixement de la connectivitat i relació entre cultures, aquesta globalització que tants avantatges genera, però que alhora provoca també diferències de perspectives ideològiques i problemes d'assimilació encara per resoldre. Fer un repàs a la història de la presència de músics estrangers a les orquestres catalanes comparativament amb la resta d'orquestres de l'Estat espanyol i en general del món occidental, permetrà també fer una anàlisi de la seva evolució i posar sobre la taula les qüestions o els problemes que es generen avui dia al seu voltant.

per MERCEDES CONDE PONS

Un repàs de l'evolució de les orquestres catalanes des de la seva obertura al món

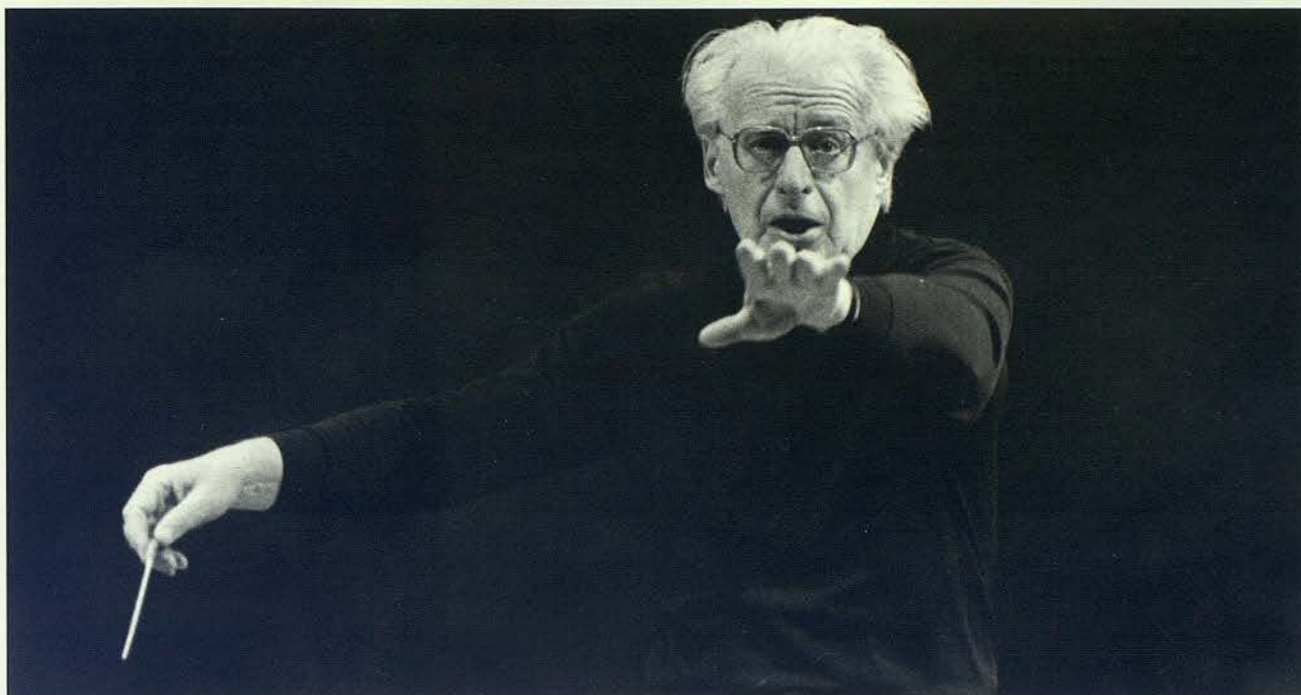
RMC
278

Es podria dir que fins fa poc més de vint anys, a Barcelona hi havia només una orquestra. No era ben bé així, en realitat, perquè ja existien –encara que de forma interdependent– l'Orquestra Ciutat de Barcelona i l'Orquestra del Gran Teatre del Liceu. Perquè la gran majoria de músics que formaven part d'una de les orquestres, formaven també part de l'altra, de manera que era habitual veure els mateixos músics en l'una i l'altra formació, fent molt sovint doblat el mateix dia. El tancament del país de cara a l'estranger –fins a l'arribada de la transició cap a la democràcia– va tenir un paper decisiu de cara a la dificultat d'obrir, tant vies de comunicació cap a l'estranger –en termes d'acollir músics d'altres països a les orquestres espanyoles– com a l'hora de formar músics espanyols de qualitat que poguessin formar part de les orquestres professionals, fet aquest últim encara vigent fins fa pocs anys. Un cop Espanya assumeix la democràcia i a poc a poc el país millora econòmicament, les condicions laborals s'equiparen i fins i tot milloren respecte d'altres països estrangers –és el cas dels països de l'Est d'Europa–, tot permetent l'arribada de més músics estrangers que veuen en certes ciutats de l'Estat espanyol nous focus musicals on poder desenvolupar una carrera professional i establir-s'hi. Aquest fet es produeix d'una manera accentuada a Catalunya amb el gir a què se sotmet l'Orquestra Ciutat de Barcelona –l'any 1985–, de la qual es planteja una actualització de la gestió i una millora qualitativa de la plantilla. És el moment en què definitivament es separa “anímicament” de l'Orquestra del Gran Teatre del Liceu i els músics que treballaven a totes dues orquestres han de decantar-se per una de les dues. Un fet que coincideix en el temps amb l'entrada en vigor de la Llei d'incompatibilitat laboral, que prohibeix a tot treballador ingressar dos sous institucionals, públics. L'Orquestra Ciutat de Barcelona –actual Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya– pateix una important transformació en l'època en què Ramon Martínez Fraile és regidor de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona i Jaume

Masferrer n'és el gerent. És l'època en què el mestre alemany Franz-Paul Decker assumeix la titularitat de l'Orquestra –l'any 1986– i es du a terme una intensa i difícil feina de transformació de l'orquestra. Es convoquen audicions i es renoven moltes places. Gran part dels músics que passen a ocupar les noves places són músics de l'Est d'Europa, però sobretot –i més en el cas de l'Orquestra Ciutat de Barcelona– músics americans. Aquests darrers, buscant en Espanya un nou mercat musical, per fugir del massa limitat mercat nord-americà. Mentrestant, l'Orquestra del Gran Teatre del Liceu es va omplir de músics romanesos, txecs i búlgars, principalment. Paral·lelament, l'any 1987 neix l'Orquestra Simfònica del Vallès, una orquestra en origen sotmesa al Cicle d'Òpera de Sabadell –i per tant, amb una activitat limitada– que a poc a poc va anar assolint un nivell suficient com per gestionar-se una activitat simfònica paral·lela. La manca de pressupost va plantejar la necessitat de crear una cooperativa entre els músics membres per tal de mantenir-la, un fet característic que ha permès que encara estigui en funcionament. Als seus inicis la proporció de músics estrangers era petita, tot i que amb els anys s'ha anat incrementant.

Qui forma la plantilla de les orquestres actualment?

Catalunya està vivint –tot i que en menor mesura– el canvi que el creixement del nombre d'orquestres a l'Estat espanyol suposa de cara a la situació musical del país. Des de la revolució qualitativa de l'OBC en l'època del Franz-Paul Decker fins al moment actual, el nombre d'orquestres a l'Estat espanyol s'ha incrementat més del doble, un fet que incideix directament en el paper que els músics estrangers desenvolupen al país. De les originalment 10 orquestres simfòniques fa vint anys, es passa en molt poc temps a 27 orquestres simfòniques professionals, en règim d'activitat durant tot l'any. Això exigeix contractar molts músics, un fet que afavoreix l'arribada de més músics estrangers. ¿Per què no es contracten principalment músics espanyols? Perquè la realitat demostra que a Espanya hi ha hagut sempre un dèficit educatiu important –començant des de l'educació general bàsica– i fins fa molt pocs anys els músics espanyols no estaven prou preparats per treballar en orquestres professionals. Actualment, una gran part dels músics espanyols menors

FRANZ-PAUL DECKER

de 40 anys ja han estudiat fora i en la majoria dels casos treballen, també, fora. Perquè en el moment en què ells han estat preparats per accedir als llocs de treball, aquests llocs ja estaven ocupats per la generació de músics anteriors a ells, a més a més estrangers. Fins que aquesta generació no es jubili no podran entrar més músics espanyols a les orquestres d'aquí. La lectura positiva, però, és que el món de la música a Espanya s'està movent molt, genera i necessita músics, i és només qüestió de temps arribar progressivament a un equilibri entre el nombre de músics espanyols i el d'estrangers. En les últimes proves que s'han fet a l'OBC, per exemple, per cada plaça que s'obre hi ha un centenar de sol·licituds, i cada cop més són músics catalans els que guanyen les places: és el cas de dues noies catalanes que van ocupar dues places de violí vacants. Ja fa uns anys que s'està competint en igualtat de condicions. Però no s'ha d'entendre negativament, la presència d'estrangers a les orquestres d'aquí, atès que la música és universal i l'important és fer música amb la més alta qualitat. Aquí encara hi ha la idea que el que ve de fora és millor i això és un pensament equívoc. El que s'ha de treballar actualment a Espanya és l'àmbit educatiu, per tal de crear i educar el públic del futur.

Els músics estrangers a les orquestres d'aquí: fets col·laterals

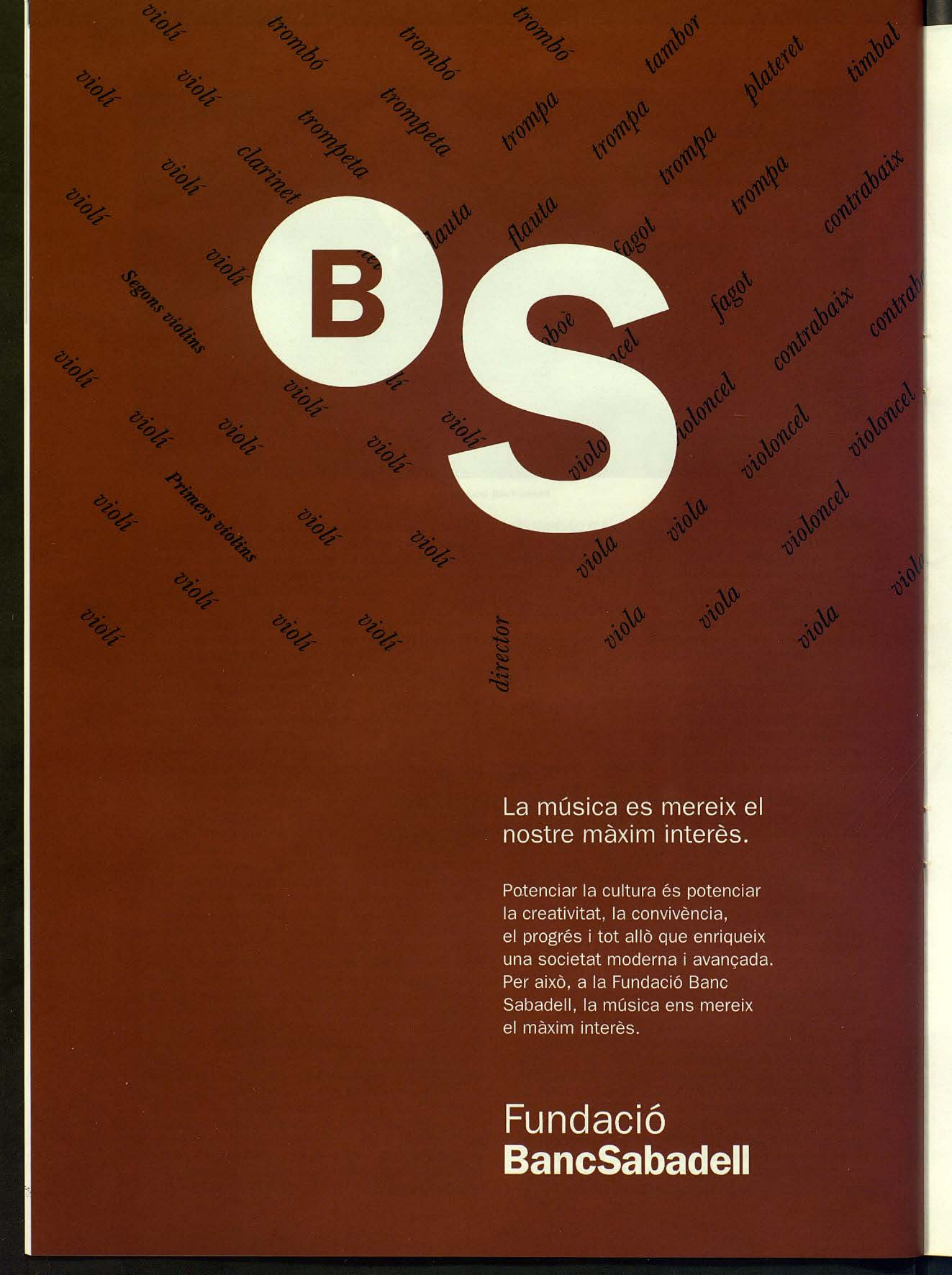
Espanya és territori d'acollida pel que fa a la música. Molts músics de qualitat han trobat a les orquestres catalanes i, per extensió, espanyoles un territori on assentar-se, formar una família, viure-hi, però sobretot desenvolupar-se plenament com a músics. Els Estats Units ha estat un dels països que més músics ha aportat a les orquestres d'aquí. Allà hi ha un gran nivell de formació musical, però en canvi les sortides professionals no són ni tan importants ni tan favorables com ens pensem des d'aquí. Les orquestres americanes –les de primera fila– són molt bones i tenen

Quan l'OBC va convocar audicions per ocupar places, a l'època de Decker, gran part van ser ocupades per instrumentistes nord-americans.

un gran suport econòmic –no s'ha d'oblidar que el sistema d'orquestres americanes es basa en el patrocini privat, les donacions individuals i el percentatge de taquilles–, però quan es surt d'aquest circuit reduït, les altres orquestres no tenen capacitat d'absorció de la quantitat de músics ben preparats que hi ha, perquè es tracta d'orquestres molt centrades en l'àmbit comercial per poder sobreviure, i fan una important part de concerts *pop* i moltes d'elles amb una activitat limitada a quatre mesos a l'any. Per tant, els músics americans en arribar aquí troben la possibilitat –posant com a exemple l'OBC– de fer cada setmana un concert de música de repertori, un tipus de plantejament artístic al qual aspiren una gran part d'aquests músics. El cas dels americans no és únic; són deduïbles les raons que porten molts bons músics de països

de l'Est a desitjar viure i treballar aquí, les condicions econòmiques i laborals d'aquells països encara estan molt lluny de ser mínimament acceptables. Un dels fets col·laterals que suposa la variada i nombrosa presència de músics de procedències diferents a les orquestres catalanes, però cada cop més arreu del món, és la progressiva estandardització del so d'aquestes, una dada que ha generat un debat encara obert: l'oblit progressiu del concepte "escola" que durant anys definia i identificava la procedència dels músics, però també de les orquestres. Actualment en les orquestres preval la recerca del millor nivell musical possible per sobre d'un so específic i característic. L'estandardització del so de les orquestres és un dels factors que més es critiquen avui dia; tanmateix, no s'ha d'oblidar que orquestres com la Filharmònica de Viena o de Berlín tenen encara la idiosincràsia arrelada del concepte "escola": en aquestes orquestres no pot tocar cap músic que no hagi passat pel mestratge dels fundadors i antics músics de l'orquestra. Però a banda d'aquest debat obert, cal matisar que si una orquestra és bona, i el seu director també, el so pot variar i adaptar-se al gust i l'estil que exigeix la música que s'interpreta.

RMC
278

BS

La música es mereix el
nostre màxim interès.

Potenciar la cultura és potenciar
la creativitat, la convivència,
el progrés i tot allò que enriqueix
una societat moderna i avançada.
Per això, a la Fundació Banc
Sabadell, la música ens mereix
el màxim interès.

Fundació
BancSabadell

Internacionalització de les orquestres: associacions i relacions externes

Per tractar de la problemàtica que es pot generar al voltant d'una orquestra professional, existeixen associacions d'orquestres a nivell estatal que busquen la cooperació entre les orquestres membres, i a un nivell superior, entre les mateixes associacions de països diferents, per tal d'afavorir i protegir els drets dels seus membres. A Espanya hi ha l'Asociación Española de Orquestas Sinfónicas (AEOS), que actualment compta amb 29 orquestres membres. L'AEOS manté una relació estreta amb les associacions d'orquestres anglesa, francesa i finlandesa, per tal d'aprendre de l'experiència de la primera –una de les més veteranes– i col·laborar amb les altres. L'associació anglesa és una de les modernitzades i actualment analitzen temes com la protecció de la salut dels músics, a un nivell tan detallat com, per exemple, l'estudi del consum d'alcohol entre els músics. L'associació espanyola tracta des dels problemes de relacions entre les orquestres membres, però també les relacions amb els compositors i amb l'SGAE. Actualment l'AEOS està fent un estudi de les malalties professionals dels músics, i s'està treballant per millorar les relacions amb el Ministeri de Cultura i fins i tot la possibilitat d'establir un diàleg amb el Ministeri de Treball. Un dels problemes més greus és que la legislació laboral no inclou un apartat especial per als músics d'orquestres –amb un règim de treball ben diferent de l'habitual

en un treballador normal– i això afecta a l'hora de compaginar la feina amb les baixes per maternitat o malaltia. A nivell europeu es treballa d'acord amb les altres associacions, i actualment es treballa en la nova legislació en matèria acústica. Perquè si la legislació que promou la Unió Europea s'aplica, s'hauran de tancar totes les orquestres, ja que les freqüències que emet un músic són superiors a les que permet la legislació.

Un altre dels temes més conflictius és la competència deslleial que moltes “pseudoorquestres” de països de l'Est d'Europa exerceixen sobre les altres. Les primeres sovint són orquestres inexistents legalment, que viatgen arreu d'Europa sense pagar seguretat social i cobrant en diners negre, i el més preocupant, tractant els músics com si fossin esclaus: fent-los dormir a l'autobús, entre altres atrocitats. D'altra banda, i en l'àmbit de la mobilitat fronterera, les orquestres i –com a conseqüència– els seus músics, molt sovint troben problemes per tal de viatjar, perquè països com els Estats Units posen grans dificultats a l'hora d'obtenir visats, mentre que Europa és molt més permissiva en aquest sentit. El mateix que succeeix amb músics de països de l'antiga Unió Soviètica, sovint són grans músics els que guanyen una plaça en una orquestra d'aquí –on se'ls ofereix contracte fix, seguretat social, etc.–, però l'Estat no els concedeix el visat per sortir del país. Tot un seguit de circumstàncies que incideixen en una realitat, la mobilitat musical al nostre país.

LLISTA DE NACIONALITATS I ZONES DE PROCEDÈNCIA MÉS NOMBRESES

Orquestra Simfònica
de Barcelona i
Nacional de Catalunya

Orquestra Simfònica del
Gran Teatre del Liceu

Orquestra Simfònica
del Vallès

Catalans	27	17	26
Resta de l'Estat	28	29	14
Estats Units	12	2	1
França	5	6	1
Alemanya	4	10	0
Itàlia	1	1	2
Sud-amèrica	2	5	2
Països de l'Est	8	26	4
	90	102	50

RMC
278

Amb el cor a Catalunya

No han nascut a Catalunya ni tampoc tenen cap antecedent genealògic que els uneixi a aquesta terra. Procedents d'arreu del món, han arribat desconecent la llengua, la cultura, els costums i les tradicions catalanes i, per a més d'un, la integració ha estat un veritable exercici d'adaptació i descoberta. I tot i això, n'han sabut fer quelcom més que un lloc de residència.

per ANA MARÍA DÁVILA

Vinculats a les grans formacions orquestrals o, simplement, exercint la seva activitat artística a Catalunya, els músics estrangers que avui s'hi troben arrelats es senten plenament participants del teixit cultural català i la seva aportació hi resulta inqüestionable.

N'hi ha tantes històries com persones. Des de casos com el del xilè Eulogio Dávalos, fundador del Concurs Internacional de Guitarra Miquel Llobet, o el de l'alemany Peter Thiemann, creador de l'Acadèmia de Música del Solsonès i del Festival d'Estiu de la Catalunya Central, fins al del romanès Gheorge Motatu, que després de vint-i-cinc anys de vida a Catalunya té molt clara la seva identitat: "Jo sóc català", afirma.

Eulogio Dávalos. "Catalunya m'ha fet confiar en la formilitat de l'ésser humà." Va arribar a Barcelona només amb 50 dòlars a la butxaca i una guitarra. Fugia d'aquell Xile de la dictadura pinochetista i confiava que la seva estada a Catalunya no aniria més enllà dels dos o tres anys. N'han passat 32 i amb la tranquil·litat d'aquell que ja sap on és i cap on va, el guitarrista Eulogio Dávalos té clar que la seva vida està aquí.

«Vaig sortir de Xile de la mà del mestre Miguel Angel Cherubito, amb qui jo havia fet duo durant més de vint anys i que llavors estava radicada a Barcelona. Amb el seu ajut, i el d'altres persones del món cultural català, Joan Manuel Serrat entre ells, vaig rebre una carta de Televisió Espanyola dient que em convidaven a participar en un programa. Evidentment, tot era fals, però gràcies a això vaig poder sortir del país i, tres mesos després, ho feia també la meua dona amb les nenes», recorda el músic.

Com tots els exiliats de l'època, la família Dávalos només té records de gratitud pel suport rebut en aquells moments durs. «La solidaritat dels catalans va ser extraordinària. I això ho vaig sentir molt especialment quan una de les meves filles va haver de ser ingressada al Pavelló de Cremats de la Vall d'Hebron arran d'un greu accident domèstic. No teníem com pagar les despeses de l'hospital i llavors tothom es va abocar amb nosaltres, des de gent del barri que no coneixíem de res fins a la Generalitat. Experiències com aquella lliguen d'una manera increïble.»

Quan les coses al seu país van canviar, Eulogio Dávalos ja havia constatat que els versos del seu compatriota Pablo Neruda —«nosotros, los de entonces, ya no somos los mismos»— s'havien fet realitat en el seu cas. Aleshores també ell ja s'havia convertit en una activa figura del món cultural català. «Quan jo vaig venir, Catalunya no era quelcom desconegut per a mi. Entre altres raons, perquè jo havia estudiat amb l'únic deixeble xilè de Miquel Llobet, José Pavez Rojas, que em va ensenyar molta música del seu mestre, com El testament d'Amèlia, per exemple.»

Per aquesta raó, i a més per la important tasca pedagògica que ha dut a terme a Catalunya, Dávalos també ha abocat molts esforços a reivindicar i recuperar la figura d'aquest guitarrista. Un esforç que s'ha materialitzat en la creació d'un concurs internacional que porta el nom de Miquel Llobet i que acaba de celebrar la seva quarta edició. L'any passat, en

el marc d'aquest projecte, es va poder localitzar la fins aleshores perduda tomba del músic.

«Més que un deure, tot això és un sentiment. Jo ho faig perquè sento la necessitat de fer alguna cosa per aquest país», afirma Eulogio Dávalos, que reconeix que, després de tant de temps, la cultura catalana ha deixat la seva empremta en ell. «Crec que Catalunya m'ha donat un sentiment de confiança en la formalitat de l'ésser humà i saber que el caràcter del català és més profund del que es pot pensar en un primer moment».

Peter Thiemann. "La qualitat de vida és més alta aquí que al meu país." El passat mes de setembre va fer vint anys que l'alemany Peter Thiemann va arribar a Barcelona per ocupar la plaça de primer violoncel de l'Orquestra del Gran Teatre del Liceu i tot i ser un artista d'un ampli ventall d'interessos, mai més no s'ha plantejat marxar de Catalunya. «Havia conegut Barcelona una mica abans, el 1982, en el curs d'una gira amb un ensemble de música contemporània. Llavors, havia tingut l'oportunitat de visitar el Liceu per dins i per això, quan l'estiu del 87 va sortir a concurs aquesta plaça, vaig decidir presentar-me», explica Thiemann en un català perfecte.

Amb tota la il·lusió «de poder treballar en un teatre d'òpera important», el músic recorda que només arribar es va sentir «sorpès per l'expansió professional que em va donar l'orquestra, ja que de seguida vaig tenir l'oportunitat de fer concerts i de treballar com a professor del Conservatori del Liceu. Evidentment, tot això va facilitar molt que em quedés a viure aquí».

Una decisió que, el 1994, va haver de superar el difícil tràmol de l'incendi que destruï el teatre i en el qual Thiemann va perdre un violoncel francès del segle XIX. «Va ser una època artísticament molt dura, ja que vàrem estar uns anys sense director titular i amb una temporada reduïda. La nostra sort, però, va ser el compromís de la societat catalana envers el Teatre», recorda el músic.

A nivell humà, Thiemann confessa haver-se sentit acollit des d'un primer moment, tot i que reconeix que «el tòpic que la societat catalana és tancada, fins a cert punt és cert. Ara bé, al cap d'un temps em vaig instal·lar en un poblet de la comarca del Solsonès i haig de dir que la integració allà ha estat molt superior que a Barcelona. Allà em sento com a casa, fins al punt que ara em considero fill de la comarca».

Un arrelament que ell encara ha volgut portar una mica més enllà amb la creació, el 2002, de l'Acadèmia Internacional de Música del Solsonès, una experiència pedagògica estiuenca que es completa amb el Festival de Música de la Catalunya Central. «És un projecte adreçat a estudiants amb perspectiva professional. Tenim un claustre de professors de primera línia internacional i els alumnes gaudeixen de la possibilitat d'actuar en el marc del festival», explica el músic, que aspira a «tornar a la societat catalana i, sobretot a la comarca del Solsonès, tot que el he rebut d'ella».

Per al violoncel·lista, col·laborador també de la Fundació Barenboim-Said, la valoració de la seva vida a Catalunya no pot ser més satisfactòria. «En l'apartat professional, valoro molt positivament l'evolució que ha fet l'activitat musical a Catalunya i en l'aspecte personal, crec que per tots conceptes —clima, gastronomia, gent...— la qualitat de vida és més alta aquí que al meu país.»

RC
278

EULOGIO DÁVALOS

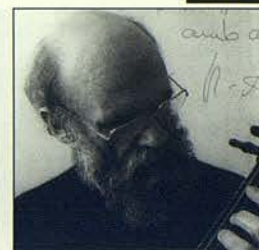
PETER THIEMANN

GUERÀSSIM VORONKOV

MAGDALENA BARRERA

GHEORGE MOTATU

Gueràssim Voronkov. *“Em sento més a casa a Barcelona que a Moscou.”* El violinista i director d'orquestra Gueràssim Voronkov es pren el fet de fer la seva vida a gairebé quatre mil quilòmetres d'allà on va néixer amb naturalitat. *«La de música és una professió itinerant»,* assenyalava el músic, que acompanyat per la seva dona, la també violinista Al-la Voronkova, i les seves dues filles, varen arribar a Barcelona el 1991. Van sortir de Moscou —on tots dos gaudien d'una consolidada trajectòria professional, ella com a violinista de l'Orquestra del Teatre Bolshoi i ell com a titular de l'Orquestra Simfònica del Conservatori Txaikovski— responent a una convocatòria per ocupar dues places de violí a l'Orquestra del Gran Teatre del Liceu. *«En aquell moment nosaltres estàvem bé, però la possibilitat que ens ofería el Liceu era molt bona i vam pensar que si no l'aprofitàvem no en tindríem una altra»,* explica el músic.

Així, la família Voronkov arribà a Barcelona en plena eferescència preolímpica. *«Recordo que va ser una època molt emocionant, tot i que ens vam trobar amb coses que per a nosaltres eren molt diferents»,* explica el músic, que encara riu recordant les vegades que ell i la seva dona varen intentar, sense èxit, que algú els atengués a la carnisseria d'El Corte Inglés. *«Anava passant la gent i ningú no ens deia res, fins que al final acabàvem per marxar avorrits. No teníem ni idea que s'havia d'agafar un número»,* explica, divertit.

Sense conèixer l'idioma —*«aquesta va ser una de les primeres sorpreses»*— i patint una climatologia que, per a ells, resultava adversa —*«el pitjor va ser la calor; ens va costar molt acostumar-nos-hi i no només a nosaltres..., també als instruments»*—, els Voronkov van haver d'aprendre, entre altres coses, *«que el treball no ve per si sol a tu, que has d'anar tu a buscar-lo, que és tot el contrari de com funcionen les coses a Rússia»*.

Voronkov, però, ha sabut aprofitar bé el temps. Director de les orquestres Camerata Mediterrània i Germinans, s'ha encarregat també de posar en marxa l'Orquestra de l'Acadèmia del Liceu. *«Es tracta d'un projecte educatiu i professional molt emocionant i jo em sento molt feliç de ser-hi particip, perquè, a través d'ell, intento aportar el meu granet de sorra al desenvolupament musical d'un país que em va acollir amb els braços oberts»,* afirma el músic, que també sent un especial agraïment a la societat catalana. *«L'ajut que hem rebut aquí no sé si l'hauríem tingut igual a Moscou. Això ens ha fet sentir un gran respecte cap a la gent d'aquí i, de fet, jo ara em sento més a casa a Barcelona que a Moscou.»* De Catalunya també ha après que *«un treball tranquil i ben fet et permet arribar més lluny que un gran esforç a curt termini»*.

Magdalena Barrera. *“Mai hauria imaginat que existís quelcom com el Palau.”* Després de vint anys de vida a Barcelona, molts oblidens que l'arpista Magdalena Barrera és nascuda a l'Argentina. De Buenos Aires va sortir el 1983 per perfeccionar els seus estudis musicals a Holanda i va ser allà on es va assabentar d'una convocatòria per ocupar la plaça de solista del seu instrument a l'OBC.

Des de la seva arribada, el 1987, Barrera es va sentir una mica com a casa a la capital catalana, on va descobrir *«elements que em resultaven lluminosament familiars»* respecte de la seva terra natal, però on trobà també coses del tot inesperades. *«El Palau de la Música, per exemple. Recordo que la meua primera impressió va ser d'una enorme estranyesa. Mai hauria imaginat que existís quelcom així, i menys com a sala de concerts. Vaig necessitar un temps per obser-*

var-lo i, de fet, no vaig deixar de fer-ho tots els anys que l'orquestra va actuar allà».

La idiosincràsia catalana, tan diferent de l'argentina, va ser també un altre fet inesperat per a ella. *«Després d'haver viscut a Holanda, jo pensava que aquí em trobaria un tarannà més proper al meu i llavors em va sorprendre comprovar que la gent era més distant i reservada del que em pensava. Però estic contenta, perquè aquesta experiència m'ha enriquit com a persona.»*

Artísticament, l'arpista també es mostra molt contenta d'haver desenvolupat la seva trajectòria a Barcelona. *«Han passat gairebé vint-i-un anys i cap ha estat igual a l'altre; ha estat sempre una evolució contínua»,* afirma Barrera, que creu que pertànyer a l'OBC ha estat decisiu per a la seva integració a la vida cultural del país. Una integració que l'ha portada a posar el seu virtuosisme interpretatiu al servei de la música de cambra i, també, de la creació catalana contemporània, en particular de l'obra de Xavier Montsalvatge, que li dedicà la partitura *Quatre variacions sobre un tema anònim*.

Per tot això, Magdalena Barrera no té problemes a l'hora d'afirmar que *«fa molts anys que la meua vida està a Catalunya. A l'Argentina hi vaig per visitar la meua família, però em sento plenament particip de la vida cultural d'aquí i en la mesura del que m'ha estat possible, crec que també hi he aportat quelcom. Barcelona és una ciutat magnífica i el que més m'agrada d'ella és que està feta a escala humana».*

Gheorge Motatu. *“Penso com un català i tot ho faig en català.”* El violoncel·lista Gheorge Motatu va néixer a Romania, però fa un quart de segle que el seu cor està arrelat a Catalunya. *«Jo sóc català: penso com un català i tot ho faig en català»,* afirma, sense cap indici de contradicció. Motatu va arribar a Barcelona per ocupar una plaça a l'Orquestra del Gran Teatre del Liceu, però dos anys després accedí, per oposició, a un lloc a l'OBC, formació a la qual restà vinculat durant vint-i-un anys, fins a la seva jubilació, l'1 de març de 2005.

A diferència d'altres músics, però, Motatu sabia molt bé què era Catalunya quan arribà a aquesta terra en aquell ara llunyà 1982. *«El meu pare, que era músic i comptable, era un gran afeccionat a la geografia i a la història, i ell em va transmetre una simpatia per aquest país sense Estat i que anys enrere havia estat un imperi»,* explica.

Llavors, amb el cor obert, Motatu es va sentir *«meravel·lat»* de seguida per una ciutat i una societat amb la qual, de seguida, va trobar molts punts d'afinitat. *«El romanès també és una llengua llatina i com que els músics tenim oïda, a la primera setmana ja ho entenien tot»,* afirma, orgullós. També la música catalana li va resultar propera, *«perquè és molt semblant a la música culta de Romania. Els compositors d'aquí i d'allà tenen la mateixa manera de posicionar-se davant el fet musical»,* assegura l'artista, que al llarg de la seva trajectòria ha interpretat nombroses creacions catalanes contemporànies. *«Això és una cosa que he fet per una necessitat interior, sense cap mena d'obligació»,* assegura.

Per la mateixa raó, i pràcticament des de la seva arribada, Motatu va voler conèixer a fons el país. *«Al cap d'un any de ser-hi em vaig comprar un 600 i llavors me n'anava a visitar pobles, a conèixer la Catalunya profunda»,* evoca el músic, que tant s'emociona sentint *«Els segadors»* com una sardana i que, moltes vegades, ha buscat refugi creatiu al monestir de Montserrat. *«A Catalunya, he trobat el millor lloc per viure. I quan mori, vull que llencin les meves cendres al vent, al Pla de la Calma.»*

RMC
278

El concert amb l'Orquestra Simfònica del Vallès de final de maig al Palau de la Música, l'espectacle conjunt amb Miguel Poveda o l'aparició de *Terra secreta* –un disc brillant i ben diferent de l'anterior, l'extraordinari *Amic, Amat*, també editat per Picap– són tres grans actius amb què la cantant mallorquina i catalana ha culminat la commemoració dels seus quaranta anys de trajectòria professional. Un aniversari que no ho és només d'una artista, sinó que abasta un territori més ampli: el de la cançó i la música en català que es projecten amb qualitat al món.

EVA GUILLAMET

RMC
278

Maria del Mar Bonet

Esclats mediterranis

per JOAN ALCARAZ

–Com ha percebut que el seu públic, al llarg del temps, hagi anat canviant, madurant, eixamplant-se?

–El públic és com un mirall i tu vas evolucionant, però el teu públic també. Al llarg dels anys, hi ha gent que encara reconec, però n'hi ha, sortosament, de nova. I de molt nova, d'altra banda, perquè, cada cop més, tinc nous públics que provenen d'altres països, d'altres cultures.

–Sempre l'ha caracteritzat la capacitat de renovació, d'endinsar-se en diferents entorns musicals... En l'art, la pràctica de la diversitat comporta, ha-

bitualment, la capacitat de risc?

–Sí, perquè sense risc no crec que hi hagi cap obra artística veritablement important, i això vol dir gosar fer coses distintes. També és cert que hi ha grans artistes que ho són fent exactament el mateix al llarg dels anys, però jo sóc partidària dels canvis, d'arriscar sempre.

–Com creu que han influït en la seva evolució els estudis de cant amb Carme Bustamante?

–Aquests estudis, per a mi, han estat molt importants. La Carme em va ensenyar a no cridar, perquè de vegades tenim tendència a emetre sons que ens poden afectar les cordes vocals, i amb ella també vaig aprendre a fer servir adequadament el diafragma. Després, he

anat amb altres professores dedicades al domini de l'energia del cos que també m'han anat molt bé.

–La plaça del Rei va ser, reiteradament, el seu espai natural de trobada amb el públic de Barcelona. L'hi tornarem a veure aviat?

–M'agradaria molt tornar a recomençar aquesta tradició. La plaça del Rei és un espai autèntic, com un teatre a l'aire lliure on noto que el públic s'hi sent a gust. En canvi, el Teatre Grec –on vam actuar-hi amb el Poveda– no m'atreu tant tal com és ara. Té les dependències dels actors i de la gent que hi podem treballar molt malament. En el seu conjunt, és un espai molt bonic, però l'haurien d'arreglar de debò per-

En una altra entrevista que vaig fer-li ja fa disset anys, iniciava el text dient que *"algú ha escrit que es troba en el millor moment de la seva carrera artística"*. Doncs bé, ara que aquesta carrera ja ha arribat a les quatre dècades, aquest "algú" –que seria un autor col·lectiu– podria tornar a dir tranquil·lament el mateix. I això indica, en el cas de Maria del Mar Bonet, la seva capacitat de mantenir un alt nivell des de l'increment de la projecció a l'exterior i un intercanvi musical i cultural que abasta el conjunt de l'àrea mediterrània. La plenitud, en definitiva, que comporta creure a fons en el que es fa i l'ambició de transmetre-ho arreu, sense altres fronteres que no siguin les mentals. Si heu fruit, com és el meu cas, amb *Terra secreta* o *Amic, Amat*, fareu molt bé d'anar al doble àlbum recopilatori *Collita pròpia* (BMG Ariola, 2003) per tal de tornar a assaborir peces molt ben triades d'una gran obra en el seu conjunt.

E. GUILLAMET

què tothom s'hi senti més còmode.

–El seu nou disc, *Terra secreta*, és un homenatge sentit a autors i cançons que estima. Quins altres creadors i temes podrien integrar algun dia un altre treball semblant a aquest?

–Moltíssims, perquè hi ha un seguit de creadors en el món de la cançó d'autor i de la música que jo admiro i amb els quals he col·laborat: el grec Mikis Theodorakis, el turc Livaneli, els brasilers Milton Nascimento i Caetano Veloso... en fi, no acabariem. Un altre dels que m'interessen més és l'italià Enzo Gragnaniello, l'autor d'aquesta meravellosa cançó que és *La música* i que jo vaig incloure al meu àlbum *Salmaia*.

–Dos dels temes de *Terra secreta* volen impulsar una certa recuperació de la figura, massa oblidada, de Guillem d'Efak. Li agradaria trobar noves complicitats en aquest sentit?

–Hi ha molta gent jove que hauria de cantar Guillem d'Efak, perquè és un autor molt jove que va compondre cançons precioses i que, quan era viu, deia coses que mereixen ser cantades ara. En conjunt, s'ha de revisar tot el que va fer perquè és molt important, i no només en el camp de la cançó.

–L'interès que, sobretot els darrers anys, ha aixecat la seva proposta en l'àmbit internacional, contribueix a posar en qüestió el parer dels qui consideren que cantar en català és poc exportable?

–Creure que expressar-se en català no permet que ens projectem és una actitud molt poc valenta. Sempre he pensat que les coses ben fetes poden interessar tothom, més enllà del país d'on provenen. Però ni les multinacionals ni

les editorials d'aquí han apostat realment per crear lligams externs, perquè veuen el nostre com un producte petit, i no és veritat. La gent ha de començar a pensar que amb la nostra llengua podem anar a tot arreu.

–En agrair el lliurament de la Medalla d'Honor del Parlament de Catalunya als Setze Jutges, va dir que la tasca dels responsables polítics era *"assegurar la presència viva de les nostres velles i noves cançons"*. Han tingut ja una receptivitat efectiva, aquestes paraules?

–Han passat pocs mesos, encara, però de moment no he vist que s'hagi anat més enllà dels bons propòsits. Pel que fa a les discogràfiques, estan en una situació difícil a tot el món, i aquí, si no se les ajuda, malament rai. Internet ho ha revolucionat tot, però jo no me'n puc queixar massa, perquè veig que per la Xarxa es compren els meus discos. Personalment, jo no en compro, perquè és un món en el qual no m'he ficat prou. Encara m'agrada entrar a una tenda a triar i remenar.

–Sovint ha carregat contra el paper que tenen els nostres mitjans de comunicació, especialment els audiovisuals...

–I continuo sent crítica, perquè veig molt poc canvi en aquest sentit. Per la televisió, per exemple, ni els noms més coneguts de la cançó en català sortim a explicar el que fem, ni a cantar en directe, ni res de tot això. Aleshores, si la gent no et veu fàcilment en directe, ja m'explicarà!

–Quin creu que és actualment el grau de recepció de les expressions culturals catalanes a la resta de l'Estat?

–Molt insuficient, perquè ni la dreta ni l'esquerra estatals no han defensat cap altra cultura que no fos l'espanyola i han fet el possible per marginar reiteradament les altres. A mi m'agradaria que, quan a Madrid es parlés de catalans, gallecs o bascos, se sabés el que són realment unes llengües i unes cultures distintes i també que això enriqueix l'Estat espanyol, no l'empobreix. I encara sort que hi ha alguna gent, ni que sigui poca, que ho té clar. Jo mateixa, per exemple, tinc públics fidels a Madrid, a Valladolid, a Salamanca i a tot arreu on he anat.

–Ha dit a voltes que la pintura anirà agafant, progressivament, cada cop més protagonisme en la seva vida...

–De fet, he pintat sempre, però només exposo d'uns anys ençà i tinc la voluntat de continuar-ho fent. En canvi, la meua dedicació inicial a la ceràmica es va deturar ja fa temps.

–Pel que fa a la música, quins compositors clàssics li agraden més?

–Me n'agraden molts, però no tinc una predilecció especial. Alguns autors d'una època determinada –Richard Strauss, Debussy, Mahler– m'interessen una mica més, però també en plauen Mozart o Beethoven, són força eclèctics en aquest sentit. Pel que fa a altres gèneres, m'atreu molt el *blues* i, sobretot, el més antic i popular, molt lligat a les classes baixes negres nord-americanes. També m'ha atret sempre el flamenc i m'agraden molt els fados, la música grega, la italiana, la mediterrània en general... Em sedueixen molts tipus de música i crec que el que cal, sobretot, és conèixer les coses. Quan les coneixes, te les pots estimar.

RMC
278

EL MES DE DESEMBRE A L'ABAST

Música "fantàstica" a L'Auditori

Com cada any, l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya ofereix un programa dedicat a la música de cinema, un gènere prolífic que ha donat a la història grans compositors especialistes, però que també ha recorregut grans obres del repertori clàssic popularitzant-les mitjançant el Setè Art. Enguany l'OBC –de la mà de la directora espanyola Virginia Martínez– aproxima l'oient a les bandes sonores de les pel·lícules de ciència-ficció que han marcat la història, tant des dels inicis d'aquest art fins a les seves darreres manifestacions.

per MERCEDES CONDE PONS

TEMPORADA OBC. Dir.: Virginia Martínez. Doyle, Strauss, Williams, Hermann, Ligeti, Navarrete.
L'AUDITORI. 11 i 14 DE DESEMBRE DE 2007 (21.00 h).

L'amant del cine de ciència-ficció podrà viatjar a l'espai, connectar amb una altra dimensió extraterrenal o viatjar a un món de fantasia i terror gràcies als fragments que es podran sentir a L'Auditori de clàssics del cinema, com *Frankenstein de Mary Shelley*, *La guerra de les galàxies*, *Encontres a la tercera fase*, *Parc Juràssic*, *Fahrenheit 451*, *Ultimàtum a la Terra*, 2001: una odissea a l'espai o *El laberinto del fauno*.

Des de l'arxiconegut inici del poema simfònic *Also sprach Zarathustra* (Així parlà Zarathustra) de Richard Strauss, passant per l'estremidor *Requiem* del compositor austríac d'origen hongarès György Ligeti per a 2001: una odissea a l'espai, fins als populars i festius temes de l'americà John Williams per a *La guerra de les galàxies*, *Parc Juràssic* o *Encontres a la tercera fase*, l'OBC interpretarà també peces d'altres mestres de la música per a cinema com són Patrick Doyle (*Frankenstein de Mary Shelley*) o Bernard Hermann. Aquest darrer –de qui s'interpretaran alguns dels seus temes per a *Fahrenheit 451* i *Ul-*

timàtum a la Terra–, un dels compositors més influents en l'àmbit cinematogràfic, compositor de la música de grans clàssics com *Citizen Kane* (d'Orson Welles), *Vertigo*, *Psycho* (Alfred Hitchcock) o *Taxi Driver* (Martin Scorsese) i especialista en l'art de fer de la música el principal mitjà per crear tensió i modular els sentiments del públic de cara a l'acció que molt sovint no s'acaba de veure (un efecte en què Hitchcock era especialista).

Un altre dels al·licients d'aquest concert serà l'audició d'alguns fragments de la banda sonora original de la pel·lícula *El laberinto del fauno*, nominada als Premis Goya i als Oscar en la darrera edició i composta per l'aragonès –establert a Barcelona des de fa molts anys– Javier Navarrete. *El laberinto del fauno* és una producció hispanomexicana, dirigida per Guillermo del Toro, que evoca el drama de la Guerra Civil Espanyola mitjançant la fantàstica imaginació d'una nena que es refugia en les fades i els faunes que troba al bosc i la casa on es trasllada junt a una mare sotmesa i un padastre tirà. És la sego-

VIRGINIA MARTÍNEZ DIRIGEIX AQUEST CONCERT

na part de la trilogia de pel·lícules fantàstiques ambientades en la guerra civil i postguerra espanyola de Guillermo del Toro, la primera de les quals és *El espinazo del diablo*, estrenada l'any 2001.

Javier Navarrete va iniciar la seva tasca com a compositor en l'àmbit de la música electrònica, juntament amb compositors vinculats a la Fundació Phonos, com Eduardo Polonio o el xilè Gabriel Brncic, el seu mestre. Tot i que en els seus inicis es va decantar cap a la composició en la línia de l'escola de Colònia (Stockhausen), es va desviar progressivament d'aquesta línia de treball, derivant cap a una música més propera, fet que el va acostar al cinema.

El Quartet Casals fa deu anys

QUARTET CASALS. Haydn, Bartók, Beethoven.
PALAU DE LA MÚSICA. 3 DE DESEMBRE DE 2007 (20.30 h).

J a fa deu anys que van néixer com a quartet, a l'Escola Reina Sofia de Madrid, i són el quartet de moda en un temps en què sembla impossible que un grup de cambra pugui despertar l'interès entre el públic jove. Però és així, i encara que en menor proporció que les masses que pot moure un grup de pop, el Quartet Casals s'ha convertit en referent per a molts joves músics que desitgen fer música, gaudir-ne fent-la i, a més, guanyar-s'hi la vida.

Han rebut diversos premis, com el

primer premi en el Concurs Internacional de Quartets de Corda de Londres (2000) i d'Hamburg (2002) i reconeixements públics com el Premi Ciutat de Barcelona (2005) o el Premi Nacional de Música (2006) i enregistren amb Harmonia Mundi, segell amb el qual recentment van treure al mercat un disc amb el *Quartet de corda* de Ravel, el *Quartet "Vistes al mar"* d'Eduard Toldrà i l'*Oració del Torero* de Joaquín Turina. Van ser formació de cambra resident a L'Auditori de Bar-

celona la temporada passada, relació que repeteixen aquesta temporada. Duen a terme una intensa activitat concertística a nivell internacional, que recentment els ha portat en gira per nombroses ciutats alemanyes i al Japó. El 3 de desembre celebren, amb un concert al Palau de la Música, deu anys d'un projecte d'èxit, caracteritzat per la il·lusió de la joventut, la maduresa del coneixement i l'estimació a la música, amb un programa complet en el qual interpretaran el *Quartet per a corda*, op. 33 núm. 5 de Haydn, el *Quartet per a corda* núm. 4 de Bartók i el *Quartet per a corda D810*, "La mort i la donzella" de Schubert.

oliviaplaza | hotel

la ciutat als teus peus

Notes de disseny i confort

donen vida a l'Olivia Plaza Hotel, el 4 estrelles més cèntric de Barcelona. L'acurat interiorisme de les seves 113 habitacions, l'atenció personalitzada i la seva ubicació privilegiada a la plaça de Catalunya el converteixen en l'elecció perfecta.

nineteen bar restaurant,

un lloc perfecte per xerrar o relaxar-se, per assaborir una cuina mediterrània, fresca i lleugera a qualsevol hora del dia (cuina fins a les 23.00 h).

PL. CATALUNYA 19 · 08002 Barcelona

T 93 316 87 00 · oliviahotels.es

EL MES DE DESEMBRE A L'ABAST

Recordant Marlene Dietrich

SESSIÓ "GOLFA" AL LICEU. Angela Denoke, soprano. Tal Balshai, piano. Michael Griener, percussió. Jan Roder, contrabaix. Balshai, Hollaender, Kreuder, Mackeben, Weill.
FOYER DEL GRAN TEATRE DEL LICEU. 14 DE DESEMBRE DE 2007 (22.00 h).

Dins de la programació del Gran Teatre del Liceu tenen cabuda des de fa uns anys les anomenades "sessions golfes", espectacles en què sovint es transgredeixen els límits del gènere operístic, proposant alternatives emparentades amb aquest, ja sigui per la coincidència del factor líric, ja sigui per una voluntat de sobrepassar el "teló d'acer" que separa normalment l'espectacle del públic.

Per això aquestes "sessions golfes" acostumen a fer-se a l'espai alternatiu que s'habilita a l'anomenat Foyer del Liceu, en realitat un bar o cafeteria que per les seves dimensions i polivalència permet incloure un escenari mòbil en funció de les necessitats de l'espectacle. En aquesta ocasió, la primera de les "sessions golfes" programades dins de la temporada 2007-08 és un recital doblement atractiu. D'una banda, per la presència d'una de les sopranos més reclamades internacionalment, Angela Denoke; de l'altra, pel personatge que serveix d'excusa per programar aquest espectacle dins de la programació "golfa": la mítica cantant alemanya Marlene Dietrich. Ja és, d'entrada, prou element de reclam el fet de contraposar dues fortes personalitats com són la de la coneguda actriu cantant amb la de la cantant d'òpera –fortament aplaudida a l'escenari barceloní per les seves interpretacions en *Katia Kabanova* o *Wozzeck*–, però també ho serà, de ben segur, la possibilitat de revivir l'atractiu i encís d'una de les muses del segle XX.

Marlene Dietrich (Berlín, 1901-París, 1992) va obtenir reconeixement i admiració internacional arran de la seva participació en la primera pel·lícula europea sonora, *L'Àngel blau* (*Der blaue Engel*, 1930), dirigida per Josef von Sternberg.

Així va néixer el mite de la Dietrich, una dona i artista capaç de remoure el més profund del llavors tímid pensament occidental. Sota les ordres de Von Sternberg va protagonitzar pel·lícules com *Caprici imperial* i *Exprés de Xangai*, en què Dietrich interpretava *femmes fatales*, un títol que amb els anys traslladà a la vida real al sortir a la llum la seva agitada vida sentimental, tant amb homes com amb dones. Però a banda dels seus dotes interpretatius, Marlene Dietrich també va aconseguir fama gràcies a la seva distintiva veu, greu i aspra, amb la qual va cantar davant les tropes de soldats americans per tal d'alleugerir el pes de la Segona Guerra Mundial. A partir dels anys cinquanta, Marlene Dietrich va fer gires internacionals com a actriu de cabaret, tot inclouent en el seu repertori cançons de les seves pel·lícules però també d'altres populars d'aquells temps.

Són aquestes cançons –clàssics de Friedrich Hollaender, Peter Kreuder, Theo Mackeben i Kurt Weill, entre d'altres– les que evocarà la soprano alemanya Angela Denoke, també polifacètica i versàtil, amb un repertori operístic que comprèn tant la cruesa de personatges –en certa manera també pròpia de *femmes fatales*– com la *Salome* d'Strauss, la Marie en el *Wozzeck* de Berg, la Marschallin en el *Cavaller de la rosa* d'Strauss o la Marie/Marietta en *Die tote Stadt* (La ciutat morta) de Korngold, amb la puresa d'altres com l'Elsa en el *Lohengrin* de Wagner o la filla del protagonista en el *Cardillac* de Hindemith. L'espectacle és certament suggerent, tant pel que fa a l'aspecte musical –Denoke posseeix en realitat un timbre àcid, però molt més agut que el de la Dietrich– com pel pròpiament dramaturgic.

Sondheim, al Paralel amb Dagoll Dagom

per J. C. C.

Dagoll Dagom, després de les *rentrée* amb èxit renovat de *Mar i cel* al TNC i amb menys aquiescència de la segurament prevista d'*El Mikado*, torna a fer front a un nou musical, jugant l'atòt en principi segur d'un autor tan agermanat amb l'èxit com és el nord-americà Stephen Sondheim. I ho fa també amb una proposta ben greixada pel que fa a producció, ambiciosa i dotada d'un equip que vertebrarà alguns dels noms més solvents de la factoria Dagoll Dagom, començant per les direccions, dramaturgíca i escènica, respectivament de Joan Lluís Bozzo i Joan Vives, i continuant per un quadre d'interprets en els quals destaquen els gairebé fixos de la casa Teresa Vallcrosa, Carlos Gramaje i Josep Maria Gimeno, més Gisela (televisiva ex *Operación Triunfo*) i Mone. Sobre el paper, per tant, un panorama ric en al·licients que intentarà novament posar sobre la cartellera barcelonina les excel·lències d'aquest model propi –de Dagoll...– de musical; un model que defensa l'ús de la llengua catalana, mèrit important en un terreny tan poc propici, i que té definitivament una personalitat molt marcada i compta amb una considerable capacitat de convocatòria.

Stephen Sondheim és l'autor, entre d'altres, de musicals tan importants com *Company*, *Gypsy*, *A little night music* i *Sweeney Todd*, alguns ja coneguts a casa nostra. *Bosc endins* (*Into the woods*) és una mena de conte dintre de contes –referències a alguns dels més populars–, en un context màgic i final no feliç però obert, que l'allunya d'altres obres del seu autor. Definitivament, els premis Tony atorgats l'any 1988 al millor llibret i a la millor partitura de teatre musical, li atorguen un aval solvent.

BOSCOS ENDINS. Música i lletra: Stephen Sondheim. Llibret: James Lapine. Traducció i adaptació: Joan Vives, amb la col·laboració de Joan Lluís Bozzo, Gisela, Marc Pujol, Josep Maria Gimeno, Teresa Vallcrosa, Mone, Carlos Gramaje. Dir. musical: Joan Vives. Escenografia: Jon Berrondo. Vestuari: Mercè Paloma. Dir. escènica: Joan Lluís Bozzo. Producció: Dagoll Dagom. **TEATRE VICTÒRIA. DESEMBRE DE 2007.**

Música de nens i per a grans

CAMBRA A L'AUDITORI. Jordi Masó, piano. Ginastera, Schumann, Debussy, Casablanco, Del Puerto, Mompou, Turina, Villa-Lobos.
L'AUDITORI (SALA ORIOL MARTORELL). 13 DE DESEMBRE DE 2007 (20.30 h).

Diu que la infància és potser l'època més feliç en la vida d'un home. Aquell estadi en què la realitat i la fantasia es confonen, en què la credulitat i la ingenuïtat van de la mà, però també l'època de més fragilitat, en què el mal és encara més dolorós que en la maduresa. Per això no sobta descobrir en la història de la música un nombrós catàleg d'o-

bres dedicades o inspirades en els nens, però no per això destinades només a l'infant. Molt sovint les obres que escriuen els grans inspirant-se en els més petits van envoltades d'un hàbit de nostàlgia embafat d'una subtil tristesa per la pèrdua d'una innocència irrecuperable i enyorada.

El pianista català Jordi Masó proposa en recital pianístic a la sala Oriol Marto-

rell de L'Auditori, una revisió i selecció del catàleg musical dedicat als infants, en què tenen cabuda les conegudes *Kinderszenen* (*Escenes d'infants*, 1838) de Robert Schumann –un exemple de l'aparent simplicitat d'una música joiosa que amaga la complexitat de la visió de l'home madur–, el *Children's Corner* (*El racó dels nens*, 1908) de Claude Debussy –en clau més juganera però no per això més senzilla–, el *Rondó sobre cançons populars infantils argentines* de Ginastera, les intimistes *Escenes d'infants* de Mompou, les *Niñerías*, op. 21 de Joaquín Turina, *A prole do bebê* d'Heitor Villa-Lobos i dues visions contemporànies: *Triptic infantil* de Benet Casablanco i *Cuaderno para los niños* de David Del Puerto.

Rossini humanitza La Venta focs

Sóc conscient que pot sorprendre parlar d'una tetralogia "també" rossiniana, però en tot cas no es pot negar que amb *La Cenerentola*, estrenada el mes de gener del 1817, el compositor italià va tancar el cicle de la seva millor producció *buffa*; cicle format per quatre òperes, obert amb prou feines quatre anys abans, el 1813, amb *L'italiana in Algeri*, continuat el 1814 amb la rèplica *Il turco in Italia*, esclatada zenitalment amb *Il barbiere di Siviglia* (1816), i rematada amb el títol que ara, a les envistes de Nadal, reposa la programació del Gran Teatre del Liceu.

per J. COMELLAS

Res ni abans ni després no defineix de manera més exacta el concepte rossinià d'òpera *buffa*. El compositor que aleshores amb prou feines havia complert trenta anys, es trobava en plenitud creativa, en els anys –a partir del 1815– en què Barbaia el va contractar per al Teatre San Carlo de Nàpols, fet aquest que no li impedia de viatjar arreu de la península, gairebé sempre sofrint les incomoditats –memoriades per ell d'una manera explícita– d'uns mitjans de transport no gens idíl·lics. No oblidem que entre 1813 –*L'italiana...*– i el 1818, *Moisè in Egitto*, va compondre ni més ni menys que catorze òperes. I catorze, però... dies, són els que la llegenda atribueix com a període de temps que va necessitar el compositor per escriure *La Cenerentola*, a partir d'una conversa, també legendària, amb el llibretista Ferretti.

Admirador de Mozart, i no ho oblidem, també de Bach i de Haydn, va sentir una mena de foguerada d'inspiració quan Ferretti li va insinuar el tema de la Venta focs, malgrat la immediatesa d'altres òperes a redós d'aquest conte dels seus contemporanis Stefano Pavesi i Nicolò Isouard. Tot i que immortalitzat en el segle XVII per Perrault i posteriorment pels germans Grimm, l'aventura de la criada/princesa té referenciades unes tres-centes versions i malgrat com la detestava aquell gran i admirat intel·lectual i persona que va ser Alexandre Cirici Pellicer, és considerat un dels arguments més importants de la història de la literatura universal.

En Rossini el conte es converteix gairebé en un melodrama amb final feliç, en què el compositor va destil·lar-ne els components més humans i en va defugir els fantàstics. Aquí no hi ha ni fada bona, ni sabata perduda i miraculosament trobada, ni carrossa, ni res que no sigui natural i humà. El compositor humanitza la història, i tan sols es limita a exagerar la dimensió caricaturesca d'alguns dels personatges –Don Magnifico, Dandini i les germanastres, amb reminiscències llunyanes de la *commedia dell'arte*–, i a manipular aspectes perifèrics de l'argument tot po-

tenciant-ne la credibilitat de base realista; tanmateix sense traïr la naturalesa originària de conte que mai no deixa de ser. Observem també que la maldrastra és aquí padrastra, transfigurant en un antic noble arruïnat que cerca en el casament de les seves filles la recuperació, sobretot del seu antic estatus de subsistència i de passada el de relació social.

Rossini dominava més la situació que no el perfil dels personatges –altrament del que succeeix en Mozart–; personatges que, per tant, esdevenen més arquetips que no dotats de sofisticació psicològica. Així, l'obra avança a força de seqüències, o de trobades, en les quals el compositor vessa la seva desbordant inventiva melòdica i la seva capacitat per dibuixar les situacions; un exemple molt clar és el septet que clou el primer acte, una de les pàgines més brillants de la lírica rossiniana. En tot cas, tota l'obra és un *continuum* de bellesa musical, un culte a la vocalitat, exquisida, brillant i natural –en el sentit de, fins i tot, terapèutica per a la veu. Destaquen les dues esplèndides àries de Don Magnifico, el duo inicial entre la protagonista i el príncep “*Un soave non so che*” i sobretot la bellíssima ària final de la mateixa protagonista “*Nacqui all'afano*”.

Aquí es donen perfectament la mà la brillantor amb l'excel·lència; mai ni la vulgaritat ni el tòpic o la manca d'idees, tot fent bo el judici d'Stendhal, que afirmava que Rossini era un gran poeta còmic, que tanmateix va ser obligat, contra la seva voluntat i criteri, a seguir els camins de l'erudició.

La versió que ens arriba ara promet ser important, tant pel que fa a la producció com a un repartiment d'un nivell difícilment superable, encapçalat pel duo que formen la mezzosoprano nord-americana Joyce DiDonato i el tenor peruà Juan Diego Flórez. D'ell més o menys ho sabem tot, però d'ella molt

menys, malgrat el seu debut liceístic –discret– el maig del 2006 en una versió de concert de *Nabucco* que no li va permetre lluir la seva categoria. Encimbellada com una de les millors mezzosopranos rossinians del moment, envolada en el món internacional des de Pesaro de la mà del gran especialista Alberto Zedda, té en *La Cenerentola* –literalment La Venta focs– un dels seus personatges preferits. En el seu històric, encara relativament jove, compta darrerament amb el Metropolitan Opera's Beverly Sills Award atorgat aquest mateix any.

Don Magnifico serà Bruno de Simone, un baix *buffo* també eminent, nascut a Nàpols i deixeble de Sesto Bruscanini que també compta amb un significatiu i recent premi, el Rossini d'Oro atorgat en l'edició d'enguany del Festival de Pesaro.

El jove baix baríton asturià David Menéndez, que va actuar en *Boulevard Solitude*, serà Dandini, el criat desvergonyit; Alidoro el preceptor, el baix illenc Simon Orfila i la mezzosoprano Itxaro Mentxaka i la soprano Cristina Obregón seran les ridícules i tibades germanastres Tisbe i Clorinda.

Cosa que dissortadament no és habitual, en aquest cas també és important advertir de la categoria del director, el nord-americà Patrick Summers. És titular de l'Òpera de Houston des de fa una desena d'anys i compta amb una trajectòria de molt relleu als Estats Units, especialment en el repertori italià, encara que ha treballat des de l'òpera barroca a estrenes de compositors actuals; tanmateix, és poc conegut a Europa. Va debutar al Metropolitan el 1999 i hi ha tornat posteriorment en projectes de notable envergadura. Un enregistrament d'àries belcantistes amb Renée Fleming va ser distingit amb un Premi Grammy.

LA CENERENTOLA de Gioacchino Rossini. Llibret: Jacobo Ferretti. Joyce DiDonato. Juan Diego Flórez. Bruno de Simone. David Menéndez. Simon Orfila. Itxaro Mentxaka. Cristina Obregón. Dir. escènica: Joan Font. Escenografia: Joan Guillén. Dir. musical: Patrick Summers. Nova producció: Gran Teatre del Liceu, Welsh National Opera (Cardiff), Houston Grand Opera, Gran Théâtre de Ginebra.
LICEU. DEL 23 DE DESEMBRE 2007 AL 20 DE GENER DEL 2008.

RMC
278

20 ANYS

CATALUNYA
MÚSICA

Intensament clàssics
www.catalunyamusica.cat

PAPER D'ASSAIG

La música, sovint...

per NARCÍS
COMADIRA

POETA

Quan va entrar la música en els replecs de la meva ànima? Amb l'eufòria rampejadora de les promeses adolescents o amb la desolació premonitòria de les seves desconcertants sensacions de fracàs? Ho diré d'una altra manera: ¿la música va anar, d'entrada, més lligada a la tristesa o a l'alegria? En el meu cas, i no crec enganyar-me, va anar del tot lligada a aquestes estranyes mars de tristesa irracional que s'enduen els cors adolescents. Per això, quan vaig llegir aquell poema de Baudelaire que comença: "*La musique souvent me prend comme une mer!*", vaig sentir-me comprès del tot i corroborat en els meus sentiments. Sí, la música sovint se m'endua com un mar. M'era vehicle i m'era territori, m'era espai i m'era temps i, sobretot, m'era llenguatge sense un sentit que m'obligués a sortir de mi mateix. Era jo qui donava el meu sentit a la música –o, enganyosament, m'ho pensava–; però no, era el seu onejar que se m'endua cap a les seves profunditats, no pas les meves. Era la seva matèria espessa, era la seva estructura, el seu sistema de proporcions, el seu transcurs, que em donaven matèria als sentits, equilibri al desconcert, ordre al caos, organització a les intuïcions juvenils que sorgien dins meu a batzegades. La música m'era refugi i m'era bàlsam. Estic parlant de l'adolescència, quan la cera verge anímica que ens constitueix comença a prendre les seves formes definitives. Però, i en la infantesa?

Vaig tenir la sort, de nen, d'aprendre el llenguatge de la música, els seus rudiments, paral·lelament al sistema de la lectura i l'escriptura. Vaig aprendre a desxifrar alhora una melodia senzilla i el seu ritme i una notícia d'un diari. I encara que després no vaig continuar gaires anys el meu aprenentatge musical, sí que puc dir que la música ha estat sempre una constant en la meua vi-

da. I quina música?

De nen recordo dues peces especialment: el minuet de *Don Giovanni* i la cançó de *La flauta màgica*. Eren unes adaptacions fàcils per a piano, per tal que poguéssim tocar-les amb els nostres ditets rodanxons, però alguna cosa hi quedava de la música original. O sigui que Mozart va comptar d'hora per a mi, i encara compta. També m'agradava Beethoven, és clar, però més que no pas la *Cinquena*, que arrabassava els meus companys escoltes, jo m'estimava més la *Setena*. I sobretot les sonates per a piano que la meua germana –ella sí havia perseverat en els seus estudis musicals– tocava a totes hores quan preparava els seus exàmens: la *Patètica* i l'*Apassionata*. També m'agradava Chopin. Aquest era el millor remei per a les turbulències sentimentals adolescents. Aquell preludi de la gota d'aigua, com en deïem, se'm ficava al cor i me'l feria i me'l calmava alhora, m'era dolor i m'era plaer. Des de llavors adoro Chopin. I Schubert, és clar. *El tell*, *La truita*, *Rosa de bardissa*, cançons que cantàvem traduïdes, però també la simfonia anomenada *Incompleta*, que jo trobava completa del tot. I Brahms! Beethoven, Schubert i Brahms sempre em vénen lligats a un paisatge subalpí de llacs i boscos i prades i camins amb un horitzó de muntanyes altes al fons.

Després em vaig fer gran. Vaig fer disset anys i vaig descobrir Bach i el gregorià.

JOHANN SEBASTIAN BACH

gorià. Bach amb la *Passió segons sant Mateu*, escoltant-la i com a intèrpret d'algun coral, i també tocant –llavors vaig tocar un temps la flauta dolça– alguna melodia senzilla. Bach va ser, i també el gregorià, el darrer gran configurador de la meua ànima i dels meus gustos musicals.

Quan vaig entrar al seminari de Girona, el gregorià em va fascinar totalment. Els himnes de les hores canòniques, les antífoes, els salms, i totes les parts de la missa, les fixes i les variables, totes les melodies que acompanyen el gran discurs de l'any litúrgic. Una música que servia la paraula, que la subratllava, la matisava, l'amanyagava, la feia dringar de forma meravellosa. Ser una veu més en un cor que canta una melodia gregoriana és una de les experiències musicals més profundes de la meua vida. Sentir-se endut per un mar, però, ara sí, per un mar lligat a un sentit exterior al qual el cor s'abandonava amb confiança.

Bach i el gregorià, el gregorià i Bach, són els culpables que mai no m'hagi agradat Wagner. El trobo pesat, prolix, brut, grapejador d'ànimes i, amb perdó, escalfa braguetes. No nego que pugui ser un compositor d'enorme importància en la història de la música occidental. Però jo, per sort, vaig arribar-hi tard. Quan la meua ànima i la meua sensibilitat ja sabien què buscaven. I em vaig dedicar a Purcell i a Monteverdi, a Vivaldi i a Corelli. I també a Fauré, a Schönberg i a Béla Bartók. I a molts d'altres. Però, per mi, la música és Bach i és Mozart. És Beethoven i és Schubert i és Chopin. I el gregorià, és clar.

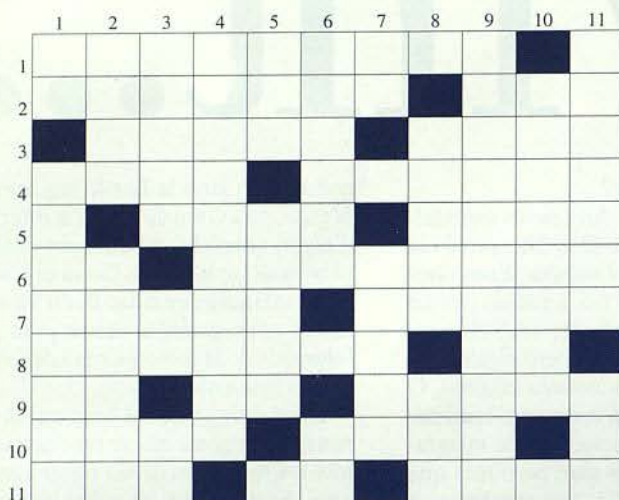
En moments tenebrosos, el prefaci de la Vigília pasqual, amb aquell impagable *o felix culpa*, o bé la tercera lliçó de matines de Nadal, em sembla recordar que amb un text d'Isaïes, tal com es cantava a Montserrat abans de les darreres reformes litúrgiques, amb aquell *et cecidit flos*, paradoxalment esperançador per obra de la música, encara em conforten l'ànima.

Sí. La música sovint se m'endú com un mar.

RMC
278

per EDUARD V. PATSI

Música encreuada

1	P	A	S	T	O	R	A	L		D	O
2	A	D	A	G	I	O		I	C	O	
3	T	I	M	B	A	L	E	R	A		A
4	E	N	O	R		L	L	I	T		L
5	T	E	T		B	A	R	C	A	R	O
6	I	R		A	O		C	A	L	Z	E
7	C	A	N	T		D	E		L	A	
8	A	T	R	I	L		C	A	U		T
9		S	A	U		E		O	N	C	E
10	S		M	L	X	I	V		A	U	R
11	I	T	A	L	I	A	N	A		A	R

Música encreuada de novembre 2007 (núm. 277)

Horizontals. 1. La *Setena* de Xostàkovitx. La major. 2. El de Barber i el d'Albinoni. Organització Musical Desafinada. 3. Cap-ses transparents que mai no s'utilitzen per triar director en una orquestra pública. Una bona part d'en Josep Ardèvol (compositor). 4. Violí, violoncel i piano. Claudio, compositor nascut a Muñeca de la Peña (Palència). 5. Rimski, Ruera o Respighi. El diccionari gruixut de l'"Academia Española", la Real. Teatre Cordovès d'Obres Reals. 6. Atzucac *in extremis*. Victorejada amb un gran clam. 7. Hi van morir Vivaldi, Mozart i Beethoven. Kimet, el desordenat. 8. La *Vuitena* de Schubert s'esmuny pel 7 vertical. Llengua occitana. 9. Amb aquestes dues i les dues següents us surt el pis on vivia Erik Satie a Arcueil. Àpat a migdia. 10. Instrument de metall. Dugui a terme. Mi major. 11. Cal per fer sonar la viola. 440 Hz. Capvespre, com el dels déus de Wagner. **Verticals.** 1. Òpera de Verdi (dues paraules separades per un quadrat). 2. Aspre, desagradable a l'oïda, malament si un músic es defineix amb aquest adjectiu (cap amunt). Per ballar cal moure-la (s'esmuny cap a l'esquerra de l'11 horitzontal). 3. L'àpat a migdia s'ha desordenat i ha sortit el futur del verb dir, tercera persona plural i cap amunt. Experts Afinadors. Boca avocàlica. 4. Considerar Mozart un percussionista i Miles Davis un compositor del barroc. 5. L'inici d'en Nielsen, compositor nòrdic. La, Do, La, La, Do. Lecuona, Ligeti o Lutoslawski. 6. Cants espirituals negres. Si britànic. A mig to de Mi. 7. Richard Strauss. Reger, Ravel o Rossini. Estimada Àdama capgirada. 8. La major. Si no n'hi ha, no hi ha música. Temps d'esbarjo fent la vertical. 9. Sistema musical impulsat a Catalunya per Robert Gerhard. 10. Afí a algun mètode: Orff, Willems, etc. La major. 11. Autor de la *Simfonia del Nou Món*, amb la inicial del nom, si us plau. El que sona quan a la partitura diu G. P. (gran pausa).

Solucions en el número següent.

sidokus.com

Instruccions: Per resoldre el *sidoku* cal posar en cada casella una nota musical (Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si), tenint en compte que les set notes han d'aparèixer en cada columna, en cada fila i en cada zona (una zona queda delimitada per vores més gruixudes). Les notes

SOL	FA	MI	DO	RE	SI	LA
LA	SI	RE	FA	DO	SOL	MI
RE	DO	LA	SOL	SI	MI	FA
DO	LA	FA	MI	SOL	RE	SI
FA	MI	SOL	SI	LA	DO	RE
MI	SOL	SI	RE	FA	LA	DO
SI	RE	DO	LA	MI	FA	SOL

que ja estan posades són pistes que ajuden a completar aquesta particular composició musical. I encara hi ha una altra pista: si s'interpreten les notes que hi ha a les caselles ombrejades (en ordre: d'esquerra a dreta i de dalt a baix) sonen els primers compassos de la peça musical que s'indica al peu del *sidoku*.

Solucions en el número següent.

DO	LA				RE	FA
SI				DO		
				SOL		DO
			MI			
MI		FA				
		SOL				SI
SOL	RE				LA	MI

<www.sidokus.com>

El desembre congelat (nadala popular)

RMC
278

concerts

BARCELONA (BARCELONÈS)

1 DESEMBRE	20 h	Liceu	<i>Aida</i> de Verdi. Dir.: Daniele Callegari.
	21 h	Palau	Comelade-Fumero The Art. Eixample of Canigó + Big Band Esmuc-Taller de Músics. <i>Tete, 10 anys</i> . (Festival Internacional de Jazz de Barcelona).
2 DESEMBRE	12 h	Palau	Concurs Cant Coral. Los Chicos del Coro. (Fundació Marfà).
	17 h	Liceu	<i>Aida</i> de Verdi. Dir.: Daniele Callegari.
	19 h	Palau	Orqu. Simf. de Dnepropetrovsk. Gershwin, Bernstein, Barber. (Promoconcert).
3 DESEMBRE	20.30 h	Palau	Quartet Casals. Haydn, Bartók, Beethoven. (Ibercamera. Cambra).
9 DESEMBRE	19 h	Aud. Winterthur	Orquestra Simfònica Julià Carbonell de les Terres de Lleida. Jordi Castellà, piano. Dir.: Alfons Reverté. Boliart, Granados, Grieg, Haydn, Penderecki, Benejam, Bartók, Oltra.
11 DESEMBRE	21 h	Palau	London Baroque. E. Kirkby, soprano. P. Harvey, baríton. Bach. (Euroconcert).
	21 h	L'Auditori	Temporada OBC. Dir.: Virginia Martínez. Música de cinema fantàstic. Doyle, Strauss, Williams, Hermann, Ligeti, Navarrete.
12 DESEMBRE	20 h	Catedral	R. Fresco, orgue. Ll. González Martí, trompeta. Messiaen, Darasse, Langlais, Montsalvatge. (L'Orgue de la Catedral de Barcelona. Euroconcert).
13 DESEMBRE	19.30 h	Petit Palau	Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana (patrocinat per Fundació Caixa Catalunya). Jordi Armengol, piano. Dir.: Jordi Casas Bayer. Ll. Millet, Pujol, Nicolau, Vives, Ll. M. Millet. (Cambra Coral).
14 DESEMBRE	21 h	Palau	Marlena Smalls & The Hallelujah Gospel Choir. (Fest. de Gospel de Catalunya).
	21 h	L'Auditori	Temporada OBC. Música de cinema fantàstic. (Segona audició).
15 DESEMBRE	19 h	Palau	OSV. Dir.: José Antonio Sainz Alfaro. Festival de valsos i danses. Debussy, Brahms, Txaikovski, Rossini, Strauss. (Concerts Simfònics al Palau).
	21 h	Nau Ivanow	Filharmonia Gaudí. Falla, Granados, Albéniz, Turina, Toldrà.
	22.15 h	Palau	Orqu. de Cambra i Cor de Bielorrússia. <i>El Messies</i> de Händel. (Promoconcert).
16 DESEMBRE	11.15 h	At. Barcelonès	Orquestra de Cambra Amics dels Clàssics. Dir.: Joan Palet i Ibars.
	19 h	Aud. Winterthur	Cor Vivaldi. Dir.: Òscar Boada. <i>Els pastorets. El Musical</i> d'Albert Guinovart (llibret: Jordi Galceran).
18 DESEMBRE	21 h	Sta. Maria del Mar	Cor i Orqu. Fil. de Pardubice. Solistes vocals. Dir.: David Svec. <i>El Messies</i> de Händel. (Concerts a Barcelona. Sessions el 19 i 20 de desembre a les 21 h).
20 DESEMBRE	19.30 h	Petit Palau	Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra. Josep M. Colom, piano. Gerard Claret, concertino director. Turina, Sibelius, Barber, Mozart.
	21 h	Palau	Katie Graham Ensemble + Joyful Gospel Choir. (Fest. de Gospel de Catalunya).
21 DESEMBRE	21 h	Palau	OSV. Cor Jove de l'Orfeó Català (patrocinat per Aliança). Josep Carreras, tenor. Ainhoa Arteta, soprano. Dir.: David Giménez. Concert de Nadal. (Palau 100).
	21 h	L'Auditori	Temporada OBC. Cor Lieder Càmera (dir.: Glòria Coma). Christine Wolf, soprano. Katarina Karnéus, mezzosoprano. Werner Güra, tenor. Florian Boesch, baríton. Dir.: Salvador Mas. <i>Oratori de Nadal, Cantates núm. 4, 5 i 6, Magnificat</i> de Bach.
22 DESEMBRE	19 h	L'Auditori	Temporada OBC. (Segona audició).
23 DESEMBRE	11 h	L'Auditori	Temporada OBC. (Tercera audició).
	11.30 h	Palau	OSV. Dir.: J. A. Sainz Alfaro. Festival de valsos i danses. Debussy, Brahms, Txaikovski, Rossini, Strauss. (Concerts Simfònics al Palau. Matinals).
	17 h	Liceu	<i>La Cenerentola</i> de Rossini. Dir.: Patrick Summers.
	19 h	Aud. Winterthur	Orquestra Simfònica Julià Carbonell de les Terres de Lleida. Cor de Cambra de l'Auditori Enric Granados (dir.: Xavier Puig). Chantal Botanch, soprano. Marta Infante, mezzosoprano. Salvador Parron, tenor. Carles Canut, narrador. Dir.: Alfons Reverté. <i>El Rei David</i> de Honegger.
24 DESEMBRE	18 h	Palau	Strauss Festival Orchestra. Strauss. Concert d'Any Nou. (Promoconcert).
26 DESEMBRE	18.30 h	L'Auditori	Orqu. Strauss Slovac Sinfonietta. Gala Strauss (Concerts a Barcelona).
	19 h	Palau	Concert de Sant Esteve de l'Orfeó Català.

RMC
278

	21.30 h	L'Auditori	Orqu. Strauss Slovac Sinfonietta. Gala Strauss (Concerts a Barcelona).
27 DESEMBRE	18.30 h	L'Auditori	Orquestra Filharmònica d'Iassy. Gala Strauss. (Concerts a Barcelona).
	20 h	Liceu	<i>La Cenerentola</i> de Rossini. Dir.: Patrick Summers.
	21.30 h	L'Auditori	Orquestra Filharmònica d'Iassy. Gala Strauss. (Concerts a Barcelona).
28 DESEMBRE	20 h	Liceu	<i>La Cenerentola</i> de Rossini. Dir.: Patrick Summers.
	21 h	Nau Ivanow	Duet Evelio Tíeles, violí, Àngel Soler, piano. Mozart, Beethoven, Saint-Saëns.
29 DESEMBRE	20.30 h	Petit Palau	Ensemble de l'Orquestra d'Òpera de Barcelona. Solistes vocals. Grup de flamenc. Òpera i flamenc. Sorozábal, Bizet, Verdi, Lara, Penella, Falla, flamenc. (Música & Música, SRL).
30 DESEMBRE	18 h	Liceu	<i>La Cenerentola</i> de Rossini. Dir.: Patrick Summers.
	20.30 h	Petit Palau	Ensemble de l'Orquestra d'Òpera de Barcelona. Solistes vocals. Grup de flamenc. Òpera i flamenc. Sorozábal, Bizet, Verdi, Lara, Penella, Falla, flamenc. (Música & Música, SRL).
31 DESEMBRE	18 h	Palau	Strauss Festival Orchestra. Strauss. Concert d'Any Nou. (Promoconcert).

BARBERÀ DEL VALLÈS (VALLÈS OCCIDENTAL)

2 DESEMBRE	18 h	Església	Bernat Bailbé i Neil Cowley, orgue a quatre mans. Merkel, Langlais, Thayer, Hakim.
------------	------	----------	--

CERDANYOLA DEL VALLÈS (VALLÈS OCCIDENTAL)

15 DESEMBRE	21 h	Església St. Martí	Orfeó Català. Mercè Sanchís, piano. Dir.: Josep Vila i Casañas. Obres per a cor <i>a cappella</i> i per a cor i piano.
-------------	------	--------------------	--

GIRONA (GIRONÈS)

1 DESEMBRE	21 h	Auditori	Los Chicos del Coro (Les Petits Chanteurs de Saint Marc de Lyon).
13 DESEMBRE	21 h	Auditori	OBC. Dir.: Virginia Martínez. Música de cinema fantàstic. Doyle, Strauss, Williams, Hermann, Ligeti, Navarrete.
16 DESEMBRE	19 h	Auditori	Orquesta Barroca de Sevilla. Cor Arsysis Bourgoine, Solistes vocals. Dir.: Pierre Cao. <i>El Messies</i> de Händel.
23 DESEMBRE	19 h	Auditori	Ensemble Athenea. Dir.: Lluís Caballeria. <i>Poulenc i els seus poetes</i> .
27 DESEMBRE	21 h	Auditori	Soweto Gospel Choir. <i>African Spirit</i> .

LLEIDA (SEGRIÀ)

22 DESEMBRE	21 h	Aud. E. Granados	Orquestra Simfònica Julià Carbonell de les Terres de Lleida. Cor de Cambra de l'Auditori Enric Granados (dir.: Xavier Puig). Chantal Botanch, soprano. Marta Infante, mezzosoprano. Salvador Parron, tenor. Carles Canut, narrador. Dir.: Alfons Reverté. <i>El Rei David</i> de Honegger.
-------------	------	------------------	--

MANLEU (OSONA)

28 DESEMBRE	22 h	Esgl. Sta. Maria	Orquestra Simfònica Julià Carbonell de les Terres de Lleida. Jordi Domènech, contratenor. Marta Mathéu, soprano. Dir.: Alfons Reverté. Vivaldi, Porpora, <i>Stabat Mater</i> de Pergolesi.
-------------	------	------------------	--

PRINCIPAT D'ANDORRA

16 DESEMBRE	18.30 h	Auditori Nacional	Orquestra de Cambra Clàssica d'Andorra. Albert Pià, guitarra. Gerard Claret, concertino director. Cor Nacional dels Petits Cantors d'Andorra. Dir.: Catherine Métayer. Rodrigo, Civil i Castellví. Concert de Nadal.
-------------	---------	-------------------	--

RIPOLLET (VALLÈS OCCIDENTAL)

14 DESEMBRE	22 h	Teatre Auditori	Companyia de Ballet David Campos. Ballet clàssic.
-------------	------	-----------------	---

TERRASSA (VALLÈS OCCIDENTAL)

13 DESEMBRE	21 h	Centre Cultural	Joaquín Achúcarro, piano. Bach-Busoni, Brahms, Chopin. (Fundació Caixa Terrassa).
-------------	------	-----------------	---

PATROCINA L'ORFEÓ CATALÀ.

Som **Caixa Penedès**,
un gran equip de professionals
i més de 610 oficines.
T'oferim un servei amb les
tecnologies més avançades
i productes amb les solucions que
s'adapten a les teves necessitats.
La nostra finalitat última és estar
sempre molt a prop teu
i reinvertir en benefici de la societat.

Caixa Penedès t'apropa la cultura.

Fundació
Caixa Penedès

LA FUNDACIÓ CAIXA CATALUNYA

PATROCINA

EL COR DE CAMBRA
DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA